

Sanna Nurkkala & Olli Kumpula

Opintojen keskeyttämisen syyt Metropolian Tieto- ja viestintäteknologian klusterissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Insinööri (AMK)
Tuotantotalouden koulutusohjelma
Insinööriytyö
31.5.2011

Tekijät Otsikko	Sanna Nurkkala ja Olli Kumpula Opintojen keskeyttämisen syyt Metropolian Tieto- ja viestintäteknologian klusterissa
Sivumäärä Aika	108 sivua + 11 liitettä 31.5.2011
Tutkinto	insinööri (AMK)
Koulutusohjelma	tuotantotalous
Ohjaajat	johtaja Seija Ristimäki yliopettaja Antero Putkiranta
<p>Insinööriyössä tarkastellaan opintojen keskeyttämistä ammattikorkeakoulussa; keskeyttämiseen johtavia syitä ja koulun mahdollisuuksia ehkäistä niitä. Työssä selvitettiin Metropolia Ammattikorkeakoulun Tieto- ja viestintäteknologian (TiVi) klusterissa keskeyttäneiden opiskelijoiden erojen syitä. Tarkoituksena oli auttaa koulua löytämään keinoja läpäisyasteen parantamiseksi. Tavoitteena oli saada oikeaa tietoa opintojen keskeyttämiseen johtavista syistä ja näiden pohjalta tehdä johtopäätöksiä koulun vaikutusmahdollisuuksista opintojen keskeyttämisen vähentämiseksi.</p> <p>Insinööriyö koostuu teoreettisesta aiheen tarkastelusta sekä tutkimuksesta. Teoriaosiossa alustetaan tutkimusaihetta esittelemällä Metropolia Ammattikorkeakoulu yrityksenä, tarkastelemalla yritysten toiminnan kehittämisen keinoja sekä tutustumalla ammattikorkeakoulujen toimintaan ja opintojen keskeyttämisen aiheeseen aiempien tutkimusten ja tilastojen perusteella. Tutkimus aloitettiin tarkastelemalla ensin keskeyttämistilastoja TiVi-klusterissa elokuun 2008 ja marraskuun 2010 välillä keskeyttäneistä, minkä perusteella varsinaisen tutkimuksen perusjoukko määriteltiin.</p> <p>Tutkimus suoritettiin haastattelemalla keskeyttäneitä, joiden keskeytyssyy oli jäänyt epäselväksi. Haastattelut toteutettiin puhelimitse teemahaastatteluilla avoimin kysymyksin ja tutkimusaineisto analysoitiin tilastollisin menetelmin. Haastattelututkimuksessa selvitettiin pääasiassa opintojen keskeyttämiseen johtaneita syitä, opintojen jatkamista sekä kokemuksia Metropoliaassa opiskelusta.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että opintojen keskeyttämiseen kyseisessä tarkasteluryhmässä vaikuttaa yleisimmin koulutusalan mielekkyyteen liittyvät syyt, väärä alan valinta ja toiseen kouluun haluaminen sekä työelämään liittyvät syyt. Näitä keskeytystapauksia koulu voi yrittää ennaltaehkäistä tosiasioihin perustuvalla markkinoinnilla ja motivaatiota mittaavilla pääsykokeilla. Työelämään liittyvien keskeytysten vähentämiseksi koulu voi tarjota joustavia opetusjärjestelyjä sekä auttaa opiskelijaa ymmärtämään tutkinnon suorittamisen tärkeys. Motivaation puute, opintojen vaikeus tai helppous, opetuksen taso ja päättötyöhön liittyvät ongelmat olivat myös tutkimuksessa esiin tulleita syitä, joihin koululla oletetaan olevan vaikutusmahdollisuuksia.</p> <p>Tulokset antavat koululle suuntaviivat keskeytysten ehkäisemiseksi ja toimivat vertailuna ja vahvistuksena jatkotutkimuksille keskeytysten syistä Metropolian muissa klustereissa, jotka olisi olennaista selvittää keskeyttämisten kokonaiskuvan saamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi oikeaan suuntaan.</p>	
Avainsanat	keskeyttäminen, ammattikorkeakoulu, yksikköhintarahoitus, laatukustannus, lähtöhaastattelu, teemahaastattelu

Authors	Sanna Nurkkala and Olli Kumpula
Title	The reasons for dropouts at the School of Information and Communication Technology at Metropolia
Number of Pages	108 pages + 11 appendices
Date	31 May 2011
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Industrial Engineering and Management
Instructors	Seija Ristimäki, Director Antero Putkiranta, Principal Lecturer
<p>This project examined the dropouts at a University of Applied Sciences (UAS); the reasons leading to dropouts and the school's possibilities to prevent them. The study analyzed the reasons for dropouts at the School of Information and Communication Technology at the Metropolia University of Applied Sciences. The purpose was to help the school find ways to improve the penetration rate. The aim was to obtain accurate information about the reasons leading to dropouts whereby to draw conclusions about the school's possibilities to impact the dropout rates by reducing them.</p> <p>The project consisted of a theoretical examination of the topic and research. The theoretical section was formatted by presenting Metropolia as a company, discussing the ways of developing business activities, exploring the system of UAS as well as former studies and statistics about school dropouts in UAS. The study began by examining the statistics of dropouts at the School of Information and Communication Technology between August 2008 and November 2010, after which the actual study population was defined.</p> <p>The study was conducted by interviewing dropouts for whom the cause of dropout was unclear. The interviews were implemented as thematic interviews by telephone, using open-ended questions. The results were analyzed by statistical methods. The interview examined the main reasons for dropouts, continuation of the studies and experiences of studying at Metropolia.</p> <p>The results indicated that students who dropped out their studies were mostly affected by the meaningfulness of the education, the wrong choice of the field and work-related reasons. The school may try to prevent these cases by fact-based marketing and by an entrance examination that examines motivation. To reduce work-related dropouts the school should offer flexible teaching arrangements as well as help students to understand the importance of earning a degree. Lack of motivation, difficulty or easiness of study, quality of teaching and problems with completing the thesis were also among reasons for dropping out. There the school is expected to have an active role.</p> <p>The results provided guidelines for the school to prevent dropouts and provide a reference for further studies and confirmation for dropout reasons in other Metropolia clusters, which would be essential to resolve for total picture of the school's dropout situation for developing operations in the right direction.</p>	
Keywords	dropout, University of Applied Sciences, unit price finance, quality cost, departure interview, thematic interview

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Taustaa	1
1.2	Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet	2
1.3	Tutkimuksen rajaukset	3
1.4	Työn rakenne	4
2	Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	6
2.1	Perustiedot	6
2.2	Toiminta-ajatus ja arvot	7
2.3	Tavoite ja strategia	7
2.4	Tieto- ja viestintäteknologian klusteri	9
3	Toiminnan kehittäminen yrityksissä	10
3.1	Jatkuvaa kehitystä	10
3.2	Toiminnanohjausprosessi	11
3.3	Laatukustannukset	16
3.4	Lähtöhaastattelut	20
4	Ammattikorkeakoulujärjestelmä	22
4.1	Järjestelmän syntyminen	22
4.2	Opetus ja tutkinnot	23
4.3	Tekniikan ja liikenteen koulutusala	25
4.4	Opinto-ohjaus	25
4.5	Hakuprosessi ja opiskeluoikeus	26
4.6	Työelämäpalvelut ja alueellinen kehittäminen	27
4.7	Hallinto ja ohjaus	28
4.8	Rahoitus	28
5	Opintojen keskeyttäminen ammattikorkeakoulussa	31
5.1	Keskeyttämisen määritelmä	31
5.2	Keskeyttämiseen vaikuttavia tekijöitä	33
5.3	Keskeyttäminen lukuina	34
5.4	Tutkimuksia opintojen keskeyttämisestä tekniikan alalla	38
5.4.1	Yleistynyt tutkimuksen kohde	38

5.4.2	Insinööriopintojen keskeyttäminen Tampereella	38
5.4.3	Keskeyttämisen syitä insinööriopinnoissa	39
5.4.4	Matematiikan vaikutus keskeyttämiseen tekniikan alalla	41
5.4.5	Keskeyttäminen ammattikorkeakoulujen näkökulmasta	43
5.4.6	Keskeyttäminen Savonia-ammattikorkeakoulussa	45
6	Tutkimuksen toteutus	47
6.1	Tutkimusstrategiset valinnat	47
6.2	Tutkimuksen rakenne ja kulku	49
7	Keskeyttäminen TiVi-klusterissa tilastojen perusteella	54
8	Tutkimustulokset	62
8.1	Vastausten jakauma	62
8.2	Opintojen keskeyttämisen syyt	63
8.2.1	Keskeyttämissyyluokat	63
8.2.2	Syyt koulutusohjelmittain	69
8.2.3	Syiden yhteys opintopisteisiin ja AMKOTA-syihin	71
8.3	Opintojen jatkaminen	72
8.4	Tilanne keskeyttämisen jälkeen	73
8.5	Palautteet Metropoliasa opiskelusta	74
8.6	Yli 100 opintopistettä suorittaneet keskeyttäjät	77
8.7	Yhteenveto	80
9	Johtopäätökset	83
9.1	Opintojen keskeyttämisen syyt	83
9.2	Vaikutusmahdollisuudet keskeyttämisen ehkäisemiseksi	87
9.3	Tutkimuksen luotettavuuden arviointia	94
10	Yhteenveto	99
	Lähteet	104
	Liitteet	
	Liite 1. Metropolialle myönnetty perusrahoitus vuodelle 2011	
	Liite 2. Esimerkki yksikköhinnan muodostumisesta AMK:ssa	

Liite 3. Sopimuskauden 2010–2012 tuloksellisuusmittarit

Liite 4. Haastattelurunko

Liite 5. AMKOTA-syiden jakautuminen koulutusohjelmissa

Liite 6. Keskeyttäneiden opintopisteet koulutusohjelmittain

Liite 7. AMKOTA-syiden ja opintopisteiden ristiintaulukointi

Liite 8. Keskeytyssyiden osuudet koulutusohjelmissa

Liite 9. Keskeytyssyiden yhteys AMKOTA-syihin

Liite 10. Keskeyttämisen syyt ja opintopisteet

Liite 11. Opintojen jatkaminen syittäin ja opintopisteittäin

Symbolit

AMKOTA:n (ammattikorkeakoulujen toimintaa kuvaava päätös- ja tilastotietokanta) mukaiset keskeytyssyyt:

E10	Opiskeluoikeuden menettäneet, ei aloittaneet
E9	Opiskeluoikeuden menettäneet, opiskeluoikeus päättynyt
E8	Opiskeluoikeuden menettäneet, ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyönyt
E7	Eronnut / muu syy
E6	Eronnut / työhön siirtynyt
E5	Eronnut / ulkomaille opiskelemaan siirtynyt
E4	Eronnut / muuhun oppilaitokseen siirtynyt
E3	Eronnut / II-asteen oppilaitokseen siirtynyt
E2	Eronnut / siirtynyt toiseen AMK:uun
E1	Eronnut / yliopistoon siirtynyt
M2	Toiseen koulutusohjelmaan, samalla koulutuslalla, samassa AMK:ssa vaihtanut
M1	Toiseen koulutuslalle samassa AMK:ssa vaihtanut

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Muiden yritysten tapaan myös ammattikorkeakouluilla on paineita toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Etenkin viime aikoina ammattikorkeakouluille on ilmaantunut erityinen tarve olemassaolonsa perusteluun, sillä julkisuudessa on esitetty tavoitteeksi, että nykyisen 25 ammattikorkeakoulun asemasta 18 riittäisi (Liiten 2011). Oletettavasti kaikissa ammattikorkeakouluissa panostetaan siis enenevässä määrin tehokkuuteen ja taloudellisuuteen. Ainakin Metropolia Ammattikorkeakoulussa on asetettu kunnianhimoinen tavoite vuodelle 2014: "Metropolia on Suomen arvostetuin ammattikorkeakoulu ja uudistumiskykyisin oppimisyhteisö", jonka saavuttamiseksi on asetettu strategisia päämääriä, kuten "Suomen korkein läpäisyaste" ja "taloudellinen liikkumavara korkeakoulu autonomian säilyttämiseksi".

Ammattikorkeakouluja rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Suurimmaksi osaksi rahoitus muodostuu perusrahoituksesta, toiselta nimeltään yksikköhintarahoituksesta, jonka määrä pohjautuu koulujen yhteisiin toteutuneisiin kustannuksiin. Tämä jakautuu koulujen kesken opiskelijoiden laskennallisen lukumäärän ja suoritettujen tutkintojen määrän mukaan. Perusrahoituksen lisäksi ammattikorkeakoulut saavat hanke- ja tuloksellisuusrahoitusta sekä rahoitusta yhteisiin menoihin. Opintojen keskeyttämisellä on ammattikorkeakoulujen tuloksellisuuteen ja tuottavuuteen alentava vaikutus. Oppilaitokselle on aina tappiollista, kun opiskelija keskeyttää opintonsa. Opiskelijaan tuhlatus resurssit menevät tällöin hukkaan ja koulun saama rahoitus kärsii. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää pystyä edesauttamaan opintojen etenemistä ja niiden loppuun suorittamista.

Opintojen keskeyttäminen on valitettavan yleinen ongelma kaikissa ammattikorkeakouluissa, myös Metropoliaassa. Jotta tähän ongelmaan voitaisiin saada ratkaisuja, on saatava tietoa opinnoissa ilmaantuneista ongelmista ja keskeyttämisen syistä. Luotettavimman tiedon tästä saa vain keskeyttäneiltä opiskelijoilta itseltään. Hyvä tapa tähän on haastattelu, jossa avoimilla kysymyksillä voidaan saavuttaa täsmällistä tietoa. Metropolia Ammattikorkeakoulu antoi toimeksiannon tähän tutkimustyöhön osana insinöö-

rityötä. Tutkimuksen tilaaja on Tieto- ja viestintäteknologian klusterin (TiVi) johtaja Seija Ristimäki. Ristimäen toiveena oli tutkia TiVi-klusterissa keskeyttäneiden opiskelijoiden eroamisen syitä. Yleisesti on havaittu, että erityisesti tekniikan ja liikenteen alalla on paljon opintonsa keskeyttäneitä ja myös tämän takia tutkimus on hyvin aiheellinen sen kohdistuessa juuri tekniikan alan opiskelijoihin.

Vuosien 2008–2010 aikana Metropoliaassa opintonsa keskeytti yhteensä 5 150 opiskelijaa. Tieto- ja viestintäteknologian klusterin keskeyttäneiden osuus tästä oli 30 %, mikä oli klustereiden suurin. Metropolian keskeyttämisaste eli keskeyttäneiden määrän suhde opiskelijamäärään vuonna 2009 oli 11 %. TiVi-klusterissa keskeyttämisaste oli 16 %. Tämä oli myös klusteritasolla mitattuna suurin. (Heikkinen 2011a, b, c & d.)

Ammattikorkeakoulujen yhteisestä tilastotietokannasta löytyy vain hyvin suppeaa tietoa opiskelijoiden erojen syistä. Nämä ovat lähinnä vain tapahtumia, eivätkä kerro keskeytysten todellisia syitä. Tämän takia haastattelututkimus tästä aiheesta on erittäin tarpeellinen. Sillä pyritään antamaan koululle tietoa siitä, onko koulun puolella tehtävissä jotain, mikä voisi vähentää keskeyttäneiden määrää ja näin vaikuttaa positiivisesti oppilaitoksen toimintaan, tehokkuuteen ja taloudellisuuteen.

Aikaisempia tutkimuksia opintojen keskeyttämisen syistä on olemassa jonkin verran. Opiskeluaikojen pitkittyminen ja opintojen keskeyttäminen ovat kaikkien ammattikorkeakoulujen kasvava ongelma. Siksi myös tämänkaltaiset tutkimukset ovat yleistyneet, kun koulut haluavat tehostaa toimintaansa. Metropolia Ammattikorkeakoulu ei tällaista tutkimusta ole aikaisemmin tehnyt.

1.2 Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen lähtökohtana on opintojen keskeyttämisen ongelma ammattikorkeakoulussa. Tarvitaan lisätietoa siitä, millä tavalla keskeyttämisä voitaisiin ehkäistä tai onko se edes mahdollista. Tätä lähtöongelmaa rajaamalla päästään varsinaiseen tutkimusongelmaan, jota tutkimuksella halutaan mitata: *mistä syistä opinnot keskeytyvät?*

Täydentäviä alakysymyksiä eli tutkimuskysymyksiä, jotka toimivat lähtökohtana tutkimukselle ja haastatteluille, ovat seuraavat:

- Mitä esteitä tai ongelmia opiskelija on opinnoissaan tai niiden aikana kohdannut, kun opinnot ovat keskeytyneet?
- Missä vaiheessa opintoja keskeyttäminen tapahtuu?
- Onko keskeytyksillä ja suoritettujen opintojen määrällä yhteyttä toisiinsa?
- Aikooko opiskelija jatkaa keskenjääneitä opintoja?
- Onko keskeytyksillä ja opintojen jatkamisella yhteyttä toisiinsa?
- Miten opiskelija koki opiskelun Metropoliasa?

Tutkimuksen tarkoituksena on auttaa löytämään keinoja keskeyttämisten ehkäisemiseksi ja tunnistamaan opiskelijat, joiden keskeyttäminen voitaisiin mahdollisesti estää. Tavoitteena on saada selville niitä todellisia syitä, jotka johtavat opintojen keskeyttämiseen.

Lopussa palataan siihen, mitä saadut tulokset merkitsevät lähtöongelman kannalta. Tutkimustulosten pohjalta pyritään tekemään johtopäätöksiä siitä, millä keinoin opintojen esteitä ja keskeyttämistä voidaan vähentää sekä tukea opintojen etenemistä tavoitteellisessa ajassa. Tutkimuksen on tarkoitus antaa koululle tarkempaa pohjatietoa siitä, voiko se todella vaikuttaa ja millä tavalla opintojen keskeyttämisiin, ja siihen, mihin resursseja kannattaisi kohdentaa, jotta opiskelijoiden läpäisyaste paranisi.

1.3 Tutkimuksen rajaukset

Tutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan ainoastaan Metropolia Ammattikorkeakoulun Tieto- ja viestintäteknologian klusterissa keskeyttäneitä opiskelijoita parin viime vuoden ajalta (ajalla elokuu 2008 – marraskuun alku 2010 keskeyttäneet). Tutkimus rajataan koskemaan vain TiVin suomenkielisiä koulutusohjelmia nuorten koulutuksessa. Näitä koulutusohjelmia ovat tietotekniikan koulutusohjelmat Helsingissä ja Espoossa, tuotantotalouden koulutusohjelmat Helsingissä ja Espoossa, mediatekniikan koulutusohjelma Espoossa sekä hyvinvointiteknologian koulutusohjelma Helsingissä.

Edellä mainitut ryhmät muodostavat kohderyhmän, jota tässä työssä tarkastellaan. Jotta työn tavoitteiden kannalta tärkeimmät tapaukset tulee tutkituksi, ryhmään tehdään vielä tarkemmat rajaukset haastattelututkimusta varten. Tavoitteiden kannalta

tärkeimpiä tapauksia ovat ne, joiden keskeyttämisen syy on tilastojen valossa jäänyt täysin epäselväksi ja joille on kuitenkin kertynyt opintoja ennen keskeyttämistä. Lisäksi ryhmästä rajataan pois keskeyttäneet, joiden tiedettiin jatkaneen opintoja Metropoliasa.

Keskeyttämisellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa opintojen lopullista keskeyttämistä eli koulusta eroamista. Tutkimus ei siis koske väliaikaisesti keskeyttäneitä eli esimerkiksi välivuotta pitäviä opiskelijoita tai muuten poissaoleviksi ilmoittautuneita opiskelijoita.

Haastattelut rajataan sisällöltään ja aiheiltaan lyhyiksi, tarkoituksena on saada paljon haastatteluja. Haastatteluissa pysytään tavoitteiden kannalta tärkeissä aiheissa ja kysymyksissä eikä syvennyttä haastateltavan elämään sen suuremmin. Yleisesti tutkimuksessa keskitytään opintojen keskeyttämisen aiheeseen selvittämällä keskeytysten yleisyyttä, keskeyttämisen syitä, opintojen vaihetta keskeytettäessä, opintojen jatkamista, tilannetta keskeyttämisen jälkeen sekä tyytyväisyyttä opiskeluun.

1.4 Työn rakenne

Työ koostuu kahdesta osasta: teoriaosasta ja tutkimuksesta. Teoriaosassa lukija johdetaan ja tutustutetaan aiheeseen kirjallisuuden ja muun lähdeaineiston avulla. Teoriaosiossa tutustutaan myös aiempiin samankaltaisiin tutkimuksiin. Työn toisessa osassa toteutetaan teoriaosioon pohjautuva tutkimustyö käytännössä. Insinöörityö toteutetaan parityönä pyrkien jakamaan työ mahdollisimman tasaisesti molemmille osapuolille. Teoriaosio jaetaan tasaisesti molemmille, kun taas tutkimus toteutetaan kokonaisuudessaan yhteistyössä.

Työn alussa esitellään Metropolia Ammattikorkeakoulua tarkemmin yrityksenä, minkä jälkeen tutustutaan teorioihin yritysten toiminnan kehittämiseen liittyvissä asioissa ja heijastetaan niitä myös Metropolian toimintaan. Tämän jälkeen esitellään ammattikorkeakoulujärjestelmä, miten ammattikorkeakoulut toimivat ja mikä niiden tarkoitus on. Siitä päästään tutkimuksen aiheeseen, keskeyttämiseen ammattikorkeakouluissa, jossa käydään läpi keskeyttämisen käsitettä, ongelman laajuutta sekä aiempia keskeyttämistutkimuksia.

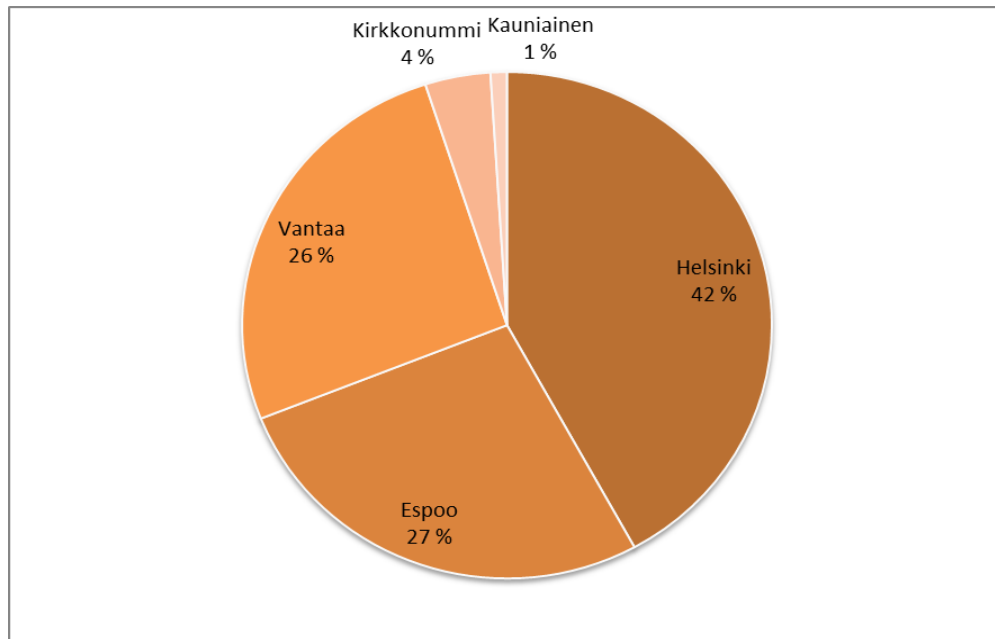
Tämän jälkeen siirrytään työn toiseen osioon, tutkimukseen, jossa selvitetään syitä opintojen keskeyttämiselle. Ensiksi tutkitaan koululta saatuja tilastoja TiVi-klusterin keskeyttäneistä, keskeyttäneiden määriä, koululla tiedossa olevia keskeytyssyitä sekä opintojen vaihetta keskeyttäessä. Tästä edetään varsinaiseen tutkimukseen, haastatteluihin, jotka kohdistetaan vain tietyille ryhmälle keskeyttäneitä tutkimuksen ensimmäisen vaiheen perusteella. Raportin tutkimusosassa käydään ensin läpi tutkimuksen toteutus, menettelytavat ja työn kulku. Työn loppuosassa esitellään tutkimustulokset, johtopäätökset ja kehitysehdotukset. Tutkimuksen tuloksia verrataan myös muualla tehtyihin tutkimuksiin ja tilastoihin.

2 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy

2.1 Perustiedot

Metropolia Ammattikorkeakoulu syntyi vuonna 2008, kun EVTEK-ammattikorkeakoulu ja Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia yhdistyivät. Fuusion myötä pääkaupunkiseudulle muodostui monialainen ja opiskelijamäärältään Suomen suurin ammattikorkeakoulu. Metropoliasa koulutetaan tulevaisuuden osaajia yhteensä 67 koulutusohjelmassa, joista 14 on englanninkielisiä. Opetusta järjestetään kulttuurialalla, liiketalouden alalla, sosiaali- ja terveysalalla sekä tekniikan ja liikenteen alalla. Peruspäiväopetuksen lisäksi tarjolla on iltaopetusta työssä käyville, ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, avointa ammattikorkeakoulutusta sekä maahanmuuttajille suunnattua valmentavaa koulutusta. Koulussa on yhteensä noin 16 000 tutkinto-opiskelijaa ja 1 100 työntekijää. Toimipaikkoja Metropolialla on noin 20, jotka sijaitsevat Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. (Tietoa Metropoliaa 2011.)

Metropolian ylläpitäjänä toimii Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisen kaupungin ja Kirkkonummen kunnan perustama yhteisyritys Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, jonka omistusosuudet jakautuvat kuvion 1 mukaisesti. Yrityksen toimitusjohtajana toimii koulun rehtori Riitta Konkola. (Tietoa Metropoliaa 2011.) Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n liikevaihto vuonna 2010 oli noin 112 miljoonaa euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna liikevaihto kasvoi noin 3,3 %. Tästä huolimatta vuoden 2010 liikevoitto kutistui edellisestä vuodesta jopa 41,7 % voiton ollessa 3,9 miljoonaa euroa. (Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n tulos laskuun, vaikka kasvu oli lievää 2011.)

Kuvio 1. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n omistusosuuden jakautuminen (Tietoa Metropolista 2011).

2.2 Toiminta-ajatus ja arvot

Metropolian toiminta-ajatuksena on tuottaa osaamista ja oivallusta tulevaisuuteen (Strategiatyökirja 2009: 3). Toiminta-ajatus kertoo, miksi yritys on olemassa. Metropolian on tarkoitus tuottaa tulevaisuuden asiantuntijoita ja osaajia sekä olla keskeinen osa kansallista innovaatiojärjestelmää. Arvoikseen Metropolia ilmoittaa asiantuntijuuden, laadukkuuden, yhteisöllisyyden ja avoimuuden (Strategiatyökirja 2009: 4). Yrityksen arvot kuvastavat työpaikkakulttuuria ja sitä, millä periaatteilla siellä toimitaan. Asiantuntijuus ja toiminnan korkeaan laatuun tähtääminen kertovat Metropolian halusta kehittyä ja kehittää yhdessä sekä näiden piirteiden arvostuksesta. Yhteisöllisyys ja avoimuus voivat kertoa muun muassa tasavertaisuudesta, tiedon avoimuudesta ja päätöksenteon läpinäkyvyydestä.

2.3 Tavoite ja strategia

Metropolian tavoitteena on olla Suomen arvostetuin ammattikorkeakoulu ja uudistumiskykyisin oppilaitos vuonna 2014. Tavoite on kunnianhimoinen, mutta saavutettavissa. Strategia kertoo suuntaviivat, millä tavoite saavutetaan. Metropolian strategiset päämäärät ovat

- Suomen paras opetus
- asiakaslähtöiset ja tehokkaat prosessit
- Suomen paras työpaikka korkeakoulusektorilla
- Suomen korkein läpäisyaste
- haluttu strateginen kumppani
- osaamista ja osaavaa työvoimaa alueelle
- taloudellisesti itsenäinen korkeakoulu. (Strategiatyökirja 2009: 9–10.)

Jos nämä päämäärät saavutetaan vuoteen 2014 mennessä, voidaan todeta, että Metropolia on saavuttanut tavoitteensa. Jokaisen päämäärän saavuttamiseksi on asetettu toimenpiteitä, vastuuhenkilö ja mittari. Tutkimuksemme tukee erityisesti ”Suomen korkein läpäisyaste” ja ”taloudellisesti itsenäinen korkeakoulu” -päämääriä.

Korkein läpäisyaste -tavoitteen toimenpiteiksi Metropolia on asettanut oppimistoiminnan tavoite- ja toimenpideohjelman laatimisen, opiskelijoiden keskeyttämisen- ja työllistymiskartoituksen ja analysoinnin sekä kehittämistoimet tiedon hankinnassa ja analysoinnissa opiskelijoiden ohjaustoiminnan tueksi. Mittarina toimivat tilastokeskuksen läpäisyastetilastot ja koulun opiskelijoiden opintopistekertymät. (Strategiatyökirja 2009: 11.) Jotta läpäisyastetta pystytään nostamaan, on hyvin tärkeää tietää, minkä takia opinnot keskeytyvät. Nykyinen keskeytymisen syitä kartoittava ammattikorkeakoulujen toimintaa kuvaava päätös- ja tilastotietokanta AMKOTA on hyvin puutteellinen keskeytymisten syiden kuvaamisessa. Lisäksi tieto ei ole ajankohtaista, sillä keskeyttänyt opiskelija voi olla vielä vuosia keskeyttämisen jälkeen kirjoilla koulussa, jos hän ei ole erikseen keskeyttämisestä kouluun ilmoittanut. Tällöin mahdollisiin trendeihin opintojen keskeytymisien syissä ei ehditä reagoida tai ne jäävät kokonaan huomaamatta.

Toimenpiteinä taloudellisen itsenäisyyden saavuttamiseksi Metropoliaassa kehitetään budjettiraamia, investoidaan tulevaisuuteen, luodaan talousohjausmalli ja kehitetään raportointia. Tavoitteeseen on päästy, jos vuonna 2014 koulun saama yksikköhintarahoitus riittää kattamaan toiminnan kustannukset, lukuun ottamatta rahoituskuluja sekä jos strategiseen kohdentamiseen jää rahaa 5 % budjetin loppusummasta. (Strategiatyökirja 2009: 13.) Ammattikorkeakoulu saa yksikköhintarahoitusta opiskelijoiden ja suoritettujen tutkintojen lukumäärän mukaan. Opiskelijoiden lukumäärä on laskennallinen eli sovittu, joten jos koulu lisää opiskelijoiden määrää sovitusta kiintiöstä, se ei saa

kuitenkaan enempää rahoitusta. Kiintiön täytyttyä koulu voi vaikuttaa yksikköhintarahoituksen suuruuteen ainoastaan hakemalla harkinnanvaraista korotusta ja tuottamalla enemmän valmistuneita. Yksikköhintarahoituksen lisäksi koulu saa myös tuloksellisuusrahoitusta eri asiakokonaisuuksien, kuten opintoprosessin laadun ja tehokkuuden perusteella. Keskeyttämisten määrä vaikuttaa siis suoraan koulun saamaan rahoitukseen alentavasti.

Vuonna 2009 Metropolia Ammattikorkeakoulun valtiolta saama yksikköhintarahoitus oli 85,8 % koulun saamista rahoituksista yhteensä. (Vuosikertomus 2009: 10.) Ammattikorkeakoulujen rahoitusta käsitellään tarkemmin luvussa neljä. Tutkimuksemme perimmäinen tarkoitus on kartoittaa ja ymmärtää opintojen keskeyttämisen syyt TiVi-klusterissa ja pohtia, millä keinoin opintojen loppuun suorittamista voitaisiin edesauttaa.

2.4 Tieto- ja viestintäteknologian klusteri

Metropolian koulutusohjelmat on jaettu seitsemään klusteriin. Näitä ovat hyvinvointi ja toimintakyky, kulttuuri ja luova-ala, liiketoimintaosaaminen, rakennus- ja kiinteistöala, teollinen tuotanto, terveysteollisuus ja hoitoala sekä tieto- ja viestintäteknologia. Tutkimuksemme keskeyttäneet ovat Metropolian tieto- ja viestintäteknologian (TiVi) klusterin entisiä opiskelijoita. TiVi-klusteriin kuuluu suomenkieliset hyvinvointiteknologian, mediatekniikan, tietotekniikan ja tuotantotalouden koulutusohjelmat. Lisäksi siihen kuuluvat englanninkieliset information technology- ja media engineering -koulutusohjelmat sekä ylempään AMK-tutkintoon johtavat business informatics-, industrial management- ja information technology -koulutusohjelmat (Tieto- ja viestintäteknologia 2011). TiVi yhdessä teollisen tuotannon sekä rakennus- ja kiinteistöalan kanssa muodostavat Metropolian tekniikan ja liikenteen alan.

TiVi-klusterin koulutusohjelmissa koulutetaan ICT-insinöörejä ja tuotantotalouden insinöörejä. Koulutus antaa valmiudet tieto- ja viestintäteknologian sovellusten suunnitteluun ja kehittämiseen sekä niiden käyttöönottamiseen ja toimintojen ylläpitämiseen. (Tieto- ja viestintäteknologia 2011.) Klusterin AMK-tutkintojen laajuus on 240 opintopistettä ja ylempään AMK-tutkintoon 60 opintopistettä. Koulutus järjestetään koulutusohjelmasta riippuen Espoon Leppävaaran tai Helsingin Bulevardin yksikössä.

3 Toiminnan kehittäminen yrityksissä

3.1 Jatkuvaa kehitystä

Niin kuin kaikkien yritysten, myös Metropolia Ammattikorkeakoulun on jatkuvasti kehitettävä toimintaansa pysyäkseen kilpailukykyisenä ja menestyäkseen muiden joukossa. Korkeakouluilta vaaditaan koko ajan yhä enemmän tehokkuutta ja taloudellisuutta, joihin pyritään toiminnan laadulla ja kehittämisellä. Opetusministeriö mittaa toimintaa monilla tuloksellisuusmittareilla, joiden antamat tulokset vaikuttavat ammattikorkeakoulujen saaman rahoituksen määrään opetusministeriön perus- ja muiden rahoitusten lisäksi. Luvussa neljä perehdytään tarkemmin ammattikorkeakoulujen rahoitukseen.

Laatuajattelu liittyy kiinteästi nykyaikaisen yrityksen kaikkiin toimintoihin. Nykyaikaista laatuajattelua tukien *laatu*-käsite voidaan määritellä tuotteen tai palvelun kykyä täyttää asiakkaan tarpeet ja odotukset. Laatu perustuu siis asiakkaan mielipiteeseen tuotteesta. Asiakaslähtöinen laadun määrittely vaikuttaa laajalti yrityksen kaikkiin toimintoihin sekä tapaan kilpailla markkinoilla. Tuotteet ja tuotantoprosessi pitää suunnitella asiakkaiden tarpeiden mukaan. Laadusta muodostuu keskeinen johtamisperiaate ja tärkein lähtökohta toiminnan kehittämiseksi. (Haverila ym. 2005: 372.)

Koska asiakaslähtöinen laadun määrittely on vaikeasti sovellettavissa yrityksen toiminnan kehittämiseen, tarvitaan laadulle määritelmä myös yrityksen toiminnan näkökulmasta. Tästä näkökulmasta laatu voidaan määritellä tuotteen vastaavuutena tuotemäärittelyihin ja standardeihin. Yrityksen sisäistä määrittelyä tarvitaan laadunvalvonnassa, valmistusprosessien ohjauksessa sekä laadun kehittämisen apuvälineenä. (Haverila ym. 2005: 372.)

Tuotteiden ja palvelujen laatu muodostuu yrityksen eri toimintaprosessien laadusta. Tämä tarkoittaa, että yrityksen toimintaprosesseista on suunniteltava ja tehtävä laadukkaita, sillä ne johtavat laadukkaisiin tuotteisiin ja tyytyväisiin asiakkaisiin. Toiminnan laatu perustuu lopulta yrityksen johtamiseen ja yrityskulttuuriin. (Haverila ym. 2005: 373.)

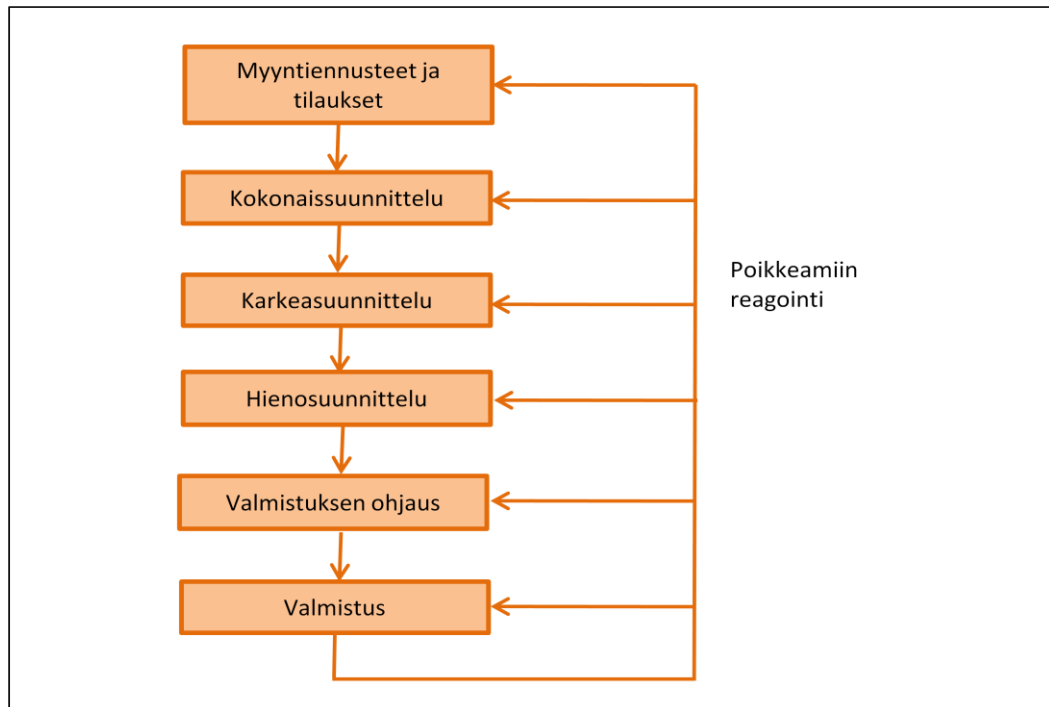
Yrityksen toiminnan jatkuva kehittäminen perustuu jatkuvan parantamisen toimintamalliin, jossa koko henkilöstö osallistuu toiminnan jatkuvaan, pienin askelin etenevään kehittämiseen. Yrityksen toiminnot pyritään kehittämään kohti täydellisyyttä henkilöstön kehittäessä omia tehtäviään. Pienillä jatkuvilla kehitysaskelilla, jotka kertyvät suuremmaksi kokonaisuudeksi ajan myötä saavutetaan lopulta suuria tuloksia. Jatkuvan parantamisen avulla muutosten vakiinnuttaminen ja tehokas hyödyntäminen yrityksessä onnistuu parhaiten. Jatkuva parantaminen edistää myös henkilöstön osallistumista, jolloin asennoituminen suurempiin muutoksiin on myönteisempää ja muutosvastarinta vähäisempää. (Haverila ym. 2005: 380–381.)

Jotta toimintaa voitaisiin kehittää, sen ongelmakohdat on tunnistettava. Tämä onnistuu vain mittaamalla toimintaa. Toiminta ei voi olla tehokasta, jos sitä ei mitata. Kun virheitä, häiriöitä ja poikkeamia tapahtuu, on aina selvitettävä, mistä ne johtuvat ja siten pyrittävä estämään niiden synty sekä vakiinnuttamaan uusi virheetön toiminta. Tässä tutkimuksessa selvitetään Metropolia Ammattikorkeakoulun tuotannossa tapahtuvien virheiden syitä. Toisin sanoen selvitetään linjasta poistuneiden tuotteiden eli keskeyttäneiden opiskelijoiden osalta, miksi poistuminen on tapahtunut.

3.2 Toiminnanohjausprosessi

Yrityksen toiminta on monimuotoinen kokonaisuus, joka koostuu monista eri osatoiminnoista ja tehtävistä. Näiden toimintojen ja tehtävien suunnittelua ja hallintaa sanotaan toiminnanohjaukseksi. Ohjauksella tarkoitetaan yrityksen eri toimintoihin, kuten päivittäisiin suunnittelu-, valmistus- ja materiaalinkäsittelytehtäviin liittyvää suunnittelua, päätöksentekoa, toteutusta ja valvontaa. Toiminnanohjauksen tavoitteena on organisoida ja ohjata yrityksen toimintaa niin, että tuotannolle asetetut tavoitteet toteutuvat mahdollisimman hyvin. (Haverila ym. 2005: 397.)

Suunnittelu- ja päätöksentekotehtävät toiminnanohjauksessa jakautuvat organisaation eri tasoille hierarkkisesti. Ylimmällä tasolla pyritään yleisesti hallitsemaan resurssien riittävyyttä ja toimintojen organisointia, eikä puututa yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Ohjaus tarkentuu siirryttäessä lähemmäs valmistusta ohjaavaa tasoa. Tuotannonohjaus voidaan nähdä vaiheittain etenevänä ohjausprosessina kuvion 2 mukaisesti.

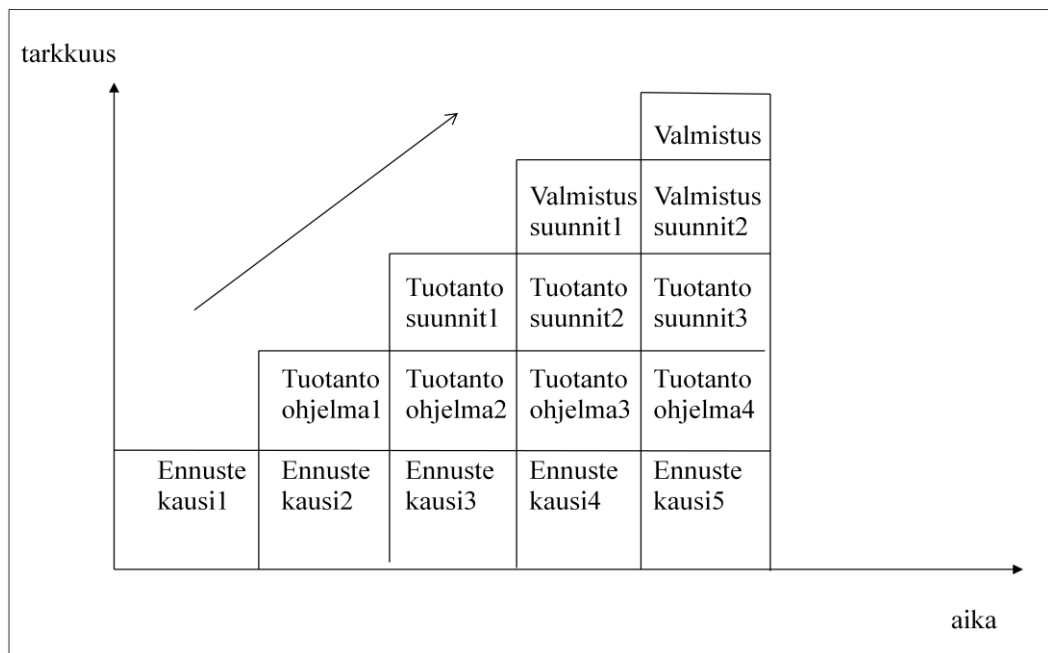

Kuvio 2. Tuotannonohjausprosessin vaiheet (Haverila ym. 2005: 409; Putkiranta 2005).

Kuviossa 2 esitetyt tuotannonohjausprosessin vaiheet ja niiden sisältö vaihtelevat toimiala- ja yrityskohtaisesti. Vaikka kuvassa ohjaus näyttää selkeästi etenevältä, todellisuudessa siinä tapahtuu koko ajan uudelleensuunnittelua ja koordinaatiota eri suunnittelutehtävien välillä. Mitä yksityiskohtaisemmasta suunnittelusta ja monimutkaisemmasta suunnittelutilanteesta on kyse, sitä suuremmaksi uudelleensuunnittelun ja koordinoinnin määrä kasvaa. Valitettavan usein varsinkin tuotantotoiminnassa ilmaantuu viime hetkellä päätöksentekoon vaikuttavia asioita, kuten tuotantohäiriöitä, jotka johtavat töiden uudelleensuunnitteluun ja -järjestelyihin. (Haverila ym. 2005: 409.)

Toiminnanohjausprosessin tehtävät ja käytännön menetelmät riippuvat yrityksen toimialasta, tuotteesta, tavoitteista ja muista yrityskohtaisista asioista. Yleensä yrityksen toiminnanohjausjärjestelmä on syntynyt pitkän kehityksen tuloksena eri osa-alueiden kehittyessä eri aikakausina ja eri lähtökohdista. Tämän takia yritysten toiminnanohjausprosessit eroavat usein paljonkin toisistaan. Useimmissa yrityksissä on kuitenkin erotettavissa kolme toiminnanohjauksen periaatteellista suunnittelutasoa: kokonais-, karkea- ja hienosuunnittelu. Pienemmät yksiköt saattavat pärjätä vähemmällä suunnittelutasomäärällä ja suuremmilla tasoilla saattaa olla enemmän. (Haverila ym. 2005: 410.)

Kuvio 3 kuvaa rullaavan suunnittelun periaatetta, jota käytetään usein toiminnan suunnittelussa. Siinä ennusteet ja toimintasuunnitelmat tarkentuvat ajan myötä tuotanto-suunnitelmiksi, joita aina tarkennetaan toteutusajankohdan lähestyessä. Suunnitelmat kehittyvät ajan kuluessa, ja tuleville ajanjaksoille tehdään uusia alustavia suunnitelmia. Tarkka suunnittelu halutaan jättää yleensä viime hetkeen, jotta välttyttäisiin uudelleen-suunnittelulta. (Haverila ym. 2005: 410.)

Kuvio 3. Rullaavan suunnittelun periaate (Putkiranta 2005).

Kokonaissuunnittelu on ylimmän tason suunnittelua, jossa tehdään taloutta ja tuotannon volyymia koskevat suunnitelmat. Tämä voidaan tehdä osana budjettisuunnittelua, jolloin suunnitelmia joudutaan usein tarkistamaan budjettikauden aikana. Kokonaissuunnittelun tehtäviin kuuluu muun muassa toiminnan volyymien määrittely, varastotasojen suunnittelu sekä eri resurssien ja kapasiteetin kokonaistarpeen määrittely. Kokonaissuunnittelua tehdään yrityksen tilauskannan, menekinennusteiden sekä varastotilanteen pohjalta. Sen perusteella voidaan suunnitella kapasiteetin muutoksia, kuten suunnitella tuote- ja materiaalivarastojen tasot ja palkata lisää henkilökuntaa. (Haverila ym. 2005: 411–412.) Ammattikorkeakoulun kohdalla kokonaissuunnittelun tehtävinä voidaan nähdä esimerkiksi opiskelijamäärien ja tutkinnon suorittajien määrän suunnittelu ja määrittely sekä opettajien ja muun henkilökunnan, opetusvälineiden ja materi-

aalien tarpeen määrittely. Kokonaissuunnittelua käytetään tarkempien suunnitelmien lähtökohtana (Haverila ym. 2005: 412).

Siirryttäessä lähemmäs valmistuksen tasoa toiminnanohjausprosessissa, kokonaissuunnittelun jälkeen vuorossa on *karkeasuunnittelu*. Karkeasuunnittelu on kokonaissuunnittelua tarkempaa ja sitä tehdään useammin, yleensä muutaman viikon aikajänteellä. Karkeasuunnittelun lähtökohtana on tavallisesti yrityksen tilauskanta, tuotteiden varastotilanne sekä valmistusbudjetin tavoitteet. Ennusteita ei käytetä läheskään yhtä paljon kuin kokonaissuunnittelussa. Karkeasuunnittelun kaksi päätehtävää ovat resurssien käytön yleissuunnittelu sekä toimituskyvyn määrittely. Resurssit määritellään tuotannon vaatimusten mukaan ja niiden käytöstä tehdään yleissuunnitelma. Yleisellä tasolla määritellään henkilö-, kone- ja laitekapasiteetti eli niiden suurin mahdollinen tuotantokyky ja tarvittaessa tehdään päätöksiä niiden lisäämisestä tai vähentämisestä. Karkeasuunnittelu toimii yleensä perustana myös asiakkaalle luvattavissa toimitusajoissa, minkä takia toimituskyvyn hallinta on yksi karkeasuunnittelun keskeisimmistä tehtävistä. (Haverila ym. 2005: 415–416.)

Ammattikorkeakoulun karkeasuunnittelussa voidaan määritellä esimerkiksi opettajien ja laitteiden kapasiteetit ja niiden perusteella tarvittaessa lisätä tai vähentää henkilökuntaa ja laitteita menekkiä vastaavalle tasolle. Resurssien suunnittelulla koulu hallitsee toimitusaikaansa eli opintojen kestoa tutkinnon suorittamisessa. Tutkinnon suoritus aika on kuitenkin määritelty jo koulutusohjelmien syntyessä ja pysyy vakiona. Tämä tarkoittaa, että koulu määrittelee resurssinsa toimitusajan puitteissa. Henkilökuntaa ja laitteita on hankittava niin paljon, että tutkinnon suorittaminen onnistuu määrättyssä ajassa tuotannon volyymin eli opiskelijoiden määrästä riippumatta.

Karkeasuunnittelun jälkeen ennen valmistuksen ohjausta toiminnanohjausprosessissa tehdään *hienosuunnittelu*. Hienosuunnittelussa valmistus suunnitellaan yksityiskohtaisesti. Tuloksena syntyy tarkka tuotantosuunnitelma, minkä perusteella tuotteet valmistetaan. Karkeasuunnittelussa tehdyt tuotannon karkeat ajoitukset toimivat hienosuunnittelun lähtökohtana. Hienosuunnittelun tehtäviä ovat muun muassa tuotantoerien muodostaminen, tuotantoerän eri työvaiheiden ajoituksen suunnittelu ja tarkan suunnitelman luominen tuotantoresurssien käytöstä. Työvaiheiden ajoitusta varten on tunnettava tuotteen eri työvaiheet ja vaiheajat niin tarkasti, kuin hienosuunnittelun tarkkuus

vaatii. Nykyään pyritään kehittämään tuotantoprosessin ohjausta tarkasta yksittäisten työvaiheiden ohjauksesta prosessin itseohjautuvuuteen siten, että hienosuunnittelu voidaan tehdä karkeammalla tasolla. (Haverila ym. 2005: 417–418.)

Valmistussuunnitelman teko edellyttää tuotannon todellisen tilanteen tarkkaa tuntemista. Työjonot ja tuotantohäiriöt esimerkiksi vaikuttavat käytettävissä olevaan kapasiteettiin. Erilaiset muutokset ja häiriöt, jotka vaativat tuotannon uudelleensuunnittelua ovatkin hienosuunnittelun kirous. Hienosuunnittelu pyritään tekemään mahdollisimman myöhään, jotta suunnittelu voitaisiin tehdä varmempien tietojen pohjalta. Hienosuunnittelun aikajänteet ovat yleensä viikosta yhteen päivään. Hienosuunnittelussa pyritään luomaan työjärjestys, joka toteuttaa tuotannolle asetetut tavoitteet parhaalla mahdollisella tavalla. Yleensä pyritään hyvään toimitusvarmuuteen ja korkeaan tuottavuuteen. (Haverila ym. 2005: 418.)

Ammattikorkeakoulun hienosuunnittelun tehtäväksi voidaan ajatella tutkinnon suorittamisen ja tuotannon yksityiskohtaista suunnittelua. Tähän kuuluvat tuotantoerien eli opiskeluryhmien suunnittelu, opintojen tarkka sisällön suunnittelu, niiden ajoitus ja niiden tuottamiseen vaadittavat resurssit, kuten opettajat, työtilat ja välineet.

Suunnittelulla ja toiminnanohjauksella on suuri rooli yritystoiminnan kehittämisessä. Toiminnanohjausprosessin eri suunnitteluvaiheilla luodaan pohjaa tehokkaalle ja taloudelliselle toiminnalle. Tuotannon tavoitteet pyritään toteuttamaan parhaalla mahdollisella tavalla. Jos tavoitteena on tuottaa mahdollisimman paljon tutkinnon suorittajia, on tarkkaan suunniteltava aloituspaikkojen määrä, jolla tavoitteeseen päästään, ja pyrkiä täyttämään nämä paikat. Tämä ei kuitenkaan ole niin yksinkertaista, miltä se kuulostaa. Koulu ei saa rahaa sovitun kiintiömäärän ylittäneistä opiskelijoista. Opiskelijoita ei siis voi ottaa liikaa, koska resurssit ovat rajalliset. Voidaan ajatella, että houkuttelemalla mahdollisimman paljon opiskelijoita niin, että kiintiömäärä ylittyy jonkin verran, koulu voi turvata rahoituksensa, koska tällöin se saa enimmäismäärän rahaa opiskelijoiden määrästä ja enemmän tutkinnon suorittajia. Kiintiömäärän ylittäviä opiskelijoita on hyvä olla siitä syystä, että osa väistämättä päättyy keskeyttämään opintonsa ja tällöin koulu menettää tutkinnon suorittajia.

Tavoitteeseen tuottaa mahdollisimman paljon tutkinnon suorittajia liittyy olennaisesti myös se, että opetus ja koko koulun toiminta markkinoinnista aina valmistumiseen asti pitää suunnitella sellaiseksi, että keskeyttämistapaukset jäisivät minimiin. Opintojen keskeyttämisen varaan ei siis pitäisi laskea, vaan ne pitäisi pyrkiä poistamaan. Koulu joutuu miettimään, onko sillä varaa kiintiömäärän ylittäviin opiskelijoihin, joista ei saa rahaa mutta jotka voisivat auttaa tuotantotavoitteen saavuttamisessa ja sitä kautta parempaan tulokseen pääsemisessä. Toisaalta taas liian suuret tuotantoerät eli opetusryhmät heikentävät toiminnan laatua, mikä voi johtaa suurempiin keskeyttämismääriin. Eli vaikka yli kiintiön menevällä opiskelijamäärällä pyritään lähtökohtaisesti parantamaan tulosta paikkaamalla keskeyttäneiden määrää, sillä voikin olla päinvastainen vaikutus ja keskeyttämiset vain lisääntyvät. Ylikiintiöopiskelijat ovat viimeiseksi kouluun sisään päässeitä opiskelijoita. Voi myös olla, että juuri nämä opiskelijat ovat keskeyttäjiä, mikä tekee ylikiintiöinnistä pelkästään haitallista ja jota ilman tavoitteet olisi voitu saavuttaa.

3.3 Laatumuutokset

Laadulla on suuri vaikutus yrityksen talouteen. Huono laatu heijastuu negatiivisesti yrityksen kannattavuuteen esimerkiksi ongelmina prosesseissa, korjauksina tai takuumuutoksina. Myös hyvän laadun tekemisestä ja kehittämisestä syntyy kuluja. Toisaalta laatu on kilpailutekijä, jolla yritys voi erottautua muista yrityksistä. Ihmiset ovat valmiita maksamaan enemmän laadukkaista tuotteista ja niillä on vaikutus positiivisen yrityskuvan luomisessa. Laadukkuus voi sijaita tuotteen sijasta myös yrityksen prosesseissa, jolloin yritys pystyy luomaan tuotteilleen tai palveluilleen lisäarvoa johon kilpailevat yritykset eivät pysty. Näitä voivat olla muun muassa lyhyemmät toimitusajat, halvemmat hinnat tai ympärivuorokautinen asiakastuki. (Laatumuutokset 2010.)

Lecklinin (1997: 171) mukaan laatumuutokset syntyvät yrityksen varmistuessa tuotteen tai palvelun olevan asiakkaan vaatimusten mukainen. Näitä muutoksia on kahta päätyyppiä. Toiset muutokset ovat laadua edistäviä muutoksia, joilla pyritään virheiden ennaltaehkäisyyn. Toinen osa muodostuu huonosta laadusta johtuvista muutoksista, kuten väärin tekemisestä ja virheiden korjaamisista. Laatumuutosten PAF-mallin (Presentive, Appraisal & Failure) mukaan muutokset voidaan edelleen jakaa neljään ryhmään: ulkoisiin virhemuutoksiin, sisäisiin virhemuutoksiin, laadun yllä-

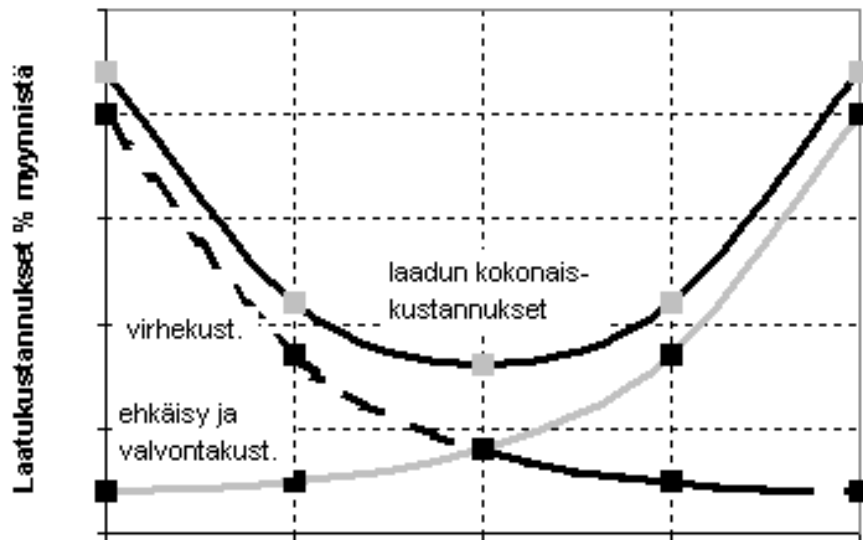
pitokustannuksiin ja laatuvirheiden ehkäisykustannuksiin. Tämä nelijaottelu on ollut laajimmalle levinnyt laatukustannusten jaottelumalli alan kirjallisuudessa. (Lecklin 1997: 171; Järvinen ym. 2001: 22.)

Ulkoisen laatuvirheen tapahtuessa yrityksen laadunvarmistus on pettänyt ja virhe on päässyt asiakkaalle asti. Näiden virheiden korjaus on kalliimpaa, kuin jos virhe havaittaisiin jo syntypaikalla. Lisäksi nämä vaikuttavat negatiivisesti yrityksen imagoon. Sisäiset laatukustannukset taas ovat virheitä, jotka huomataan yrityksen sisällä ja korjataan ennen kuin tuote päätyy asiakkaalle. Laadun ylläpitokustannukset muodostuvat toimista, joita ilman virhekustannukset lisääntyisivät. Näitä ovat muun muassa laadunvarmistus ja lopputuotteen testaus. Ehkäisykustannuksia syntyy, kun pyritään ennalta poistamaan mahdollisia virhetekijöitä ja laaturiskejä. Ehkäisykustannuksia voivat olla muun muassa koulutukset sekä suunnittelu- ja kehitystyöt. (Lecklin 1997: 172–175.)

Laatukustannusten määrittämiseksi ei ole mitään yleistä standardia, eivätkä kustannukset tavallisesti ole helposti luettavissa. Jos tarkoituksena on määrittää vain kannattavimmat parannuskohteet ja tunnistaa suuret ongelmat pienistä, ei välttämättä tarvitse käyttää rahamääräisiä menettelyjä. Painotettua pistemenettelyä pidetään yleisesti hyvänä ja nopeana parannuskohteiden ei-rahamääräisenä tunnistamiskeinona. Siinä prosessien loppupäässä havaitut viat saavat suuremman arvon kuin alkupäässä. (Järvinen ym. 2001: 19–20.)

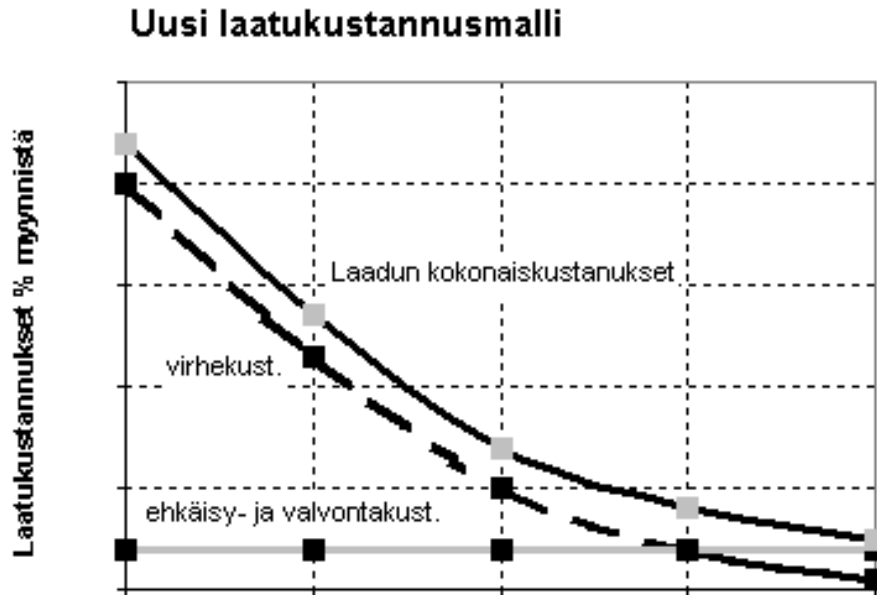
Itse laadun kustannustietoa tarvitaan laadun optimointiin. Kun ehkäisykustannukset kasvavat, virhekustannukset pienenevät ja toisinpäin. Klassisen laatukustannusmallin (kuvio 4) mukaan ehkäisykustannuksia kasvatettaessa yli leikkauspisteen syntyy ylilaa-tua, joka ei tuota panostusta vastaavaa lisäarvoa. Mallin mukaan laatukustannukset muodostavat U-käyrän. Laadun optimaalinen taso muodostuu suhteellisen lähellä pistettä, jossa pienenevät virhekustannukset ja kasvavat ennaltaehkäisykustannukset leikkaavat toisensa. (Laatukustannukset 2010.)

Klassinen laatukustannusmalli

Kuvio 4. Klassinen laatukustannusmalli (Laatukustannukset 2010).

Kuviossa 5 klassisen laatukustannusmallin rinnalle on kehitetty uusi laatukustannusmalli. Mallissa lähdetään oletuksesta, että laatuajattelu on viety pitkälle yrityksessä, ja ajatuksesta, että hyvän laadun tekeminen ei maksa välttämättä mitään. Uudessa mallissa ehkäisy ja valvontakustannukset eivät nouse yhtä jyrkästi kuin klassisessa mallissa, koska automaatio hoitaa suurimman osan valvontakustannuksista ja investoinnit niihin on jo tehty. Tässä mallissa laadun kokonaiskustannukset pienenevät virhekustannuksien mukana. (Laatukustannukset 2010.)

Kuvio 5. Uusi laatukustannusmalli (Laatukustannukset 2010).

Tuotannonohjauksellisesta näkökulmasta tarkasteltuna ja pelkistettynä ammattikorkeakoulun perusliiketoiminta perustuu AMK-tutkintojen tuottamiseen. Valintakokeilla koulu valitsee soveltuvimmat opiskelijat (=aihiot) eri koulutusohjelmiin (=tuotantolinjat). Koulutusohjelmissä opiskelijasta muokataan alan asiantuntija koulutusohjelmakohtaisen suunnitelman mukaisesti. Ammattikorkeakoulu saa opetus- ja kulttuuriministeriöltä yksikköhintarahoitusta opiskelijoiden ja valmistuneiden lukumäärän perusteella. Vastineeksi odotetaan veroa maksavia asiantuntijoita, joiden osaaminen palvelee alueen elinkeinoelämää.

Tämän näkemyksen pohjalta ja ammattikorkeakoulun kannalta katsottuna opintojen keskeytyminen voidaan käsittää ulkoisena laatuvirheenä. Tuote eli opiskelija päätyy yhteiskuntaan ilman tutkintoa eli keskeneräisenä. Ulkoinen laatuvirhe tulee korjatuksi vain, jos opiskelija itse päättää tulla jatkamaan opintojaan eli hakeutuu uudestaan samaan kouluun ja koulutusohjelmaan. Opiskelija saa tässä tapauksessa hyväksiluettua osan, ellei jopa kaikkia, aiemmin suorittamistaan opinnoistaan, riippuen siitä, onko koulutusohjelman sisältö muuttunut paljon ajalta, jolloin opiskelija viimeksi aloitti koulutusohjelman. Opintojen keskeytyessä koulu menettää tuloja, vaikka opiskelija tulisikin takaisin suorittamaan tutkintonsa loppuun. Silloin, kun opintonsa keskeyttänyt valitaan uudelleen opiskelijaksi, vie hän paikan joltain toiselta hakijalta, joka mahdollisesti olisi

myös suorittanut tutkinnon. Lisäksi myöhemmin suoritettun tutkinnon rahallinen arvo diskontattuna markkinakorolla nykyarvoon on todennäköisesti pienempi, kuin jos opiskelija olisi suorittanut tutkinnon aikaisemmin.

Sisäinen laatuvirhe tapahtuu, kun opiskelija ei pääse kurssia läpi. Nämä korjataan uusintatentillä tai kurssin uudelleen suorittamisella. Tutkinnon suorittaminen saattaa viivästyä useiden sisäisten virheiden seurauksena. Pahimmassa tapauksessa sisäiset virheet johtavat ulkoiseen virheeseen, jos opiskelija keskeyttää opinnot niiden seurauksena.

Ammattikorkeakouluissa laatuksennukset noudattavat todennäköisesti klassisen laatuksennusmallin U-käyrää, koska tutkinnon suorittaminen on paljon kiinni myös opiskelijasta itsestään. Opintojen keskeyttämisen ehkäiseminen, kuten opetuksen ja opinnohjauksen laatuun sekä yleiseen viihtyvyyteen panostaminen varmasti motivoivat monia opiskelijoita jatkamaan. Ei kuitenkaan tiedetä, kuinka paljon nämä tekijät todellisuudessa vaikuttavat keskeyttämisiin. Opintojen etenemisen tiukka valvonta tuskin olisi koulun arvojen mukaista eikä välttämättä palvelisi tarkoitusta ollenkaan. Tutkimukselamme pyrimme auttamaan panos-tuottosuhteella mitattuna kannattavimpien parannuskohteiden kartoittamisessa keskeyttämisten vähentämiseksi.

3.4 Lähtöhaastattelut

Työsuhteen päättyessä on syytä kerätä talteen arvokas tieto lähtevän henkilön kokemuksista ja näkemyksistä työpaikalla. Yritykset kilpailevat osaajista, joten niiden on hyvin tärkeää luoda ja ylläpitää positiivista työnantajakuva työsuhteen koko elinkaaren ajan. Henkilökohtaiset haastattelut tehdään hyvässä hengessä, ja ne jättävät lähtijälle positiivisen mielikuvan yrityksestä. Eroava kokee, että hänen mielipidettään arvostetaan ja saattaa myöhemmin palata yrityksen palvelukseen. Lähtevän henkilön haastattelu voidaan tehdä täytettävällä lomakkeella tai henkilökohtaisesti, jolloin voidaan saada syvempää tietoa. Lähtöhaastattelut saattavat antaa arvokasta tietoa, joka ei olisi muuten välttämättä tullut ilmi, kuten todellinen syy työntekijän eroon. (Lähtöhaastattelu 2011.)

Haastatteluilla voidaan saada myös arvokasta tietoa toimintatapojen, ilmapiirin ja organisaation kehittämiseksi. Niin pitkän kuin lyhyenkin ajan palvelleilla voi olla hyviä ideoita, miten toimintaa kehitetään parempaan suuntaan. On tärkeää, että haastatteluille luodaan avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri. Ei välttämättä ole hyvä vaihtoehto, että haastattelijana on työntekijän oma esimies, vaan esimerkiksi henkilöstöpäällikkö. Henkilökohtaista haastattelua ei myöskään välttämättä tarvitse kohdistaa kaikkiin työntekijöihin. Talouselämä-lehden (Sinä lähdit pois 2008) vuonna 2008 ilmestyneen artikkelin mukaan metalliteollisuusyhtiö Metso Oyj ei haastattele kaikkia lähtijöitä. Metsossa haastattelut kohdistetaan johtajiin, kapean alan asiantuntijoihin, alan työntekijöihin, joista on puute, sekä työntekijöihin, joiden yksikössä vaihtuvuus on suurta. (Lähtöhaastattelu 2011; Sinä lähdit pois 2008.)

Metropolia haluaa muiden yritysten tapaan selvittää eronneiden ajatukset eron syystä ja yrityksestä. Lähtöhaastattelut toteutetaan tavallisesti lyhyen ajan sisällä työntekijän lähdöstä, mikä ei tähän haastattelututkimukseen kaikkien osalta sovellu. Kyse ei ole myöskään työsuhteesta vaan opiskelusta. Ajatus on silti sama; kerätä oikeaa tietoa eroamisesta sekä eronneen kokemuksista opiskelusta oppilaitoksessa.

Lähtöhaastatteluiden ajantasainen toteuttaminen ammattikorkeakoulusta eronneelle on tällä hetkellä haasteellista, koska koulu ei välttämättä tiedä, onko opiskelija keskeyttänyt opintonsa. Eronnut opiskelija on koulussa kirjoilla niin pitkään, kunnes hän jättää ilmoittautumatta seuraavalle lukuvuodelle, ellei hän ole ilmoittanut erikseen eroavansa koulusta. Jos tähän saataisiin muutos, voisi koulu systemaattisesti kerätä ajantasaista tietoa keskeyttämisen syistä ja keskeyttäjän kokemuksista koulussa. Tiedon keruu voitaisiin tehdä tapauskohtaisesti, vaikka puhelinhaastatteluilla tai täytettävällä lomakkeella. Kaikkia keskeyttäneitä ei välttämättä tarvitsisi haastatella. Haastateltavat voitaisiin priorisoida esimerkiksi opintopisteiden mukaan ja haastatteluja toteutettaisiin resurssien mukaan. Tutkimustamme varten tehdyissä haastatteluissa huomattiin joidenkin keskeyttäneiden lähes ilahuneen siitä, että heidän mielipiteitään kysyttiin. Voi olla, että haastattelut antoivat joillekin keskeyttäneistä yllykkeen tulla jatkamaan opintoja, sillä moni kertoi pohtineensa asiaa paljon.

4 Ammattikorkeakoulujärjestelmä

4.1 Järjestelmän syntyminen

Suomen ammattikorkeakoulujärjestelmä rakennettiin 1990-luvulla olemassa olevista oppilaitoksista niitä yhdistelemällä, jakamalla ja uudelleen organisoimalla (Helakorpi 2007: 1). Aluksi ammattikorkeakoulujärjestelmä toteutettiin kokeilu hankkeena tarkoituksena saada uusia kokemuksia peruskoulun jälkeisen koulutusjärjestelmän kehittämiseksi, jossa oli havaittu ongelmia 1980-luvulla. Tällöin ylioppilastutkinnon suorittaneiden määrät olivat jatkuvassa kasvussa ja vain noin kolmannekselle riitti jatko-opiskelupaikka yliopistossa. Alhaisesti arvostettu ammatillinen koulutus ei ylioppilaita houkutellut, tai sitten sinne mentiin vain odottamaan pääsyä yliopistoon. Kokeilu lopulta johti Suomen ensimmäisten ammattikorkeakoulujen vakinaistamiseen vuonna 1996. (Nieminen & Ahola 2003: 7–9; Vuorinen & Valkonen 2003: 13.)

Ammattikorkeakoulu, lyhennettynä AMK, on nähty mahdollisuutena vastata yhteiskunnan muuttuviin koulutus- ja työvoimatarpeisiin. Ammattikorkeakoulututkinnon tavoitteena on antaa työelämän vaatimusten pohjalta valmiudet toimia ammatillisissa asiantuntijatehtävissä tarjoamalla työelämälähtöistä ja käytännönläheistä ammatillista korkeakoulutusta. Ammattikorkeakoulujen harjoittaman soveltavan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyön on tarkoitus palvella opetusta sekä tukea alueen kehitystä, elinkeinoja ja työelämää. (Lerkkanen 2002: 15; Medialle 2009; Ammattikorkeakouluopinnot 2010.) Ammattikorkeakoulun tehtävät määritetään Suomen laissa seuraavasti:

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuva korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista. (Ammattikorkeakoululaki 2009.)

Valtaosa ammattikorkeakouluista on monialaisia, eli niissä on edustettuina useita eri koulutusaloja. Monesti myös opetuspisteitä sijaitsee usean paikkakunnan alueella. Kaikkiaan ammattikorkeakouluja on Suomessa 25. Lisäksi Ahvenanmaalla toimii oma ammattikorkeakoulu ja Poliisiammattikorkeakoulussa huolehditaan poliisipäällystön koulutuksesta. (Ammattikorkeakoulut 2010.) Vuonna 2010 ammattikorkeakouluissa

tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskeli noin 147 000 henkilöä (Online-tilastot AMKOTA 2011).

4.2 Opetus ja tutkinnot

Ammattikorkeakouluissa järjestetään ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, ammatillisia erikoistumisopintoja ja täydennysopintoja, avointa ammattikorkeakouluopetusta ja ammatillista opettajankoulutusta. AMK:ssa tutkintoon johtava opiskelu on opiskelijalle maksutonta, ja siihen voi saada opintotukea. Opetusta järjestetään yhdeksällä eri koulutusalueella, joita ovat

- humanistinen ja kasvatusala
- yhteiskuntatieteiden ala
- liiketalouden ja hallinnon ala
- luonnontieteiden ala
- tekniikan ja liikenteen ala
- luonnonvara- ja ympäristöala
- sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- sotilas- ja suojelualue
- matkailu-, ravitsemus- ja talousala. (Medialle 2009.)

Opintojen mitoituksen perusteena käytetään opintopisteitä. Yksi opintopiste vastaa noin 27 tunnin työtä. Ammattikorkeakoulututkintojen laajuus perustutkinnoissa vaihtelee 210–270 opintopisteen välillä. Tämä tarkoittaa 3,5–4,5 vuoden opintoja. Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen laajuus on 60–90 opintopistettä, ja kokopäiväisesti opiskellen niiden suorittaminen kestää 1–1,5 vuotta. (Medialle 2009.)

Tutkinto-opiskelija voi myös suorittaa opintokursseja verkko-opintoina virtuaaliammattikorkeakoulun portaalissa. Avoimessa ammattikorkeakoulussa voi opiskella iästä ja pohjakoulutuksesta riippumatta. Siellä suoritettavat opinnot ovat hyödynnettävissä ammattikorkeakoulututkintoon, jos myöhemmin hakeutuu opiskelijaksi. (Medialle 2009.)

AMK-tutkinto

Ammattikorkeakoulututkinnot eli AMK-tutkinnot ovat ammattikorkeakoulun perustutkinnoita. Tutkintoon johtavat opinnot järjestetään koulutusohjelmina. Koulutusohjelmat ovat ammattikorkeakoulun suunnitteleimia ja järjestämiä opintokokonaisuuksia, jotka suuntautuvat johonkin työelämän tehtäväalueeseen ja sen kehittämiseen. Opintoihin kuuluu perus- ja ammattiopintoja, vapaasti valittavia opintoja, työharjoittelu sekä opinnäytetyö. Suomen ammattikorkeakoulujen yhteisen portaalin mukaan opintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle

- laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet alan asiantuntijatehtäviin
- edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen
- valmiudet jatkuvaan koulutukseen
- riittävä viestintä- ja kielitaito
- alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet. (Medialle 2009.)

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa lukion oppimäärän tai ammatillisen perustutkinnon suorittanut henkilö. Opiskelijaksi voidaan myös ottaa ulkomailta korkeakouluopintoihin kelpoisuuden antavan tutkinnon suorittaneet. (Ammattikorkeakoululaki 2009.)

Ylempi AMK-tutkinto

Ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneet voivat kolmen vuoden työkokemuksen jälkeen syventää osaamistaan suorittamalla ylempään ammattikorkeakoulututkinnon. Yleensä ylempiin AMK-tutkintoihin johtavien koulutusohjelmien opetus on järjestetty niin, että opiskelu on mahdollista työn ohessa. Opinnot koostuvat koulutusalaakohtaisesti syventävistä ja vapaasti valittavista opinnoista sekä opinnäytetyöstä. (Medialle 2009; Ylemmät AMK-tutkinnot 2011.)

Ammatillinen opettajankoulutus ja erikoistumisopinnot

Ammatillinen opettajankoulutus on ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten opettajille ja opettajiksi aikoville suunnattua koulutusta, joka tuottaa yleisen kasvatustieteellisen kelpoisuuden. Ammatilliset erikoistumisopinnot ovat ammattikorkeakoulututkintoon pohjautuvia laajoja täydennyskoulutusohjelmia. (Medialle 2009.)

4.3 Tekniikan ja liikenteen koulutusala

Koska tutkimuksemme kohdejoukko koostuu tekniikan alan opiskelijoista, esittelemme tässä erikseen tekniikan ja liikenteen koulutusalan.

Tekniikan ja liikenteen alalla koulutetaan työvoimaa teollisuuden, tietotekniikan, kuljetusalan sekä elinympäristön suunnittelun ja rakentamisen tarpeisiin. Ala sisältää 48 koulutusohjelmaa, joista 15 on ruotsinkielisiä. Ammattikorkeakoulussa tekniikan alalta valmistetaan joko insinöörinä, laboratorioanalytikkona tai rakennusmestarina. Koulutusohjelmien laajuudet vaihtelevat 210–270 opintopisteen välillä. Vuonna 2010 alalla oli noin 42 000 opiskelijaa. (AMK – Tekniikan ja liikenteenala 2011; Online-tilastot AMKOTA 2011.)

Tekniikan alan koulutusohjelmien opetus on käytännönläheistä ja työelämälähtöistä. Osaamisen perustan muodostaa matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, eli ala sisältää paljon matematiikan, fysiikan ja kemian opintoja. Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet toimia tekniikan ja liikenteen asiantuntijatehtävissä. Valmistuneet työskentelevät muun muassa auto- ja kuljetusalalla, elintarviketeollisuudessa, graafisella alalla, ITC-alalla, kone- ja metallialalla, LVI-alalla, paperi- ja kemianteollisuuden alalla, pintakäsittelyalalla, rakennusalalla, sähköalalla, tekstiili- ja vaatetusalalla tai merenkulkualalla. (Tekniikan ja liikenteen ala 2011.)

4.4 Opinto-ohjaus

Ammattikorkeakoulun opinto-ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan sopeutumista oppilaitokseen, ammatillista kasvua, opintojen edistymistä ja hyvinvointia (Opinto-ohjaus 2011).

Ohjauksen toteutustapa vaihtelee todennäköisesti oppilaitoksien välillä. Metropolia ammattikorkeakoulun opinto-oppaan (Opinto-ohjaus 2011) mukaan ohjauksen painopiste vaihtelee opintojen edistymisen mukaan. Ennen opintoja opiskelijalle halutaan luoda positiivinen ja realistinen kuva opiskelusta kyseisellä alalla ja oppilaitoksessa. Alkuvaiheessa uusi opiskelija tutustutetaan oppimisympäristöön ja orientoidaan opintoihin. Opintojen edetessä korostuvat ammatillinen kasvu, työelämävalmiuksien kehittyminen ja kansainvälisyys. Loppuvaiheessa tuetaan opintojen suorittamista tavoiteajassa ja työllistymistä oman alan tehtäviin sekä esitellään opiskelijalle jatko-opintomahdollisuuksia. Opiskelijoiden työllistymistä sekä koulutuksen vastaavuutta työelämän osaamistarpeisiin seurataan valmistumisen jälkeen. (Opinto-ohjaus 2011.)

Opinto-ohjauksesta Metropoliaassa vastaavat muun muassa opinto-ohjaajat, koulutuspäälliköt, koulutusohjelmavastaavat, assistentit ja opettajatuutorit (Opinto-ohjaus 2011).

4.5 Hakuprosessi ja opiskeluoikeus

Ammattikorkeakoulujen opiskelijavalinta järjestetään yhteishaun avulla opiskelijavalintarekisteriä käyttäen. Opiskelupaikkojen määrästä, opiskelijavalinnan perusteista ja valintakokeen järjestämisestä päättää ammattikorkeakoulu. Hakijoihin sovelletaan yhdenmukaisia valintaperusteita. Koulutustaustan vuoksi hakijat voidaan jakaa valinnoissa eri ryhmiin, jolloin yhdenmukaisia valintaperusteita tulee soveltaa ryhmittäin. (Ammattikorkeakoululaki 2009.)

Hakija voi tulla valituksi useampaan korkeakoulupaikkaan. Opiskelijaksi hyväksytyn on määräaikaan mennessä ilmoitettava opiskelupaikan vastaanottamisesta, muuten hakija menettää opiskelupaikan. Yhden opiskelupaikan säännön mukaan hakija voi ottaa vastaan vain yhden opiskelupaikan saman lukukauden aikana alkavista opinnoista. Säännön tarkoituksena on, että mahdollisimman moni saa opiskelupaikan. (Ammattikorkeakoululaki 2009.)

Opiskelupaikan vastaanottaneen tulee ammattikorkeakoulun määräämällä tavalla ilmoittautua ammattikorkeakouluun, jonka jälkeen hänet merkitään opiskelijaksi. Opiske-

lijan on joka lukuvuosi ilmoitettava läsnä- tai poissaolevaksi, muuten hän menettää opiskeluoikeuden. Opiskeluoikeuden voi myös menettää, jos ei onnistu suorittamaan opintojaan viimeistään yhtä vuotta niiden laajuutta pitemmässä ajassa. Opiskelija voi erikseen tekemänsä poissaoloilmoituksen perusteella olla poissa yhteensä kahden lukuvuoden ajan. Tätä aikaa ei lasketa opintojen enimmäisaikaan. (Ammattikorkeakoululaki 2009.)

Jos opiskelija menettää opiskeluoikeutensa ja haluaa myöhemmin jatkaa opintojaan, tulee hänen hakea ammattikorkeakoululta uutta opiskeluoikeutta. Tällöin opiskelijan pitää hakea opiskelupaikkaa uudelleen yhteishaun kautta. Opintojen loppuvaiheessa oleville voi koulu myöntää lisäaikaa. Lisäaikaa on anottava silloin, kun opinto-oikeusaikaa on vielä jäljellä. (Ammattikorkeakoululaki 2009; Ilmoittautuminen ja opiskeluoikeus 2010.)

4.6 Työelämäpalvelut ja alueellinen kehittäminen

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on tuottaa asiantuntijuutta ja innovaatioita työelämän tarpeisiin. Koulujen läheinen yhteistyö elinkeinoelämän kanssa edesauttaa tutkimustulosten kaupallisen hyödyntämisen ja nopean siirtymisen hyötykäyttöön. Työelämälle on tarjolla erilaisia paikallisia ja kansainvälisiä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalveluita sekä yhteistyöhankkeita. (Työelämäpalvelut 2009.)

Ammattikorkeakouluille on määritetty opetuksen antamisen lisäksi alueellisen kehittämisen päämäärä. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyön on määrä palvella alueellisia tai maakunnallisia tarpeita. Ammattikorkeakoulujen roolia innovaatiojärjestelmässä vahvistetaan tehostamalla niiden opetusta palvelevaa ja työelämää sekä aluekehitystä tukevaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä. Alueellista vaikuttavuutta lisäävät myös koulutustarjonnan rakennetta kehittämällä, kokoamalla ammattikorkeakoulujen aluekehityshankkeita suuremmiksi ja eri osa-alueita yhdistäviksi kokonaisuuksiksi sekä lisäämällä yhteistyötä eri osapuolten, kuten eri koulujen välillä. (Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet 2004: 19–20.)

4.7 Hallinto ja ohjaus

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alaisuuteen kuuluvat ammattikorkeakoulut ovat kunnallisia tai yksityisiä. Niiden toimiluvat myöntää valtioneuvosto. Toimilupaan sisältyvät määräykset ammattikorkeakoulun koulutustehtävästä, koulutusaloista, opiskelijamäärästä ja sijaintipaikoista. Ammattikorkeakoululla on sisäisissä asioissaan itsehallinto, jota hoitavat hallitus ja rehtori. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjä päättää talousarviosta ja strategisesta kehittämisestä. (Medialle 2009.) Ahvenanmaan ammattikorkeakoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu ovat ainoat ammattikorkeakoulut, jotka eivät kuulu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alaisuuteen. Ahvenanmaan ammattikorkeakoulu kuuluu Ahvenanmaan maakuntahallinnon ja Poliisiammattikorkeakoulu sisäministeriön alaisuuteen.

Valtioneuvosto päättää joka neljäs vuosi seuraavien vuosien koulutus- ja tutkimuspoliittiset linjaukset. Hallitusohjelman, poliittisten linjausten ja lainsäädännön lisäksi ammattikorkeakoulua ohjataan tavoiteohjauksella. Opetusministeriö ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjä yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa sopivat kolmevuotisissa tavoitesopimuksissa toiminnalle asetettavista tavoitteista ja niiden seurannasta sekä valtakunnallisista kehittämishankkeista. Aloituspaikoista ja hankerahoituksesta sovitaan vuosittain. Ammattikorkeakoulun tehtävänä on vastata järjestämänsä koulutuksen ja muun toiminnan laatutasosta ja jatkuvasta kehittämisestä. Lisäksi ammattikorkeakoulun tulee osallistua määräajoin ulkopuoliseen laadunarviointiin, jonka tulos on julkista tietoa. (Medialle 2009.)

4.8 Rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa sen alaisuuteen kuuluvia ammattikorkeakouluja. Rahoitus koostuu perusrahoituksesta, hanke- ja tuloksellisuusrahoituksesta sekä ammattikorkeakoulujen yhteisten menojen rahoituksesta. (Medialle 2009.) Ahvenanmaan ammattikorkeakoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu muista ammattikorkeakoulusta poiketen eivät saa rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä, koska ne eivät kuulu sen alaisuuteen.

Perusrahoitus eli yksikköhintarahoitus muodostaa selvästi suurimman osan ammattikorkeakoulujen saamasta rahoituksesta. Ammattikorkeakouluille määrätään opiskelijaa kohti yksikköhinta, joka lasketaan toteutuneiden kustannusten perusteella joka neljäs vuosi. Vuoden 2011 ammattikorkeakoulujen keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 7 681,66 euroa opiskelijaa kohden. Tämä perustuu vuoden 2005 toteutuneisiin ammattikorkeakoulujen kustannuksiin. Ammattikorkeakoulukohtainen yksikköhinta muodostuu laskennallisen opiskelijamäärän ja ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen määrän mukaan siten, että opiskelijamäärän osuus on 70 prosenttia ja tutkintojen määrän osuus 30 prosenttia saatavasta rahoituksesta. Laskennallisessa opiskelijamäärässä käytetään sovittua kiintiötä. Jos ammattikorkeakoulun opiskelijamäärä saavuttaa tai ylittää kiintiön, hinta lasketaan kiintiön mukaan. Jos opiskelijamäärä on alle kiintiön, hinta lasketaan todellisen opiskelijamäärän mukaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi erityisestä syystä korottaa ammattikorkeakoulun yksikköhintaa, mitä nimitetään harkinnanvaraiseksi korotukseksi. (Opetus ja kulttuuritoimen rahoitus 2011: 43–45.)

Koulujen vuosittain määräytyvät perusrahoitukset ovat julkista tietoa. Metropolia Ammattikorkeakoululle vuodelle 2011 myönnetty perusrahoitus on noin 100,8 miljoonaa euroa (liite 1). Liitteessä 2 on esitetty Opetushallituksen julkaisema yksityiskohtainen esimerkki Jyväskylän ammattikorkeakoulun yksikköhinnan muodostumisesta.

Perusrahoituksen lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää ammattikorkeakouluille tuloksellisuusrahoitusta kannustimena tehokkaaseen ja taloudelliseen toimintaan (Medialle 2009). Tuloksellisuusrahoitus muodostaa pienen osan ammattikorkeakoulujen rahoituksesta verrattuna perusrahoitukseen. Ammattikorkeakoulujen tuloksellisuusrahoitus koostuu seuraavista asiakokonaisuuksista:

- A) Korkeakoulurakenne
- B) Opiskelijarekrytointi
- C) Opintoprosessin tehokkuus ja laatu
- D) Kansainvälistyminen
- E) Tutkimus- ja kehittämistoiminta
- F) Aluevaikuttavuus ja työelämäyhteistyö. (Sopimuskauden 2010–2012 tuloksellisuusmittarit.)

Opetusministeriö mittaa näitä asiakokonaisuuksia erilaisilla tuloksellisuusmittareilla, jotka on esitelty liitteessä 3 Sopimuskauden 2010–2012 tuloksellisuusmittarit. Mittareilla mitataan sekä tasoa että muutosta, ja ne perustuvat pääosin AMKOTA-tietokannassa oleviin tietoihin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2010 julkaiseman ”Ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistaminen” -raportin rahoitusta koskeva uudistusehdotus on, että nykyinen perus-, hanke- ja tuloksellisuusrahoitusjärjestelmä yhdistettäisiin yhdeksi tuloksellisuuteen perustuvaksi perusrahoitukseksi. Selvityksen mukaan nykyinen kustannuksiin perustuva rahoitus kannustaa ammattikorkeakouluja heikosti tuloksellisuuteen. Elinkeinoelämän keskusliitto on ilmoittanut kannattavansa selvityksen ehdotuksia, joten luultavasti lähitulevaisuudessa tullaan näkemään muutoksia ammattikorkeakoulujen rahoituksessa. (Ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistaminen 2010; Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto selvityshenkilöiden raporttiin 2011.)

5 Opintojen keskeyttäminen ammattikorkeakoulussa

5.1 Keskeyttämisen määritelmä

Opintojen keskeyttäminen ei ole yksiselitteinen käsite. Sen määritelmä riippuu siitä, mistä näkökulmasta asiaa tarkastellaan. Keskeyttäminen voidaan määritellä esimerkiksi oppilaitoksen, koulutusjärjestelmän, yhteiskunnan tai opiskelijan näkökulmasta. Opintojen keskeyttäminen yhteiskunnalle ja oppilaitokselle merkitsee taloudellista menetystä, kun taas opiskelijan näkökulmasta se voi olla myönteinen asia. (Laitinen & Halonen 2007: 9.) Keskeyttämisellä voidaan tarkoittaa joko tilapäistä tai lopullista keskeyttämistä, ammattikorkeakoulusta eroamista, siirtymistä ammattikorkeakoulujärjestelmän sisällä tai koulutusalan tai -ohjelman vaihtoa (Lerikkanen 2002: 40). Ongelmallisen määrittelyn takia myös keskeyttämisen tilastointitavoissa on eroja ja horjuvuutta, mikä tekee tilastoista vaikeasti verrattavia (Vuorinen & Valkonen 2001: 12).

Oppilaitoksen näkökulmasta opintojen keskeyttäminen tapahtuu, kun opiskelija lopettaa opintonsa oppilaitoksessa valmistumatta (Lerikkanen 2002: 40). Keskeyttäminen merkitsee oppilaitokselle opiskelijahävikkiä, sillä se menettää tällöin tutkinnon suorittajia (Vuorinen & Valkonen 2001: 12). Opiskelijan keskeyttäessä opintonsa oppilaitoksen tälle varaamat resurssit menevät hukkaan. Vaikka opiskelija jatkaisi opiskelua toisessa oppilaitoksessa, hän on keskeyttäjä siinä yksikössä, josta hän lähtee. Kun taas asiaa katsoo koko ammattikorkeakoulujärjestelmän näkökulmasta, opiskelija on keskeyttäjä vasta silloin, kun hän jättää ammattikorkeakouluopinnot kokonaan eikä siis valmistu ammattikorkeakoulujärjestelmän piiristä lainkaan. (Lerikkanen 2002: 40.) Myös koko ammattikorkeakoulujärjestelmän kannalta keskeyttäminen on koulutuspaikkoja ja resursseja tuhlaavaa, sillä silloin yhteiskunnan koulutukseen sijoittamat investoinnit menevät hukkaan (Vuorinen & Valkonen 2001: 12).

Yksilön näkökulmasta tarkasteltaessa keskeyttäminen tapahtuu, kun hän itse katsoo, että on jättänyt opintonsa ja eronnut koulusta. (Lerikkanen 2002: 40.) Edellisistä näkökulmista poiketen opintojen keskeyttäminen voidaan nähdä myös positiivisena asiana yksilön näkökulmasta katsottuna. Keskeyttäminen voi olla myönteistä yksilön kannalta esimerkiksi tapauksissa, joissa hän on tullut hyväksytyksi itselleen sopivampaan ja mieluisampaan koulutuspaikkaan. Tällöin keskeyttäminen voi olla yksilölle menestystekijä,

joka muokkaa yksilön urapolkua parempaan suuntaan. (Laitinen & Halonen 2007: 11.) Toisaalta keskeyttäminen voi olla koulujärjestelmän jättämistä ja siten kannanotto yhteiskunnan koulutus- ja työpolitiikkaa vastaan. Opintojen keskeyttäminen voidaan siis nähdä osana yksilön elämäntulkua, ja sen merkitys yksilötasolla voi olla positiivinen, neutraali tai negatiivinen (Lerikkanen 2002: 40).

Yhteiskunnan näkökulmasta katsottuna keskeyttäminen voi kertoa yksilön epäonnistumisesta. Tällöin syytä keskeyttämiselle etsitään usein yksilöstä, perheestä ja lähiympäristöstä. Keskeyttämiseen on liitetty ajatuksia koulutuksellisesta epäonnistumisesta, kehityksellisestä vajavaisuudesta sekä kouluallergiasta. Näkökulma on hyvin yksioikoinen, sillä opintojen keskeyttämiseen ei aina liity koulutuskielteisyyttä, vaan monesti keskeyttäjät ovat koulussa hyvin menestyneitä ja viihtyneitä opiskelijoita. (Lerikkanen 2002: 41.) Yhteiskunnan kannalta asia pitäisi nähdä ennemminkin positiivisena, kun keskeyttäminen on tapahtunut esimerkiksi väärän alan valinnan takia. Silloinhan opiskelija on välttänyt väärälle alalle sijoittumisen.

Tässä tutkimuksessa opintojen keskeyttäminen ymmärretään oppilaitoksen eli Metropolia Ammattikorkeakoulun näkökulmasta. Keskeyttäneiksi katsotaan täten kaikki, jotka ovat lopettaneet opintonsa Metropolia Ammattikorkeakoulussa valmistumatta. Lopettaneiksi ei katsota poissaoleviksi ilmoittautuneita opiskelijoita, koska poissaolon oletetaan olevan vain väliaikaista, minkä jälkeen tutkinto suoritetaan. Keskeyttäneiksi lasketaan siis vain ne, jotka itse ovat ilmoittaneet eroavansa Metropolia Ammattikorkeakoulusta, ja ne, jotka eivät ole ilmoittaneet koululle mitään ja jättäneet ilmoittautumatta seuraavalla lukukaudelle tai joiden opiskeluoikeusaika on lopulta päättynyt.

Ammattikorkeakoulun keskeyttämistilastoissa ovat mukana myös ne, jotka ovat vaihtaneet vain koulutusohjelmaa tai alaa samassa ammattikorkeakoulussa. Näitä koulu ei kuitenkaan laske virallisesti eronneiksi, koska he ovat pysyneet samassa koulussa. Nämä ovat vain opintonsa keskeyttäjiä tietyllä alalla tai koulutusohjelmassa. Koulu ei myöskään laske eronneiksi opinto-oikeutensa menettäneitä opiskelijoita, jotka eivät ikinä aloittaneet opintojaan koulussa, koska näiden ei nähdä edes olleen koulun opiskelijoita. Kuitenkin myös nämä näkyvät keskeyttämistilastoissa.

Opintojen keskeyttäminen määritellään tässä tutkimuksessa siis oppilaitoksen näkökulmasta. Opintojen keskeyttämiseen vaikuttavia syitä kuitenkin selvitetään eronneiden opiskelijoiden näkökulmasta.

5.2 Keskeyttämiseen vaikuttavia tekijöitä

Keskeyttäjät eivät ole yhtenäinen joukko, vaan keskeyttämisen syyt vaihtelevat suuresti yksilöittäin. Tästä syystä opintojen keskeyttämistä on vaikea tarkastella yhtenäisenä ilmiönä eikä keskeyttäjiä voida ajatella homogeenisena ryhmänä. (Lerikkanen 2002: 40.) Harvoin keskeyttämiselle myöskään löytyy yhtä yksinkertaista selittäjää, vaan lähes aina opintojen keskeyttämisen taustalla on useampi syy. Nämä syyt liittyvät usein läheisesti toisiinsa, jolloin niitä voi olla vaikea erotella. (Kokko & Kolehmainen 2001: 22.) Keskeyttäminen on hyvin henkilökohtainen ratkaisu eikä keskeyttäjän ole aina helppo eritellä keskeyttämisensä syitä; mikä johtuu omista ratkaisuksista ja mikä oppilaitoksesta. Päätös keskeyttämisestä voi syntyä hyvinkin pienistä asioista, kuten hankaudesta tavoittaa opettajia. (Laitinen & Halonen 2007: 11.)

Opintojen keskeytyessä täytyy pohtia, johtuuko se opiskelijan henkilökohtaisista syistä, joihin oppilaitos ei voi vaikuttaa, vai opiskelijasta riippumattomista syistä, joihin oppilaitos pystyy vaikuttamaan. Vaikuttamalla näihin oppilaitos voi ehkäistä niin sanottuja turhia keskeyttämisistä. (Laitinen & Halonen 2007: 12.)

Opiskelijan henkilökohtaisia syitä voivat olla elämäntilanteesta johtuvat syyt, kuten oma tai läheisen sairastuminen, parisuhdeongelmat ja toimeentuloon liittyvät tekijät, tai henkilökohtaisista tavoitteista johtuvat syyt, kuten motivaatiotekijät, orientaatiotekijät ja suuntautuneisuus koulutuslalle. Opiskelijasta riippumattomat syyt voivat liittyä opiskelijavalintaan, oppilaitokseen tai johonkin muuhun. Oppilaitokseen liittyviä tekijöitä ovat esimerkiksi opettajan, opetusjärjestelyjen ja opetusympäristöjen vaikutus, vuorovaikutussuhteet opettajiin ja toisiin opiskelijoihin, oppilaitoksen ilmapiiri sekä opettajien oppiainesidonnaisuus ja ennakoasenteet oppilaita kohtaan. Muita opiskelijasta riippumattomia syitä voivat olla muun muassa tutkinnon rakenteeseen tai työllisyystilanteeseen liittyvät tekijät. (Vuorinen & Valkonen 2001: 10; Laitinen & Halonen 2007: 12.)

5.3 Keskeyttäminen lukuina

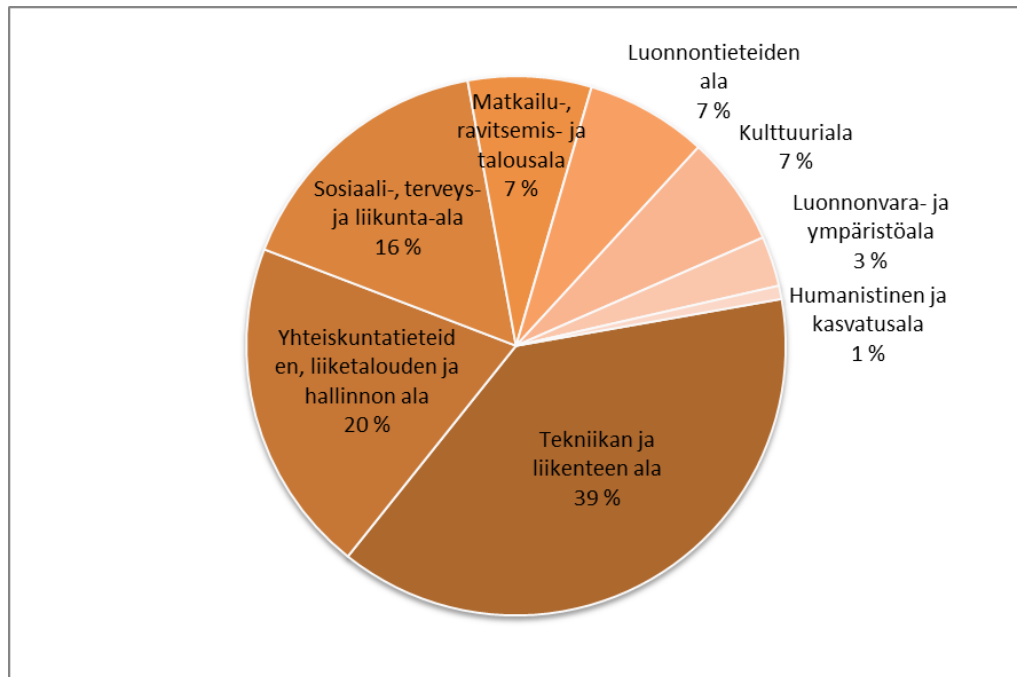
AMKOTA on opetusministeriön ylläpitämä ammattikorkeakoulujen toimintaa kuvaava päätös- ja tilastotietokanta, joka sisältää tietoja ammattikorkeakouluittain ja koulutusaloittain. AMKOTA-tietokantaan on koottu tietoja keskeyttäneiden määrästä ja keskeyttämisen syistä, joita tässä luvussa esitellään. Tuorein tieto keskeyttämisistä on saatavissa vuodelta 2008. Tässä osiossa esiteltävät luvut eivät sisällä ylempiä AMK-tutkintoja ja erikoistumisopintoja. Luvut koskevat ainoastaan normaaleja AMK-tutkintoja nuorten ja aikuisten koulutuksessa. (AMK-tietopalvelu AMKOTA 2006; Online-tilastot AMKOTA 2011.)

Kalenterivuoden 2008 aikana keskeyttäneitä ammattikorkeakouluissa oli kaikkiaan noin 10,2 % opiskelijoista. Aikuiskoulutuksen puolella keskeyttäminen oli yleisempää kuin nuorten koulutuksen puolella. Nuorista opintonsa keskeytti 9,5 %, kun taas aikuisten keskeyttämisprosentti oli 14,2. Pariin edelliseen vuoteen verrattuna luvut eivät ole merkittävästi muuttuneet. Jos kuitenkin verrataan vuosituhannen vaihteen lukuihin, jolloin keskeyttäneitä oli kaikkiaan noin 7,2 % opiskelijoista, niin voidaan sanoa keskeyttämisen lisääntyneen paljon. Tällöin keskeyttäneistä 7,0 % oli nuorisoasteen opiskelijoita ja 8,1 % aikuisopiskelijoita. Tästä nähdään, että keskeyttäminen on yleistynyt varsinkin aikuiskoulutuksen puolella, mutta myös nuorisoasteella.

Vertailtaessa vuoden 2008 keskeyttämislukuja aloittain on huomattavissa, että suhteellisesti eniten keskeyttäneitä oli luonnontieteiden alalla, jossa opintonsa keskeytti 15,3 % opiskelijoista. Toiseksi eniten keskeytettiin tekniikan ja liikenteen alalla, jossa 13,4 % opiskelijoista keskeytti opintonsa. Vähiten keskeytettiin sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla (6,7 %) sekä kulttuurialalla (7,3 %).

Tekniikan ja liikenteen alan keskeyttämisistä tekee suuren ongelman se, että ala on selkeästi suurin muihin aloihin verrattuna ja se kasvaa koko ajan. Tämän takia tekniikan ja liikenteen alan keskeyttäneiden osuus kaikista keskeyttäneistä on selvästi suurin (n. 39 %) verrattuna muiden alojen keskeyttäjiin (kuvio 6). Vuonna 2010 tekniikan ja liikenteen alalla opiskeli 39 243 opiskelijaa, kun taas esimerkiksi luonnontieteiden opiskelijoita oli vain 5 718. Tekniikan ja liikenteen alan lisäksi myös sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala on hyvin suuri verrattuna muihin aloihin (34 261 opiskelijaa vuonna 2010),

mutta keskeyttäneiden osuus tällä alalla on alhaisin. Vähiten opiskelijoita vuonna 2010 oli humanistisella ja kasvatusalalla (1 489 opiskelijaa).

Kuvio 6. Eri alojen keskeyttäneiden osuudet kaikista keskeyttäneistä yhteensä.

Kuviosta 6 huomataan, että selkeästi suurin määrä kaikista keskeyttäjästä on tekniikan ja liikenteen alalta. Vain 1 % keskeyttäjästä on humanistiselta ja kasvatusalalta, mikä johtuu alan pienestä koosta. Luonnontieteiden alan keskeyttäneiden osuus kaikista keskeyttäjästä on myös melko alhainen, vaikka tällä alalla keskeytettiin prosentuaalisesti eniten.

Keskeyttäminen tekniikan ja liikenteen alalla on yleistynyt enemmän kuin keskimäärin keskeyttäminen kaiken kaikkiaan. Vuoden 2008 tekniikan ja liikenteen keskeyttämisprosentti 13,4 ei ole muuttunut vuoden aikaisempaan prosenttiin verrattuna. Vuodesta 2000 keskeyttäminen on kuitenkin noussut jopa 5,3 prosenttiyksikköä vuoden 2007 ja 2008 lukuihin. Vuonna 2000 opintonsa keskeytti noin 8,1 % tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoista. Verrattaessa nuorten ja aikuisten keskeyttämiä tekniikan ja liikenteen alalla, huomataan, että taas varsinkin aikuisten puolella keskeyttäminen on yleistynyt hurjasti. Aikuisten puolella keskeyttäminen lisääntyi vuoden 2000 keskeyttämisprosentista 8,9 vuoden 2008 huikkaan prosenttiin 19,3. Nuorten puolella sama luku nousi 7,9 prosentista 12,5 prosenttiin.

AMKOTA-tietokantaan kerätään tietoja myös opintojen keskeyttämisen syistä. Vuoden 2008 keskeyttämissyyt on esitetty taulukossa 1. Taulukosta käy ilmi nuorten koulutuksessa ilmoitetut syyt, aikuiskoulutuksessa ilmoitetut syyt, kaikkien keskeyttäneiden syyt yhteensä sekä näiden prosenttiosuus.

Taulukko 1. AMK-opintojen keskeyttämisen syyt vuonna 2008 AMKOTA:n mukaan.

	AMK:sta eroamisen syy	Nuorten koulutus	Aikuis-koulutus	Keskeyttäneet yhteensä	%-osuus
E10	Opiskeluoikeuden menettäneet, ei aloittaneet	2151	131	2282	14,1
E9	Opiskeluoikeuden menettäneet, opiskeluaikeusaika päättynyt	1753	662	2415	14,9
E8	Opiskeluoikeuden menettäneet, ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöneet	4010	1338	5348	32,9
E7	Muu syy/Syy eroamiseen ei tiedossa	1452	500	1952	12,0
E6	Työhön siirtyneet	968	170	1138	7,0
E5	Ulkomaille opiskelemaan siirtyneet	23	1	24	0,1
E4	Muuhun oppilaitokseen siirtyneet	422	21	443	2,7
E3	Ammatilliseen oppilaitokseen siirtyneet	1	0	1	0,0
E2	Toiseen ammattikorkeakouluun siirtyneet	1142	87	1229	7,6
E1	Yliopistoon siirtyneet	508	17	525	3,2
M2	Toiseen koulutusohjelmaan samalla alalla samassa amk:ssa vaihtaneet	562	53	615	3,8
M1	Toiselle alalle samassa amk:ssa vaihtaneet	246	16	262	1,6

Taulukosta 1 nähdään, että yleisimmät keskeyttämisen syyt olivat "Opiskeluoikeuden menettäneet, ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöneet", "Opiskeluoikeuden menettäneet, opiskeluaikeusaika päättynyt", "Opiskeluoikeuden menettäneet, ei aloittaneet" sekä "Muu syy/Syy eroamiseen ei tiedossa". Nämä syyt yhdessä kattavat jopa 73,9 %

keskeyttämisen syistä. Eli suurin osa ilmoitetuista keskeyttämisen syistä on sellaisia, joista keskeyttämisen syy ei ilmene. Opiskelija on vain jättänyt ilmoittamatta oppilaitokselle opintojensa lopettamisesta. Tekniikan ja liikenteen alalla yleisimmät keskeyttämisen syyt olivat täsmälleen samat, ja ne myös kattoivat lähes saman (75,4 %) osuuden kaikista tekniikan ja liikenteen alan keskeyttämisen syistä.

Metropolia Ammattikorkeakoulua koskevat tuoreimmat tilastot keskeyttämisistä löytyivät koulun puolelta keväältä 2010. Silloinen Metropolian keskeyttämisaste oli noin 8,0 % (ei sisällä ylempää AMK-tutkintoa ja erikoistumisopintoja). Nuorten puolelta keskeytti noin 7,5 % opiskelijoista ja aikuisten puolelta noin 10,3 %. Metropolian tekniikan ja liikenteen alalta opintonsa keskeytti kaikkiaan noin 10,0 % opiskelijoista, noin 9,3 % nuorten koulutuksesta ja noin 13,4 % aikuiskoulutuksesta. Tekniikan ja liikenteen alalla eniten keskeytettiin Tieto- ja viestintäteknologian (TiVi) klusterissa, jossa noin 11,5 % opiskelijoista keskeytti opintonsa. TiVi-klusterin suomenkielisistä koulutusohjelmista selvästi eniten keskeyttämiä oli tietotekniikan koulutusohjelmassa (noin 14,2 %). (Heikkinen 2011e.)

Metropolia Ammattikorkeakoulun tekniikan ja liikenteen alan yleisimmät keskeyttämisen syyt vuonna 2010 olivat samat kuin keskeyttämisen syyt yleisesti AMK opinnoissa sekä tekniikan ja liikenteen alan opinnoissa vuonna 2008. Selkeästi yleisin syy oli ”Opiskeluoikeuden menettäneet, ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöneet” (48,3 % syistä) ja sen jälkeen samat ”Opiskeluoikeuden menettäneet, opiskeluoikeusaika päätynyt”, ”Opiskeluoikeuden menettäneet, ei aloittaneet” ja ”Muu syy/Syy eroamiseen ei tiedossa”. Näiden yhteisosuus kaikista syistä oli 87,3 %.

Virallisia eroamislukuja ammattikorkeakoulun tasolla laskettaessa mukaan ei oteta seuraavia keskeyttämisen syitä:

- Opiskeluoikeuden menettäneet, ei aloittaneet
- Toiselle alalle samassa AMK:ssa vaihtaneet
- Toiseen koulutusohjelmaan samalla alalla samassa AMK:ssa vaihtaneet.

(Heikkinen 2011d.)

AMKOTA-tietokantaan kirjataan lähinnä vain tapahtumia keskeyttämisen syinä eikä pyritä selvittämään niiden takana olevia muita syitä, jotka ovat johtaneet näihin tapah-

tumiin ja opintojen keskeyttämiseen. Tästä syystä kouluissa on alettu tutkia opiskelijoiden keskeyttämiseen vaikuttaneita syitä tarkemmin ja tällä tavalla selvittämään, onko koululla tehtävissä jotain keskeyttämisten ehkäisemiseksi.

5.4 Tutkimuksia opintojen keskeyttämisestä tekniikan alalla

5.4.1 Yleistynyt tutkimuksen kohde

Opintojen keskeyttäminen on kasvava ongelma kaikissa ammattikorkeakouluissa, ja siihen on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota. Keskeyttämisten vaikuttaessa alentavasti ammattikorkeakoulujen saamaan rahoitukseen monissa kouluissa on alettu tutkia asiaa ja etsimään keinoja keskeyttämisten ehkäisemiseksi. Ilmiöön on puututtu myös valtakunnan tasolla ja opetusministeriössä muun muassa käynnistämällä aiheesta erilaisia tutkimuksia ja projekteja. (Laitinen & Halonen 2007: 9.)

Koska oman tutkimuksemme kohdejoukkona olevat keskeyttäneet ovat tekniikan alan opiskelijoita, tässä osiossa esitellään aikaisempia tutkimustuloksia opintojen keskeyttämisestä tekniikan alalla.

5.4.2 Insinööriopintojen keskeyttäminen Tampereella

Risto Honkonen (1997) on tutkinut väitöskirjassaan Tampereen ammattikorkeakoulun insinööriopiskelijoiden elämäntilannetta ja insinöörikoulutuksen merkitystä siinä. Opintojen keskeyttäminen oli myös osa tutkimusta. Keskeyttämiseen liittyvä aineisto kerättiin ammattikorkeakoulukokeilun alkuvaiheessa vuonna 1994 kyselylomakkeella parin ensimmäisen lukuvuoden aikana keskeyttäneiltä opiskelijoilta. 18 % opiskelijoista oli keskeyttänyt opintonsa näiden ensimmäisten lukuvuosien aikana. Vastauksia saatiin 31 vastausprosentin ollessa 78. Tulokset ovat siis luotettavia, ja ne edustavat hyvin perusjoukkoa, mutta niitä ei voi yleistää.

Honkosen tulosten perusteella tekemä johtopäätös on, että keskeyttäminen koskee lähinnä ylioppilaita, jotka ovat menestyneet hyvin tai kohtalaisesti kirjoituksissa. Opiskelupaikan saaminen on jo ollut saavutus sinänsä ammattikoulututkinnolla ja heikolla

yo-tutkinnolla tulleille opiskelijoille, ja siksi opintoja on keskeytetty harvoin ainakaan alkuvaiheessa.

Honkosen tutkimuksen mukaan yleisin keskeyttämisen syy oli toiseen oppilaitokseen siirtyminen (50 %). Erikseen selvitettiin keskeyttäneiden määränpäättä eli sitä, mihin he olivat siirtyneet. Tällöin tuli ilmi, että todellisuudessa 81 % keskeyttäneistä oli mennyt toiseen oppilaitokseen. Yliopistoon meni jopa 47 % keskeyttäneistä, suurin osa tekniikan alalle. Tämä kertoo siitä, että toiseen oppilaitokseen siirtyminen ei välttämättä ole keskeyttämisen syy, vaan se voi olla seuraus jostakin. Seuraavaksi yleisimmät syyt olivat tyytymättömyys opetukseen ja oppilaitoksen toimintatapoihin sekä kiinnostuksen puute alaa kohtaan. Vastaajista 16 % ilmoitti keskeyttämisen syyksi huonon opintomenestyksen. Honkosen mukaan luku olisi ollut todennäköisesti suurempi, jos olisi tutkittu myös opintojen loppuvaiheessa keskeyttäneitä. Honkonen on myöhemmin todennut (2002), että ammattikorkeakoulujen opintojen keskeyttämistä edeltänyt opiskelu-aika on selvästi pidentynyt, mikä kertoo siitä, että opintojen sujumiseen liittyvät ongelmat ovat yhä merkittävämpiä keskeyttämisen syitä (Honkonen 2002: 20–21).

Honkonen korostaa sitä, kuinka ongelmallista oppilaitoksille on, että keskeyttäjät ovat koulussa paremmin menestyneitä opiskelijoita kuin ne, jotka eivät keskeytä. Yleensä keskeyttäminen on liittynyt heikkoon menestymiseen opinnoissa. Honkonen puhuuikin tässä yhteydessä keskeyttämisen käsitteeseen liittyvästä paradoksisista; keskeyttäminen on oppilaitokselle ongelmallista, mutta ei opiskelijalle, joka on päässyt mieluisampaan koulutukseen. Honkosen tutkimus perustuu kuitenkin ammattikorkeakoulukokeilun alkuvaiheeseen, jolloin ammattikorkeakoulujärjestelmä ei ollut vielä täysin jäsentynyt ja haki vielä paikkaansa. Sen roolin selkiintymätön luonne opiskelemaan hakeville nuorille ja alkuvaiheen hankaluuksiin liittyvät ongelmat ovat mahdollisesti vaikuttaneet keskeyttäisiin.

5.4.3 Keskeyttämisen syitä insinööriopinnoissa

Vuonna 2000 käynnistyi opetusministeriön rahoittama valtakunnallinen Opintojen edistäminen ja tukeminen -projekti OPED, jossa oli mukana noin 20 ammattikorkeakoulua. Projekti perustui näiden ammattikorkeakoulujen muodostaman verkon toimintaan ja koostui aiheeseen liittyvistä eri ammattikorkeakouluissa toteutettavista osaprojekteista,

tutkimuksista, kokeiluista ja erilaisten työryhmien työn tuloksista. Seuraavat Raimo Hyvösen tekemät tutkimukset ovat osa OPED-projektia. (Kokko & Kolehmainen 2001: 6.)

Raimo Hyvönen (2001) on selvittänyt yhdessä Insinööriliiton kanssa tekemässään tutkimuksessa insinööriopintojen keskeyttämisen syitä ja mahdollisia keinoja näiden keskeyttämisten ehkäisemiseksi. Tutkimus suoritettiin kyselylomakkeella kymmenen ammattikorkeakoulun lukuvuonna 1998–1999 keskeyttäneille tekniikan alan opiskelijoille. Tuloksista huomattiin, että keskeyttäminen oli tapahtunut useimmiten opintojen alkuvaiheessa, eikä keskeyttämistä ajateltu lopullisena. Jopa 27 % keskeyttäneistä aikoi vielä suorittaa insinööritutkinnon. Yleisimmäksi keskeyttämisen syyksi saatiin hakijan halu opiskella alun perin muualla, johon Hyvönen yhdistää myös syyn ”Opiskelu oli liian helppoa” sekä osan ryhmästä ”Halusi vaihtaa koulutusastetta”. Toiseksi yleisin syy oli töihin meno taloudellisista syistä. Tämä syy oli yleinen etenkin aikuisopiskelijoilla, joita me emme huomioi omassa tutkimuksessamme. Kolmanneksi yleisin keskeyttämisen syy oli se, ettei opiskeluala loppujen lopuksi kiinnostanutkaan. Tämä herättää kysymyksen koulutuksen markkinoinnin harhaanjohtavuudesta.

Yllättävän yleinen keskeyttämissyy oli myös opettajien ja opetusmenetelmien huonoksi kokeminen, johon kuuluviksi luettiin myös syyt ”Opetus oli liian teoreettista” ja ”Yhteys käytäntöön puuttui”. Käytännönläheisempää koulutusta odottivat varsinkin ammattikoulusta tulleet opiskelijat. Kaikkien opiskelijoiden valmiudet eivät riittäneet ammattikorkeakouluopintoihin, ja nämä opiskelijan omat vaikeudet voivat näyttäytyä hänelle itselleen heikkona opetuksena. Tähän ongelmaan voidaan vaikuttaa oppimisen ohjauksella lisäämällä.

Hyvösen tutkimuksessa keskeyttäjiä kysyttiin myös tekijöitä, jotka olisivat saaneet heidät jatkamaan opintojaan. Yli 25 % vastaajista kertoi, ettei mikään olisi saanut heitä jatkamaan opintojaan. Suurin osa heistä oli keskeyttäjiä, jotka alun perin halusivat muualle opiskelemaan ja sittemmin ilmeisesti pääsivät. Opiskeluun liittyvät tekijät, kuten joustavammat opiskelujärjestelyt tai toisenlainen opintosuunnitelma, olisivat estäneet noin joka neljänneksen opiskelijan keskeyttämisen. 12 % vastaajista ilmoitti erilaisten opetusmenetelmien tai toisenlaisten opettajien vaikutuksen opintojen jatkami-

sessä. Yhtä suuri vaikutus olisi ollut taloudellisen tuen parantamisella. Opintojen ohjauksen keskeyttämisen estävänä tekijänä ilmoitti vain 6 % vastaajista.

Hyvönen tiivistää, että keskeyttäjät voidaan jakaa karkeasti neljään ryhmään: alun perin muualle halunneet, pettyneet, välivaihetta pitävät sekä taloudellisista syistä keskeyttäneet. Niihin, jotka ovat alun perin halunneet muualle täysin eri alalle, on vaikea vaikuttaa. Omalla alalla olevat, mutta yliopistoon halunneet muodostavat ryhmän, johon voitaneen vaikuttaa vakuuttamalla heidät ammattikorkeakoulututkinnon eduista. Ryhmä, johon ainakin pitäisi kyetä vaikuttamaan, on ”pettyneet”, jotka ovat omalla alallaan, mutta pettyneitä kyseiseen ammattikorkeakouluun. Taloudellisista syistä keskeyttäneisiin oppilaitos voi vaikuttaa lähinnä vain tarjoamalla joustavia opetusjärjestelyjä. Vastausprosentti Hyvösen tutkimuksessa oli vain noin 20 vastausten määrän ollessa 181, joten tulokset eivät välttämättä anna todellista kuvaa keskeyttämisen syistä.

5.4.4 Matematiikan vaikutus keskeyttämiseen tekniikan alalla

Raimo Hyvönen (2002) on tutkinut myös matematiikan taitojen vaikutusta tekniikan opintojen keskeyttämiseen. Hyvönen otti tutkimuskohteekseen Turun ammattikorkeakoulun matematiikan taitoja mittaavat lähtötasotestit insinööriopintojaan aloittaville. Näitä testejä on suoritettu vuosittain aina vuodesta 1999 alkaen, ja testiin osallistuneita on tänä aikana ollut yhteensä noin 1500. Tehtävät ovat olleet kaikkina vuosina täsmälleen samat, joten vuosien välinen vertailtavuus on helppoa. Testin maksimipistemäärä on 22.

Kaikkien testiin osallistuneiden pistekeskisarvo oli 7,5. Lukion tai ylioppilastutkinnon suorittaneiden matemaattiset valmiudet olivat selkeästi parempia kuin niiden, joiden koulupohja oli joku muu, lähinnä toisen asteen ammatillinen koulutus. Lukiosta tulleiden keskimääräinen pistetulos testissä oli noin 9,5, kun taas muilla se jäi vain noin 3,7 pisteeseen. Myös lukiossa suoritettu matematiikan laajuus vaikutti selvästi testissä menestymiseen. Lukiossa matematiikan lyhyen oppimäärän lukeneilla keskiarvo testissä oli 5,6 ja pitkän oppimäärän lukeneilla 12.

Tutkimustuloksista huomattiin, ettei koulupohjalla ole juuri vaikutusta keskeyttämiseen. Tarkastelujaksona opintonsa keskeytti 15,9 % ammattikoulusta tulleista opiskelijoista,

15,5 % lukion kautta tulleista ja muun pohjakoulutuksen omaavista 14,5 %. Keskeyttämisriski oli jonkin verran suurempi lukiossa lyhyen matematiikan lukeneilla kuin pitkän matematiikan lukeneilla. Lyhyen matematiikan lukeneista keskeytti 18,7 % ja pitkän matematiikan lukeneista 12,0 %. Matematiikan arvosanan ja keskeyttämisen välinen riippuvuus huomattiin hiukan ristiriitaiseksi. Arvosana-asteikossa 4–10 keskeyttäneitä oli eniten arvosanalukissa 8 ja 9, kun taas asteikossa 1–5 keskeyttäneiden yleisin arvosana oli 1 ja 2. Hyvönen selittää tätä sillä, että asteikkoa 4–10 käytetään yleisimmin lukiossa, jolloin hyvän arvosanan saaneet vaihtavat yliopistoon. Ammatillisissa oppilaitoksissa taas on yleisesti käytössä arvosana-asteikko 1–5, ja niissä saatu huono matematiikan arvosana saattaa tehdä opinnot ammattikorkeakoulussa ylivoimaisen vaikeaksi.

Verrattaessa keskeyttämissyitä lähtötasotestissä saavutettuihin pistemääriin havaittiin, että lähtötasotestin pistekeskisarvo oli selkeästi koko ryhmän keskiarvoa korkeampi yliopistoon siirtyneillä keskeyttäjäillä. Muuhun oppilaitokseen siirtyneiden keskiarvo oli täsmälleen sama kuin kaikkien osallistuneiden keskiarvo. Toiseen ammattikorkeakouluun siirtyneillä tai ammattikorkeakoulun sisällä toiseen koulutusohjelmaan vaihtaneilla ero koko ryhmän keskiarvoon oli melko vähäinen. Lähtötasotestissä muita heikommin olivat menestyneet työhön menneet ja ne, joiden keskeyttämissy ei ollut tiedossa. Hyvönen toteaa, että oletettavasti ainakin osalla eronneista opintojen keskeyttäminen on johtunut heikosta matematiikan lähtötasosta ja siitä seuranneista oppimisvaikeuksista. Myös opiskelijoiden kanssa käydyt keskustelut viittaavat tähän.

Tutkimustulokset osoittivat lähtötasotestien keskiarvojen laskeneen vuosi vuodelta. Keskiarvo oli pudonnut vuoden 1999 keskiarvosta 8,1 vuoden 2001 keskiarvoon 6,9. Hyvönen kertoo tämän johtuneen siitä, että insinööriopintoihin tulee vuosi vuodelta matemaattisilta valmiuksilta heikompaa ainesta mahdollisesti siksi, että insinöörikoulutuksen ja muita matematiikan taitoja edellyttäviä korkeakoulun aloituspaikkoja on lisätty. Tämä luo lisää haastetta matematiikan opetukselle ammattikorkeakouluissa.

Hyvönen kertoo raportissaan matematiikan ja fysiikan oppimisvaikeuksiin ratkaisuja, joita mietittiin Turun ammattikorkeakoulun rehtorin asettamassa työryhmässä vuonna 2002. Työryhmä päätyi suosittelemaan seuraavanlaisia toimenpiteitä: Matematiikan opetuksessa laajat opintojaksot tulisi pilkkoa suppeampiin kokonaisuuksiin, ja pakolli-

suus läpäistä jokainen yksittäinen välikoe tulisi poistaa. Suuryhmistä matematiikan opinnoissa on päästävä eroon ja opintoviikkoa kohden on annettava enemmän opetusta kuin monissa muissa opintojaksoissa. Ensimmäisen vuoden opetusohjelmaa on kevennettävä, jotta esimerkiksi ammattikoulupohjaisille voidaan järjestää perusteita vahvistavia opintojaksoja. Lisäksi suositeltiin muodostettavaksi tietokanta opettajista ja heidän käyttämistään oppikirjoista, yhteistyön lisäämistä matematiikan opettajien ja myös muiden opettajien kesken, uusien opetusmenetelmien käyttöönottoa ja matematiikan opetuksen tuomista lähemmäs käytäntöä sekä lisääntyvää yhdentymistä muiden aineiden kanssa.

Opiskelijan tulisi myös nykyistä helpommin voida suorittaa opintojakso opetukseen osallistumatta, jos hänellä on aikaisempien opintojensa perusteella opintojaksossa edellytetyt tiedot. On myös hyvä selvittää koulutusohjelmittain, mitä matematiikan osa-alueita työtehtävissä todella tarvitaan ja onko nykyisissä oppimäärien sisällöissä karsimisen varaa. Myös niille, joilla on valmiudet ja mielenkiintoa opiskella matematiikkaa laajemmin, tulisi antaa siihen mahdollisuus esimerkiksi valinnaisten oppimäärien avulla.

5.4.5 Keskeyttäminen ammattikorkeakoulujen näkökulmasta

Päivi Vuorisen ja Sakari Valkosen (2001) tutkimus opintojen keskeyttämisestä ammattikorkeakoulussa oppilaitoksen näkökulmasta toteutettiin myös osana OPED-projektia. Tutkimusaineisto kerättiin lomakekyselyllä suomenkielisten ammattikorkeakoulujen koulutusalojohtajille vuonna 2000. Vastauksia saatiin 102 kappaletta vastausprosentin ollessa 73. (Vuorinen & Valkonen 2001; Vuorinen 2001: 19.)

Vastausten perusteella kolmeksi yleisimmäksi keskeyttämissyyksi muodostui työhön meno (52 %), yliopistoon hakeutuminen (51 %) ja vääräksi osoittautunut alanvalinta (49 %). Vuorinen huomauttaa, että nämä syyt voivat myös olla yhteydessä toisiinsa, esimerkiksi halu päästä yliopistoon ja vääräksi osoittautunut alanvalinta voivat olla saman asian kaksi eri puolta. Vastajat ilmoittivat tavallisesti useita syitä keskeyttämiselle, joissain tapauksissa jopa kahdeksan. Tämä kuvaa hyvin opintojen keskeyttämisen moniulotteisuutta; yhtä yksinkertaista selittäjää ei ole löydettävissä. Neljänneksi yleisimmäksi keskeyttämisen syyksi nousi motivaation puute. Reilu kolmannes nosti tavalli-

simpien syiden joukkoon opinnoissa menestymiseen liittyvät vaikeudet ja opiskelijoiden siirtymisen toiselle paikkakunnalle.

Lieneekö syynä, että tutkimus tehtiin ammattikorkeakoulujen henkilöstölle, mutta vastaajien nimeämät keskeyttämissyyt eivät juuri liittyneet ammattikorkeakoulujen toimintaan, esimerkiksi opetuksen tasoon tai opintojen ohjaukseen. Vain 7 % vastaajista ilmoitti syyksi sen, että ammattikorkeakoulu ei vastannut jossain suhteessa odotuksia.

Keskeyttämiset ja keskeyttämissyyt odotetusti vaihtelivat koulutusalan mukaan. Tekniikan ja liikenteen alalla vastaajat nimesivät eniten keskeyttämisen syitä muihin aloihin verrattuna. Tulosten perusteella on päätelty, että koulutusalan opiskelijapaikkojen määrä vaikuttaa mahdollisesti syiden lukumäärään. Syiden runsaudella voi olla yhteys myös keskeyttämisen yleisyyteen kyseisellä alalla. Lisäksi syiden määrä voi kuvata sitä, miten hyvin kyseisellä alalla tiedetään keskeyttämisen ongelmista. Vuorinen (2001: 23) toteaa, että muiden tutkimusten ja tilastojen perusteella tiedetään keskeyttämisen olevan melko yleistä erityisesti tekniikan alalla.

Tekniikan ja liikenteen alalla selkeästi tärkein keskeyttämissyy oli motivaation puuttuminen, jonka jokainen vastaajista kirjasi yhdeksi tärkeimmistä syistä. Motivaatio-ongelmat tulivat esiin erityisesti tekniikan alalla. Vuorinen ja Valkonen (2001) kertovat tähän vaikuttaneen luultavasti sen, että alan koulutuspaikkojen määrä on nopeasti kasvanut, minkä vuoksi alalle tulee paljon sellaisia opiskelijoita, joiden ensisijainen hakutoive tai kiinnostuksen kohde on ollut jokin muu koulutus. Opiskelijan perustiedoissa ja -taidoissa alan opintojen kannalta keskeisissä asioissa voi myös olla puutteita. Tässä yhteydessä Vuorinen (2001: 23) kertoo ammattikorkeakouluopiskelijoiden koulutus- ja uravalintaa tutkineen Lerkkasen (2002) saamista tuloksista, joissa havaittiin tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoilla olevan enemmän koulutus- ja uravalintaan liittyviä ongelmia kuin minkään muun koulutusalan opiskelijoilla. Tämä selittää tekniikan alan motivaatio-ongelmia.

Tekniikan alalla yleisiä keskeyttämissyitä olivat myös työhön meno ja vääräksi osoittautunut alanvalinta. Opinnoissa menestymiseen liittyvät vaikeudet nimettiin tekniikan alalla keskeyttämissyyksi hyvin paljon useammin kuin muilla aloilla. Vaikeudet liittyvät luonnontieteellisten aineiden opintoihin, varsinkin matematiikkaan ja etenkin niillä opis-

kelijoilla, joiden lähtötaso näissä aineissa on ollut heikko. Myös menestysvaikeuksilla voi olla yhteys motivaation puutteeseen. Tekniikan alalla keskeyttäjiä luonnehdittiin sekä parhaimmiksi että heikoimmiksi opiskelijoiksi.

Kun huomattava osa keskeyttäjistä on koulutuksen vaihtajia, Vuorinen ja Valkonen toteavat, että oppilaitoksen olisi syytä miettiä uudelleen opiskelijarekrytointia, valintajärjestelmää ja -kriteereitä. Hakijan motivaatiota ja sitoutumista opiskeluun pitäisi saada mitattua paremmin. Myös koulutuksen markkinointiin kannattaa puuttua. Ammattikorkeakoulujen on tärkeää panostaa realistisen ja totuudenmukaisen tiedon välittämiseen koulutuksesta sellaisten keskeyttämisten vähentämiseksi, jossa oppilas on keskeyttänyt opinnot, koska ala ei vastannut odotuksia. Yksi tapa tähän on toisen asteen koulutuksen opinto-ohjaus, varsinkin lukioissa, joissa oppilailla on yleensä vain vähän ammatillista tietoa ja kokemusta työelämästä. Vuorisen ja Valkosen tutkimuksessa nousi esiin myös keinoja, joilla turhia keskeyttämisä voitaisiin vähentää. Yleisimpänä näistä oli ohjauksen tehostaminen. Opinto-ohjauksen pitäisi olla henkilökohtaisempaa ja lähemmäs opiskelijaa tulevaa sekä siihen pitäisi panostaa erityisesti opintojen alussa.

5.4.6 Keskeyttäminen Savonia-ammattikorkeakoulussa

Airi Laitinen ja Mirja Halonen ovat tehneet tutkimuksen keskeyttämisen syistä Savonia-ammattikorkeakoulussa vuonna 2005, missä myös korostuu keskeyttämisen ongelma erityisesti tekniikan alalla. Tutkimus toteutettiin postikyselyllä vuonna 2005 Savoniassa keskeyttäneille opiskelijoille. Vastauksia saatiin 181 kappaletta vastausprosentin ollessa 27. Tässä käydään läpi vain nuorisoasteen koulutuksen tulokset. (Laitinen & Halonen 2007.)

Strukturoitujen väittämien mukaan ensisijaisiksi keskeyttämisen syiksi saatiin ”Muutin toiselle paikkakunnalle”, ”Muutokset perhetilanteessa hankaloittivat opintoja” sekä ”Vaikea elämäntilanne hankaloitti opintoja”. Neljänneksi yleisin syy oli, että opettajien ammattitaito ei vastannut odotuksia. Avointen kysymysten perusteella yleisimmiksi keskeyttämisen syiksi nousi opettajien huono ammattitaito, tyytymättömyys opetuksen laatuun ja sisältöön, muutto toiselle tai kotipaikkakunnalle, väärä alan valinta tai ala ei tuntunut omalta sekä työn, opiskelun, perheen ja vapaa-ajan yhteensovittamisen vaikeus.

Tekniikan alalla oli muihin aloihin verrattuna eniten keskeyttäjiä, jotka mainitsivat avointen kysymysten perusteella saadun yleisimmän keskeyttämissyyntä eli tyytymättömyyden opettajien ammattitaitoon, opetuksen laatuun ja sisältöön. Puutteita nähtiin nimenomaan opettajien opetustaidoissa. Opettaja saattoi olla vaikka kuinka hyvä asiantuntija, mutta opetus ei sujunut. Opiskelijat kokivat myös muun muassa jääneensä oman onnensa nojaan opinnoissa tai saaneensa epätasa-arvoista kohtelua.

Ylivoimaisesti eniten keskeyttäjiä myös väärään alan valintaan liittyvässä syyluokassa oli tekniikan alalla. Ammattikorkeakoulussa vietetty aika nähtiin välivaiheena mieluisinta alaa etsittäessä. Tähän ammattikorkeakoulun on vaikea vaikuttaa. Se voi kuitenkin panostaa, niin kuin muissakin tutkimuksissa on todettu, koulutusohjelmia markkinoi-
dessaan oikeanlaisen tiedon välittämiseen hakijalle alan valintaan liittyvän päätöksentekonsa tueksi. Erityisesti tekniikan alalla vastaajat kritisoivat myös ammattikorkeakoulua lupausten pettämisestä. Luvattua suuntautumisvaihtoehtoa tai koulutusohjelmaa ei ollutkaan tarjolla, kun suuntautumisesta tuli ajankohtaista. Työn, opiskelun, perheen ja vapaa-ajan yhteensovittamisen vaikeus keskeyttämissyyntä oli myös useasti mainittu tekniikan alalla.

Tässäkin tutkimuksessa vastaajilta kysyttiin ehdotuksia opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että mitkään toimenpiteet eivät olisi saaneet heitä jatkamaan opintojaan. Tulos on samankaltainen Raimo Hyvösen (2001) tutkimustuloksen kanssa. Seuraavaksi tärkeimmät tekijät keskeyttämisen ehkäisemiseksi olivat vastaajien mukaan ohjauksen ja tuen lisääminen, opetusjärjestelyjen sekä opetuksen laadun ja sisällön parantaminen. Opinto-ohjausta olisi kaivattu enemmän varsinkin opintojen alkuvaiheeseen ja sen toivottiin olevan henkilökohtaisempaa. Opetukseen liittyen kritisoitiin läsnäolopakkoa, toivottiin tenttimisen mahdollisuutta ja joustoa opintojen suorittamisessa. Opetuksessa toivottiin muun muassa otettavan paremmin huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtötasot ja opetuksesta haluttiin käytännöllä-
heisempää. Myös opettajia haluttiin vaihtoon paremman opetuksen saamiseksi. Opin-
näytetyön tekemiseen toivottiin enemmän ohjausta ja tukea, aiempien opintojen hyväksilukujärjestelmästä toivottiin joustavampaa ja hyväksilukuohjeisiin kaivattiin selkeyttä.

6 Tutkimuksen toteutus

6.1 Tutkimusstrategiset valinnat

Työn empiirinen eli kokemusperäinen osa muodostui haastattelututkimuksesta, jossa kartoitettiin syitä opintojen keskeyttämiselle. Tutkimus toteutettiin kokonaistutkimuksena perusjoukolta puolistrukturoidun puhelinhaastattelun avulla. Haastattelun valintaa tiedonkeruumenetelmäksi puolsi se, että haluttiin antaa vastaajille vapaus vastata omalla tavallaan ja niin laajasti, kun halusivat. Haastattelun hyvänä puolena on se, että haastateltavaa voidaan motivoida vastaamaan ja kysymyksiä voidaan tarkentaa ja saada näin perusteellisempaa tietoa. Hirsjärvi ja Hurme (2008: 35) toteavat haastattelun olevan joustava menetelmä sen takia, että haastattelua voidaan ohjata haluttuun suuntaan, mahdollisia epäselviä seikkoja pystytään selventämään ja sen aikana voidaan ylläpitää haastateltavan kiinnostusta ja antaa tietoa tutkimuksen tarkoituksesta.

Aiemmissa saman aiheen tutkimuksissa tiedonkeruumenetelmänä on käytetty lähinnä kyselylomaketta, jossa on pääasiassa strukturoituja väittämiä. Tämä ei oletettavasti anna yhtä luotettavia tuloksia kuin avoimet kysymykset, joissa vastaajalla on vapaus kertoa asiasta omin sanoin eikä vastauksia ole valmiiksi muotoiltu. Tosin kyselylomakkeissa on ollut usein myös avoin kysymys lopussa. Tästä saadut vastaukset ovat kaikkein mielenkiintoisimmat ja luotettavimmat.

Koska haastattelu oli aihepiiriltään rajattu, menetelmäksi valittiin puolistrukturoitu haastattelu eli teemahaastattelu. Tutkimusongelman ja -kysymysten pohjalta muodostettiin aiheet eli teemat, joita koskevia tietoja haluttiin tutkimukseen osallistuvilta saada. Teemahaastattelu ei sido haastattelua tiettyyn leiriin, kvalitatiiviseen tai kvantitatiiviseen, eikä vaikuta siihen, miten syvälle aiheen käsittelyssä mennään. Teemahaastattelulle on ominaista kysymysten tarkan muodon ja järjestyksen puuttuminen. Yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Tämä minimoi tutkijan näkökulman vaikutuksen haastatteluun ja sallii tutkittavien mahdollisimman luontevan ja vapaan reagoinnin, tuoden heidän äänensä kuuluviin. Vapaamuotoiset keskustelut paljastavat asioita, joita ei ehkä muilla keinoin saataisi selville. Lisäksi teemahaastattelua on syytä käyttää silloin, kun halutaan tutkia ilmiötä, josta haastateltavat eivät ole päivittäin tottuneet keskustelemaan. Tällainen tiedonke-

ruumenetelmä mahdollistaa myös vastaajien ajatusten tarkentamisen lisäkysymysten avulla. (Hirsjärvi ym. 2004: 197; Hirsjärvi & Hurme 2008: 47–48.)

Teemahaastattelun vaarana on, että haastateltava ja hänen kertomuksensa alkaa johdatella haastattelun kulkua liikaa. Tällöin haastattelut eivät ole tarpeeksi samanlaisia, jotta niitä voitaisiin vertailla teemojen puolesta. Teemahaastattelun aineistoksi voi helposti syntyä sekava kokoelma ihmisten puhetta, jolloin tutkijan on myöhemmin vaikea jäsenellä tekstimassaa ja tehdä siitä päätelmiä, jotka perustuisivat vastaajien puheeseen eikä tutkijan väkisin jäseneltyyn aineistoon. (Teemahaastattelu 2011.) Tämä ei tässä tutkimuksessa ollut ongelmana, sillä haastattelut ja haastattelurunko olivat lyhyitä ja yksinkertaisia haastattelumuodon ja vastaajan vapaudesta huolimatta.

Haastattelut päätettiin toteuttaa puhelimitse, sillä tiedot tarvittiin pian ja tällä tavoin ne saatiin nopeasti. Tarkastelujoukko oli myös sen verran suuri, että haastattelujen toteutus muulla tavoin olisi ollut käytännössä mahdotonta ajan puutteen ja tutkittavien tavoitettavuuden vuoksi. Puhelinhaastatteluilla voitiin myös olettaa saatavan enemmän vastauksia kuin muilla menetelmillä, sillä se on vastaajalle vaivaton, se ei vaadi tutkittavalta toimenpiteitä niin kuin muut menetelmät. Haastattelut suoritettiin omilla matkapuhelimilla, koululta saaduilla liittymillä, haastattelijoiden kotona. Haastattelua varten koottiin haastattelurunko, jota haastattelijat käyttivät tilanteen mukaan. Haastattelut kirjoitettiin ylös Word-ohjelmalla välittömästi aina haastattelupuhelun jälkeen muistista niin hyvin kuin pystyttiin. Soitoista (soittomäärät ja -ajat) ja niihin liittyvistä tapahtumista (tutkittava ei vastannut, kieltäytyi, pyysi soittamaan uudelleen, numero ei käytössä ym.) pidettiin kirjaa Excel-ohjelmassa.

Tutkimuksesta saatua aineistoa haluttiin käsitellä ja analysoida tilastollisessa eli kvantitatiivisessa muodossa. Jotta tämä oli mahdollista, haastatteluista saatu kvalitatiivinen aineisto muutettiin numeeriseen muotoon luokittelemalla ja koodaamalla se. Avointen kysymysten vastaukset on koodattava numeerisesti, jos niitä halutaan tulkita tilastollisesti ja laskea jakaumia. Vastaukset on luettava läpi useaan kertaan, jotta niiden muodostamasta kokonaisuudesta syntyy tutkijalle kokonaiskäsite. Tämän jälkeen voidaan laatia koodit, joiden avulla vastaukset luokitellaan. (Puolistrukturoitu haastattelu 2011.) Jos aineisto koostuu suuresta määrästä yksilöitä tai tapauksia, sen analysoimisessa käytetään yleensä luokittelua. Aineistoon pyritään saamaan järjestystä jakamalla yksilöt

tai tapaukset ryhmiin, joista kuhunkin tulee toisiaan muistuttavia tapauksia. Ryhmän kaikilla tapauksilla tulee siis olla jokin sama ominaisuus, joka muiden ryhmien tapauksilta puuttuu, tai ainakin ominaisuuden aste tulee olla erilainen eri ryhmissä. (Routio 2007.)

6.2 Tutkimuksen rakenne ja kulku

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Metropolia Ammattikorkeakoulun vuoden 2008 elokuun ja 2010 marraskuun alun välillä keskeyttäneiksi rekisteröidyt Tieto- ja viestintätekniikan klusterin suomenkielisten koulutusohjelmien nuorisopuolen opiskelijat. Tutkimus toteutettiin analysoimalla ensin koulun rekisteristä saatuja tilastotietoja keskeyttäneistä. Analysoinnin perusteella keskeyttäneistä valittiin osa tarkempaa tarkastelua eli varsinaista tutkimusta varten. Kyseessä oli puhelimitse toteutettava haastattelututkimus.

Koulun rekisteristä saatiin keskeyttäneistä koulutusohjelma- ja ryhmäkohtaisesti tilastot, joista laskettiin keskeyttäneiden määrät sekä eriteltiin AMKOTA-luokituksen mukaiset keskeyttämissyyt. Lisäksi saatiin keskeyttäneiden Metropoliaassa suoritetuista opintopistemäärästä tilasto, josta nähtiin, missä vaiheessa opintoja keskeyttämiset olivat tapahtuneet. Koulun tilastoista saatiin myös tieto, mikäli keskeyttänyt oli jatkanut opintoja Metropoliaassa, sekä koulutusohjelma, jossa oli jatkanut. Tiedot kerättiin ja analysoitiin Excel-ohjelmalla. Tilastojen perusteella haastattelututkimukseen valittiin sellaiset keskeyttäneet, joiden keskeyttämissyy oli jäänyt täysin epäselväksi ja joiden syy nähtiin oleelliseksi ja tärkeäksi selvittää.

Varsinainen tutkimus muodostui työn empiirisestä osasta, puhelinhaastatteluista. Haastattelurunko (liite 4) oli puolistrukturoitu, millä tarkoitetaan tässä sitä, että jokin haastattelun näkökohta on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. Käytännössä se tarkoittaa, että kysymysten muoto, määrä ja järjestys voivat vaihdella, mutta aiheet eli teemat pysyvät samoina. (Hirsjärvi & Hurme 2008: 47–48.) Haastattelurunko, jota haastattelijat käyttivät tilanteen mukaan, sisälsi kolme pääkysymystä koskien opintojen jatkamista Metropoliaassa, syytä opintojen keskeyttämiselle sekä palautetta Metropoliaassa opiskelusta. Näiden kysymysten alle sisältyi muita lisäkysymyksiä, joita kysyttiin riippuen haastateltavan vastauksista, esimerkiksi mikä olisi saanut jatkamaan opintoja kyseisessä tilan-

teessa. Riippuen haastattelun kulusta saatettiin kysyä kysymyksiä, joita haastattelurungossa ei näy.

Haastattelussa ei kysytty taustakysymyksiä, sillä tutkimuksen kannalta tärkeimmät taustatiedot keskeyttäneistä olivat jo tiedossa ja niiden kysyminen olisi voinut pitkästytää vastaajan. Muut taustatiedot tulisivat ilmi haastattelussa, jos niillä olisi vastaajan mielestä vaikutusta hänen keskeyttämiseensä. Tärkeämpää oli saada enemmän vastauksia lyhyellä haastattelulla kuin pienempi määrä syvällisiä ja pitkiä vastauksia. Tärkeintä oli kuitenkin saada selville opintojen keskeyttämisen syy täysin niin kuin keskeyttäjä sen itse näki.

Koska haastattelun muoto oli melko vapaa ja siitä muodostui kaikille haastateltaville lopulta erilainen, haastattelurungon testaamista esihaastattelulla ei pidetty niin oleellisena ja täten ensimmäiset haastateltavat toimivat samalla haastattelurungon testaajina. Tämä valitettavasti myös näkyi jonkin verran vastauksissa niin, että alussa kaikkia kysymyksiä, jotka olisivat kaivanneet tarkennusta, ei osattu tarkentaa.

Tutkimus päätettiin toteuttaa kokonaistutkimuksena perusjoukolle, joka koostui tilastojen analysoinnin perusteella valituista keskeyttäneistä. Perusjoukoksi TiVi-klusterin suomenkielisten koulutusohjelmien keskeyttäneistä nuorten koulutuksessa muodostui kaikki E6-, E7-, E8- ja E9- syistä (työhön siirtyneet, muu syy/syy ei tiedossa, ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöneet ja opiskeluoikeusaika päättynyt) keskeyttäneet, joille oli kertynyt opintopisteitä ja jotka eivät olleet vuoden 2010 marraskuuhun mennessä jatkaneet opintojaan Metropoliasissa keskeyttämisen jälkeen.

Syistä E6–E9 keskeyttäneiden valinta tutkimusjoukkoon on perusteltua. Syystä E8 eli ”ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöneet” keskeyttäneitä oli ylivoimaisesti eniten (43,3 %). Toiseksi eniten (18,7 %), mikä myös erottui muista, oli syystä E9 eli ”opiskeluoikeusaika päättynyt” keskeyttäneitä. Lisäksi nämä eivät kuvaa todellista keskeyttämisen syytä. Ne ovat koulun tulkitsemia syitä opiskelijoille, jotka ovat vain lopettaneet opintonsa ilmoittamatta koululle mitään tai joiden opiskeluoikeusaika on ehtinyt päättyä ennen opintojen loppuun suorittamista.

Syyt E6 ja E7 eli ”työhön siirtyneet” ja ”muu syy” ovat keskeyttäjien itsensä koululle ilmoittamat syyt, mutta niistä ei kuitenkaan selviä, miksi he siirtyivät työelämään tai mikä muu syy oli kyseessä. E6-syystä keskeyttäneiden opintojen keskeyttämisen todellinen syy ei välttämättä liity millään tavalla työhön. Asia voi olla esimerkiksi niin, että opinnot keskeytyivät, koska ala ei kiinnostanutkaan ja siitä seurannut tapahtuma on ollut työhön siirtyminen. Näistä syistä keskeyttäneitä oli 4,9 % (E6) ja 8,4 % (E7). Tämä valittiin siitä syystä, että keskeyttämisen syy jää myös näissä epäselväksi ja tapauksia oli kuitenkin yhteensä melko paljon (13,3 %). Mikään näistä koulun tiedossa olevista syistä E6–E9 ei siis kerro syytä, joka johti opintojen keskeyttämiseen ja yhdessä nämä syyt kattoivat jopa 75,3 % kaikista keskeyttäneistä. Ne oli siis ehdottomasti aiheellista tutkia.

Tutkimuksen perusjoukkoon ei haluttu sisällyttää syistä M1, M2 ja E10 (toiselle alalle samassa AMK:ssa vaihtaneet, toiseen koulutusohjelmaan samassa AMK:ssa vaihtaneet ja ei aloittaneet) keskeyttäneitä, koska niin kuin aikaisemmin mainittiin, koulutusjärjestelmä ei virallisesti edes laske heitä eronneiksi. Lisäksi keskeyttämisen syyt näissä lienevät jo melko selvät, jos on vaihdettu alaa tai koulutusohjelmaa. Eikä myöskään ole mielekästä haastatella ”ei aloittaneita” opintojen keskeyttämisestä, kun he eivät ole niitä edes ehtineet aloittaa. Perusjoukosta jätettiin ulkopuolelle myös syistä E1, E2, E3, E4 ja E5 (yliopistoon siirtyneet, toiseen AMK:uun siirtyneet, toisen asteen oppilaitokseen siirtyneet, muuhun oppilaitokseen siirtyneet ja ulkomaille opiskelemaan siirtyneet) keskeyttäneet, koska ne kaikki liittyivät koulutuksen vaihtamiseen, minkä vuoksi keskeyttämisen syytä voidaan pitää jälleen melko selvänä ja tiedetään, ettei koulu voi näihin keskeyttäneisiin juuri vaikuttaa. Näistä syistä keskeyttäneiden määrät eivät edes olleet kovin suuria verrattuna muista syistä keskeyttäneisiin.

Tutkimukseen ei haluttu ottaa mukaan myöskään keskeyttäneitä, joille ei ollut kertynyt opintopisteitä. Oletettavasti suurin osa heistä ei ole edes aloittanut opintoja. Lisäksi lähdettiin oletuksesta, että näiden opiskelijoiden keskeyttämisen ennalta ehkäisyn panos-tuottosuhte olisi matalin. Suurin osa heistä on oletettavasti tullut kouluun toissijaisesti tai ovat jättäneet koulutuksen täysin oppilaitokseen liittymättömistä syistä. Tutkimuksesta karsittiin lisäksi keskeyttäneet, jotka olivat jatkaneet opintojaan Metropoliasa marraskuussa 2010 saadun tiedon mukaan, sillä he eivät enää periaatteessa olleet

keskeyttäneitä sillä hetkellä tai keskeyttämisen syy oli taas melko selvä, jos he olivat jatkaneet opintojaan toisessa koulutusohjelmassa tai toisella alalla.

Puhelinhaastattelut kohdistettiin koko perusjoukolle, joka koostui yhteensä 252 keskeyttäneestä opiskelijasta. Tästä määrästä karsiutui heti yksi henkilö, jonka puhelinnumeroa ei ollut saatavilla. Myöhemmin karsiutui vielä 27 henkilöä, joiden numero ei ollut enää käytössä eli joita ei ollut edes mahdollista tavoittaa. Lopulliseksi tutkittavien määräksi muodostui siis 224 henkilöä. Keskeyttäneiden puhelinnumerot saatiin koulun rekisteristä saatujen tilastojen yhteydessä. Puhelinnumeroiden luovuttamista varten rehtorilta anottiin tutkimuslupa ennen työn aloittamista.

Haastattelusoitot aloitettiin 4.1.2011. Kaikkia keskeyttäneitä yritettiin tavoittaa useamman kerran eri päivinä ja ajankohtina (2–5 soittoa/henkilö). Viimeiset soitot soitettiin 9.2.2011 eli haastatteluja kerättiin reilun kuukauden ajan. Kaksi haastattelijaa soitti puheluita keskimäärin noin kaksi arkipäivää viikossa eri aikoina noin kello 11:n ja 20:n välillä. Ahkerasta yrityksestä tavoittaa koko perusjoukko kertoo se, että kaikkien soitetujen puhelujen määrä yhteensä oli 484. Vastauksia saatiin lopulta 145 kappaletta, mikä oli yllättävän suuri määrä. Vastausprosentiksi muodostui näin 64,7 %. Vastausprosentti on erinomainen, ja se paranee entisestään tarkasteltaessa sitä pelkästään tavoitettujen 169 henkilön kannalta, joista haastattelun antoi jopa 85,8 %. Haastatteluista kieltäytyi vain 10 henkilöä.

Vastauksia alettiin käydä läpi siten, että ensin luettiin kaikki Word-ohjelmaan kirjoitetut haastattelut moneen kertaan läpi, jotta saatiin niistä kokonaiskuva. Tämän jälkeen voitiin aloittaa aineiston luokittelu. Luokitteluun käytettiin paljon aikaa, haastatteluja luettiin moneen kertaan läpi, poimittiin jokaisesta haastattelusta vastaajan ilmoittamat keskeyttämiseen vaikuttaneet syyt tarkasti, kirjattiin ne uudelleen ja uudelleen aina lyhyemmässä muodossa merkityksen kuitenkaan kärsimättä sekä yhdisteltiin samanlaisia toistuvia vastauksia omiin ryhmiinsä, joissa kaikilla tietyn ryhmän tapauksilla on jokin sellainen ominaisuus, jota muiden ryhmien tapauksilla ei ole. Näistä ryhmistä muodostui lopulta keskeyttämisen syy -luokat, joille annettiin omat koodinsa. Koodit lisättiin kirjoitettuihin haastatteluihin niissä ilmoitettujen syiden mukaan vastausten käsittelemisen helpottamiseksi.

Vastauksien analysoinnissa käytettiin Excel-ohjelmaa. Numeeriseksi muutettua aineistoa analysoitiin tilastollisin menetelmin muun muassa prosenttijakaumia muodostamalla ja ristiintaulukoimalla tuloksia muiden muuttujien kanssa. Tulosten havainnollistamiseksi piirrettiin myös erilaisia taulukoita ja kaavioita Excel-ohjelmaa hyväksikäyttäen.

Haastatteluissa kävi ilmi, että osa vastaajista oli jo uudelleen kirjoilla Metropoliasa jatkamassa opintojaan, vaikka nämä tapaukset haluttiin jättää pois tutkittavasta joukosta. Tietoa heidän jatkamisestaan ei ollut, sillä he ovat jatkaneet opintojaan marraskuun 2010 jälkeen, kun tiedot keskeyttäneistä on saatu. Tutkimus on tehty kuitenkin marraskuussa 2010 voimassa olevien tietojen perusteella, joten nämä tapaukset huomioitiin tuloksissa normaalisti. Haastatteluissa ilmi tulleista opintojen jatkamisista 67 % koskivat näiden samojen eli kesken jääneiden opintojen jatkamista. Näiden osalta vastaukseen opintojen jatkamisesta Metropoliasa lisättiin maininta ”jatkanut”, mikä tarkoittaa tuloksia tilastollisesti tarkasteltaessa ”kyllä”. Tähän kysymykseen liittyi toinenkin ongelmallinen asia, jota tarkastellaan tuonnempana luotettavuuden arvioinnissa.

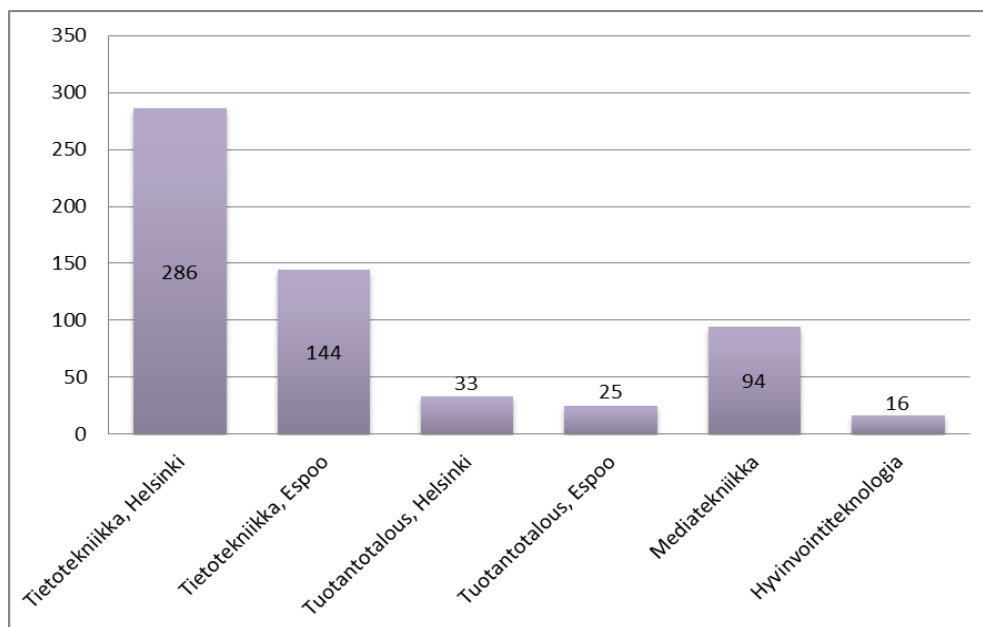
Tuloksia tarkasteltaessa täytyy muistaa, että tulokset koskevat vain niitä henkilöitä, joiden keskeyttämissyy ei tullut ilmi koulun AMKOTA:n mukaisista tilastoista. Vastauksissa nimittäin on samoja syitä, joita koulun AMKOTA-tilastoissa, esimerkiksi ”halusi yliopistoon”. Tutkimuksen kohteena olevat keskeyttäneet eivät vain olleet ilmoittaneet koululle keskeyttämisestään, minkä vuoksi syy oli jäänyt epäselväksi. Vaikka tutkittavista haluttiin jättää pois esimerkiksi kaikki syystä E1 eli ”yliopistoon siirtyneet” keskeyttäneet, osallistui tällaisia henkilöitä tutkimukseen, koska syytä ei tiedetty. Tutkimuksen tarkoituksena olikin vain selvittää epäselväksi jääneet keskeyttämisen syyt, olivat ne sitten samoja syitä kuin AMKOTA-tilastoissa eli koulutuksen vaihtamiseen liittyvät tai uusia eri syitä, joita AMKOTA-tilastoissa ei ole luokiteltu.

Haastatteluja saatiin siis 145 kappaletta, mutta vastauksia keskeyttämisen syistä enemmän, sillä tavanomaisesti moni vastaaja ilmoitti keskeyttämiselle useamman syyn, jotka kaikki kirjattiin tuloksiin samanarvoisina.

7 Keskeyttäminen TiVi-klusterissa tilastojen perusteella

Tivi-klusterin suomenkielisissä koulutusohjelmissa nuorten koulutuksen puolella elokuun 2008 ja marraskuun alun 2010 välillä opintonsa keskeytti yhteensä 598 opiskelijaa (luvussa mukana myös M1, M2 ja E10 -systä keskeyttäneet, joita koulu ei laske virallisesti eronneiksi). Näistä suurin osa oli tietotekniikan ja mediatekniikan alan opiskelijoita (kuvio 7). Lähes puolet (noin 48 %) keskeyttäneistä oli pelkästään Helsingin tietotekniikan opiskelijoita. Espoon tietotekniikan koulutusohjelmassa keskeyttäneiden osuus oli noin 24 % keskeyttäneistä ja mediatekniikassa 16 %. Vähiten keskeyttäneitä oli hyvinvointiteknologian ja tuotantotalouden koulutusohjelmissa, jotka yhdessä kattoivat noin 12 % keskeyttäneistä. Huomattavat erot koulutusohjelmien välillä johtuvat osin opiskelijamäärien suurista eroista.

Kuviossa 7 tietotekniikan ja tuotantotalouden koulutusohjelmat Espoon ja Helsingin toimipisteissä on esitelty erikseen, sillä ne eroavat koulutuksensa sisällöltä jonkin verran toisistaan. Mediatekniikan koulutusohjelmaa tarjotaan vain Espoon toimipisteessä ja hyvinvointiteknologian koulutusohjelmaa vain Helsingin toimipisteessä. Koulutusohjelmat ja niihin liittyvät tulokset tullaan jatkossakin esittämään näin.

Kuvio 7. Keskeyttäneiden lukumäärä koulutusohjelmittain ajalla elokuu 2008–marraskuun alku 2010.

Koska tarkkaa opiskelijamäärää juuri tutkimuksemme tietyltä ajanjaksolta (elokuu 2008–marraskuun alku 2010) oli lähes mahdoton saada selville, keskeyttäneiden suhteellisia osuuksia ei pystytty määrittämään. Koulun portaalissa oli kuitenkin saatavilla opiskelijamääriin ja keskeyttämissiin liittyen eri vuosilta erilaisia tilastoja, jotka antavat kuvaa keskeyttämisen yleisyydestä eri koulutusohjelmissa. Vuonna 2009 tietotekniikan koulutusohjelman keskeyttämisaste nuorten koulutuksessa oli noin 18 %, mediatekniikan 10 %, tuotantotalouden 8 % ja hyvinvointiteknologian 3 % (Heikkinen 2011b). Hyvinvointiteknologian matala keskeyttämisaste johtuu siitä, että koulutusohjelma aloitettiin vasta vuonna 2009, jolloin keskeyttämissiä ei niin sanotusti ollut vielä ehtinyt tapahtua.

Keskeyttämisille oli tiedossa AMKOTA-luokituksen mukaiset syyt (taulukko 2). Syistä jopa 43 % oli ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöntejä. Toiseksi suurimman ryhmän muodostivat ne, joiden opiskeluoikeusaika oli päättynyt. Nämä syyt yhdessä syiden ”Muu syy” ja ”Työhön siirtynyt” kanssa muodostivat yli 75 % kaikista keskeytyksistä. Tämä tarkoittaa, että ylivoimaisesti suurin osa rekisteröidyistä keskeyttämisen syistä oli vain tapahtumia, joista syy opintojen keskeyttämiselle ei selviä. Tulos on sama, kuin Metropolian koko tekniikan ja liikenteen alalla vuonna 2010, sekä valtakunnallisesti kaikissa ammattikorkeakouluissa vuonna 2008 niin tekniikan ja liikenteen alalla kuin kaikilla aloilla yhteensäkin.

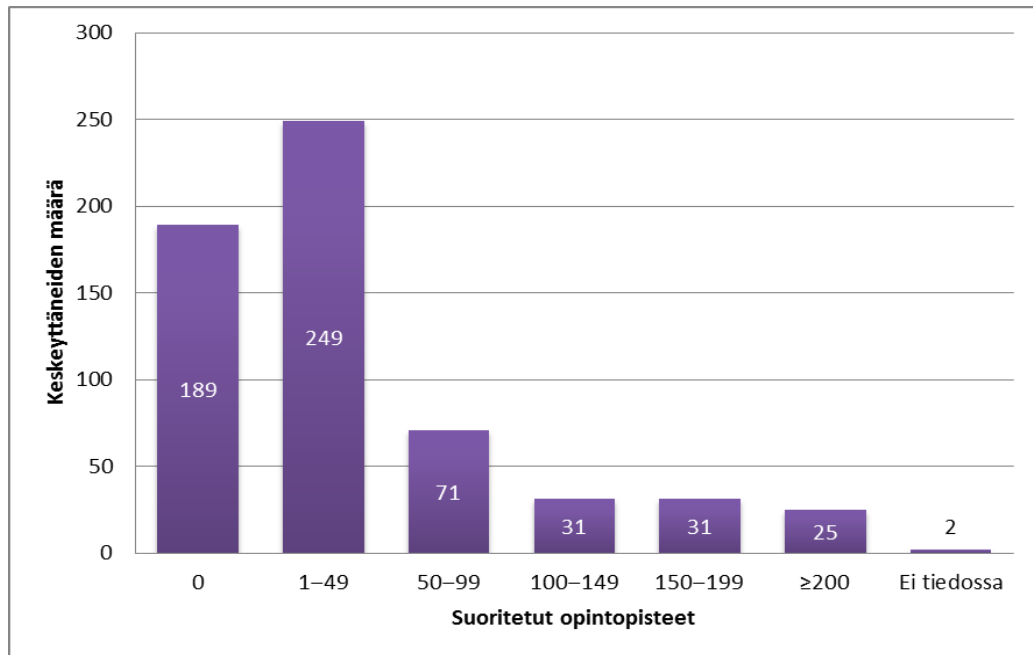
Taulukko 2. Keskeyttämisen syyt TiVi-klusterissa AMKOTA-tilastoinnin mukaan.

Koodi	Kpl	Osuus	Selitys
E10	53	8,9 %	Opiskelu oikeuden menettäneet, ei aloittaneet
E9	112	18,7 %	Opiskelu oikeuden menettäneet, opiskelu aika päättynyt
E8	259	43,3 %	Opiskelu oikeuden menettäneet, ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöneet
E7	50	8,4 %	Eronnut/muu syy
E6	29	4,8 %	Eronnut/työhön siirtynyt
E5	0	0,0 %	Ulkomaille opiskelemaan siirtyneet
E4	10	1,7 %	Eronnut/muuhun oppilaitokseen siirtyminen
E3	3	0,5 %	Eronnut/II-asteen oppilaitokseen siirtyminen
E2	29	4,8 %	Eronnut/siirtynyt toiseen AMK:uun
E1	18	3,0 %	Eronnut/yliopistoon siirtynyt
M2	32	5,4 %	Toiseen koulutusohjelmaan, samalla koulutus alalla, samassa AMK:ssa vaihtaneet
M1	3	0,5 %	Toiselle koulutus alalle samassa AMK:ssa vaihtaneet
YHT.	598	100 %	

Keskeyttäneistä noin 16 % keskeytti vaihtaakseen alaa, koulutusohjelmaa tai oppilaitosta (syryryhmät M1, M2 ja E1–E5). Todellisuudessa luku on paljon suurempi, sillä kaikki oppilaitosta tai alaa vaihtavat eivät ilmoita koululle erikseen keskeyttämisestään, jolloin ne tulevat kirjatuksi syistä E8 tai E9 keskeyttäneiksi tilanteesta riippuen. ”Ei aloittaneiden” osuus oli 9 %.

Eri koulutusohjelmien sisällä keskeyttämisen syyt jakautuivat pääasiassa samalla tavalla. Suurin poikkeama oli hyvinvointiteknologian nollaprocentti keskeyttämiskoodi E9:ssä eli opiskeluoikeusajan päättymisessä. Hyvinvointiteknologian koulutusohjelma on niin uusi, että sitä opiskelevat eivät olleet vielä voineet edetä opiskeluoikeuden päättymisvaiheeseen. Toinen suuri poikkeama oli Espoon tuotantotalouden koulutusohjelmassa, jossa yhtäkään keskeyttäjää ei ollut tilastoitu oppilaitosta vaihtaneeksi (syyt E1–E5). Suhteellisesti eniten syistä E6–E9 keskeyttäneitä oli mediatekniikan koulutusohjelmassa, jossa yli 85 % keskeyttäneistä keskeytti näistä epäselvistä syistä. Toiseksi eniten näistä syistä keskeytti Espoon tietotekniikan opiskelijat (lähes 78 %). Suhteellisesti eniten syistä M1, M2 ja E1–E5 keskeyttäneitä eli alaa, koulutusohjelmaa tai oppilaitosta vaihtaneita oli Helsingin tuotantotalouden koulutusohjelmassa (yli 24 %) ja toiseksi eniten tietotekniikan koulutusohjelmissa (noin 18 %). Mediatekniikan opiskelijat keskeyttivät näistä syistä suhteellisesti vähiten (7 %). Nämä eivät kerro totuutta koulutuksen vaihtajien todellisesta määrästä, sillä myös osa syistä E6–E10 keskeyttäneistä on voinut keskeyttää opintonsa halusta vaihtaa koulutusta. Tarkemmat tiedot syykoodien jakautumisesta löytyvät liitteestä 5.

Opintojen keskeyttämisen vaihetta tutkittiin keskeyttäneiden opintopistekertymien perusteella. Kuviosta 8 nähdään, että suurin osa keskeyttämisistä (74 %) on tapahtunut opintojen alkuvaiheessa, tavallisesti ensimmäisen vuoden aikana, kun opintopisteitä on kertynyt 0–49. Opintopisteissä on huomioitu vain Metropoliasissa kyseisten opintojen aikana suoritettut opintopisteet, ei aiempia, hyväksiluettuja opintoja. Tähän syynä oli se, että tutkimuksessa haluttiin selvittää vain tämän kyseisen, keskeytetyn, koulutusohjelman aikana suoritettuja opintoja ja niiden etenemistä. Huonona puolena on, että keskeyttäneiden opintopisteet eivät välttämättä kaikissa tapauksissa kuvaa opintojen todellista vaihetta.

Kuvio 8. Keskeyttäneiden Metropoliasissa suorittamat opintopisteet.

Eniten keskeyttäjiä (42 %) oli luokassa 1–49, mikä tarkoittaa, että eniten keskeytettiin ensimmäisen vuoden aikana, kuitenkin niin, että opinnot oli aloitettu, kun pisteitä oli kertynyt. Luokan 1–49 opintopisteiden mediaani eli keskiluku oli 19, mikä kuvaa luokan tyypillistä opintopistemäärää. Kaikkien keskeyttäneiden opintopistemäärien mediaani oli yli 16, eli yleisesti voidaan sanoa, että opintoja oli suoritettu jonkin verran (yli yhden jakson verran) ennen keskeyttämistä. Toiseksi eniten keskeyttivät (32 %) opiskelijat, joille ei ollut kertynyt pisteitä lainkaan. Näitä opiskelijoita oli 189. ”Ei aloittaneita”, joita näiden oletettiin olevan, tilastoitiin kuitenkin vain 53. Luultavasti suuri osa näistä on muuttanut mieltään vielä ilmoittautumisen jälkeen tai keskeyttänyt opinnot jo ensimmäisen jakson aikana, jolloin opintopisteitä ei ole voinut kertyä. Osa taas on saattanut keskeyttää opinnot niiden vaikeuden takia, kun eivät ole päässeet opintojaksoista läpi.

Keskeyttäneistä 15 % oli suorittanut yli 100 opintopistettä ennen keskeyttämistään, 25 heistä jopa yli 200. Nämä yli 100 opintopistettä suorittaneet opiskelijat olivat ensisijainen mielenkiinnon kohde tutkimuksessa, sillä he ovat osoittaneet kykenevänsä suoriutumaan opinnoista. He ovat myös pisimmälle jalostuneita tutkinnon suorittamisessa, joten lähtökohtaisesti panos-tuottosuhteella mitattuna tähän ryhmään olisi kannattavinta panostaa opintojen loppuun suorittamisen edistämässä. Keskeyttämisen syistä kuitenkin riippuu, onko koululla mahdollisuutta vaikuttaa tähän ryhmään. Lähes kaikki (95

%) yli 100 opintopistettä suorittaneista opiskelijoista oli keskeyttänyt opintonsa syistä E6–E9 eli tuntemattomista syistä. Nämä syyt selvitettiin haastattelututkimuksessa.

Opintopisteiden jakauma koulutusohjelmien sisällä noudattaa suurin piirtein samanlaista jakaumaa. Pieniä poikkeuksia löytyy tuotantotalouden ja hyvinvointiteknologian koulutusohjelmista, jotka ovat huomattavasti muita TiVin koulutusohjelmia pienempiä. Muun muassa Espoon tuotantotalouden koulutusohjelmassa 1–49 opintopisteen verran suorittaneita keskeyttäjiä oli vähemmän kuin niitä, jotka eivät olleet suorittaneet yhtään opintopistettä. Keskeyttäjien tyypillisin opintopistemäärä eri koulutusohjelmissa vaihteli melko paljon (taulukko 3). Esimerkiksi Espoon tuotantotalouden ja hyvinvointiteknologian koulutusohjelmissa suoritettujen opintopisteiden mediaani oli vain 3, kun taas mediatekniikan ja Espoon tietotekniikan koulutusohjelmassa tämä luku oli 26 ja 21,5.

Taulukko 3. Keskeyttäjien tyypillisin opintopistemäärä koulutusohjelmittain.

	Mediaani
Mediatekniikka	26
Tietotekniikka, Espoo	21,5
Tuotantotalous, Helsinki	19
Tietotekniikka, Helsinki	12
Tuotantotalous, Espoo	3
Hyvinvointiteknologia	3
Kaikki	16,25

Suhteellisesti eniten yli 100 opintopisteen keskeyttäjiä oli Espoon tietotekniikan koulutusohjelmassa, jossa yli 22 % keskeyttäneistä oli suorittanut yli 100 opintopistettä ennen opintojen keskeyttämistä. Toiseksi eniten näitä oli mediatekniikan koulutusohjelmassa (20 %). Suhteellisesti eniten 0–49 opintopistettä suorittaneita keskeyttäjiä oli hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa, lähes 94 % keskeyttäneistä. Vain yksi oli suorittanut enemmän opintopisteitä. Tämä selittyy myös sillä, että koulutusohjelma oli vastikään perustettu. Toiseksi eniten (lähes 77 %) näitä oli Helsingin tietotekniikan koulutusohjelmassa. Tarkemmat tiedot opintopisteiden jakautumisesta koulutusohjelmissa ja niiden välillä löytyvät liitteestä 6.

Syykoodien ja opintopisteiden ristiintaulukoinnista (liite 7) havaittiin seuraavanlaisia seikkoja: opinnoissa jo reilusti yli puolenvälin olleet keskeyttäjät on merkitty selkeästi eniten E9-syystä keskeyttäneiksi, eli heidän opiskeluoikeusaikansa oli ehtinyt päättyä ennen opintojen loppuun suorittamista. Syyt eivät jakaudu yhtä selkeästi alle puolet opinnoista suorittaneilla. Huomattavissa kuitenkin on, että näillä keskeyttäneillä syyksi on rekisteröity eniten koodia E8 eli syytä ”ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyönti”. He ovat siis vain jättäneet opintonsa Metropoliasse ilmoittamatta koululle asiasta. Keskeyttäjien, jotka ovat ilmoittaneet vaihtavansa koulutusta, opintojen määrä sijoittuu yleisimmin luokkaan 1–49 opintopistettä.

Keskeyttäneistä lähes 22 % (129 kpl) oli jatkanut keskeyttämisen jälkeen opintoja Metropoliasse. Näistä vähän yli puolet (68 kpl) oli jatkanut samassa koulutusohjelmassa keskenjääneitä opintojaan. Suhteellisesti eniten opintoja olivat jatkaneet tietotekniikan koulutusohjelmissa keskeyttäneet, joista noin 25 % oli jatkanut opintoja Metropoliasse jossain koulutusohjelmassa. Mielenkiintoinen havainto oli, että Helsingin tietotekniikan puolella 62 % jatkaneista oli jatkanut eri koulutusohjelmassa, kun taas Espoon puolella yli 83 % oli jatkanut samoja opintojaan. Vähiten opintoja Metropoliasse olivat jatkaneet tuotantotalouden koulutusohjelmissa keskeyttäneet (8 ja 9 %).

Koululla olevat tiedot keskeyttäneistä ovat hyvin suppeita eivätkä kerro keskeyttämisten todellisista syistä paljoakaan. Edellä havaittiin, että suurimman ryhmän keskeyttäneitä muodostivat ne, joiden keskeytyssyy ei ollut koululla millään lailla tiedossa. Kun keskeyttämislukuihin halutaan vaikuttaa, ehkä tärkein selvitettävä asia onkin niiden keskeyttäjien keskeytyssyy selvittäminen, joiden kohdalla sitä ei tiedetä.

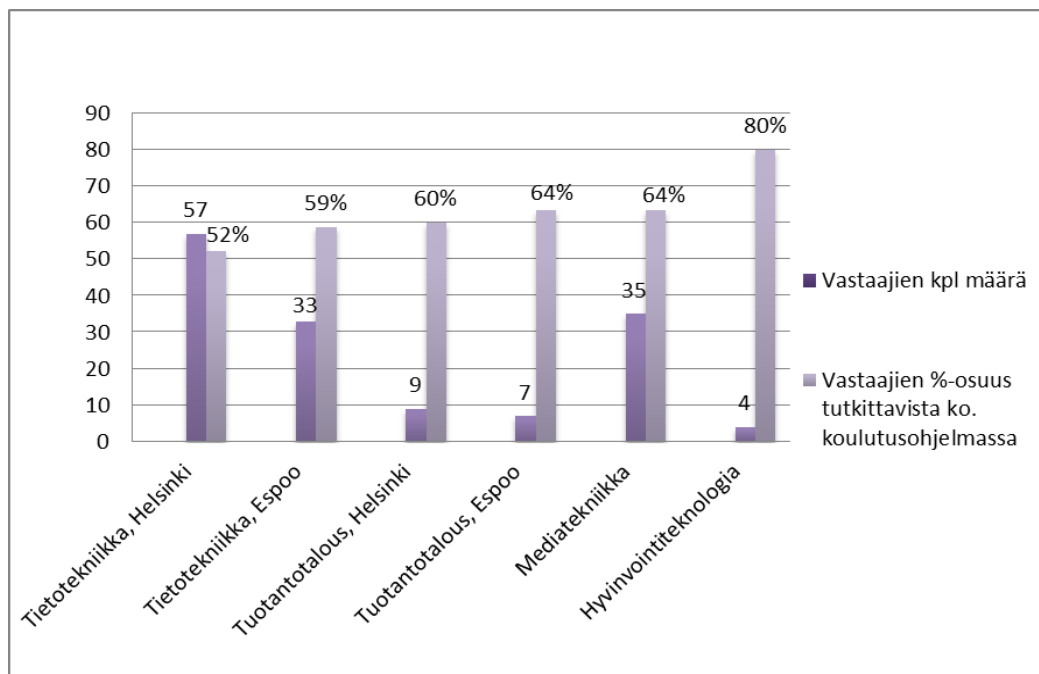
Syyt E6–E9 ovat sellaisia, joista keskeytyssyy ei selviä, ja tämä on siksi koulun kannalta mielenkiintoisin ryhmä. Muut E-syyt ovat lähinnä koululaitoksen vaihtoon liittyviä syitä, ja siksi ne eivät ole koulun kannalta niin oleellisia. Näihin keskeyttäneisiin koulu ei niinkään pysty vaikuttamaan ja siksi heidät jätetään haastattelututkimuksen ulkopuolelle. Keskeytyssyy myös oletetaan olevan näissä tapauksissa jo melko selvä eikä sitä siksi tarvitse lähteä enää selvittämään. Sen sijaan keskitytään selvittämään keskeytyssyitä niiden opiskelijoiden osalta, joista sitä ei tiedetä alkuunkaan ja selvitetään näin koulun vaikutusmahdollisuudet näihin keskeyttäneisiin. Koska aikaa ja tutkijoita oli rajallisesti,

tutkittavien määrää oli rajattava vielä tapauksiin, jotka nähtiin koulun kannalta tärkeimpinä eli niihin, joille oli kertynyt opintopisteitä. Mitä enemmän keskeyttänyt on suorittanut opintoja ennen keskeytystä, sitä enemmän juuri hänen halutaan valmistuvan.

8 Tutkimustulokset

8.1 Vastausten jakauma

Haastattelututkimuksen tarkoituksena oli selvittää TiVi-klusterin suomenkielisissä koulutusohjelmissa elokuun 2008 ja marraskuun alun 2010 välillä keskeyttäneiden täysin epäselväksi jääneet keskeytyssyyt nuorten koulutuksessa. Puhelinhaastattelut kohdistettiin kaikille niille, joiden AMKOTA-tilastoinnin mukainen keskeyttämissyy oli E6, E7, E8 tai E9 ja joille oli kertynyt opintopisteitä mutta jotka eivät olleet jatkaneet opintojaan. Vastauksia saatiin 145 kappaletta, jotka jakautuivat eri koulutusohjelmiin kuvion 9 mukaisesti.

Kuvio 9. Vastausten jakautuminen koulutusohjelmille ja niiden osuus koulutusohjelman kaikista tutkittavista henkilöistä (edustavuus).

Kuviosta 9 nähdään, että suurin osa (62 %) kaikista vastauksista on saatu tietotekniikan opiskelijoilta, mikä johtuu siitä, että näitä tutkittavia oli ylivoimaisesti eniten (noin 66 %). Saatujen vastausten osuudet tutkittavien määrästä tietotekniikan koulutusohjelmissa olivat kuitenkin alhaisemmat kuin muissa koulutusohjelmissa, mutta silti korkeat (52 % ja 59 %), ja täten ne kuvaavat hyvin perusjoukkoa. Vastauksia saatiin paljon myös mediatekniikan opiskelijoilta (24 %), joista 64 % saatiin haastateltaviksi. Hy-

vinvointiteknologian koulutusohjelmasta vastauksia saatiin neljä viidestä ja siksi edustavuus tässä on paras, 80 %. Koko tutkimuksen vastausprosentiksi muodostui noin 65 %. Tämä on hyvä tulos, minkä ansiosta tulokset kuvastavat hyvin perusjoukkoa.

8.2 Opintojen keskeyttämisen syyt

8.2.1 Keskeyttämissyyluokat

Keskeyttämisen syitä saatiin yhteensä 194 kappaletta. Tämä on enemmän kuin haastattelujen määrä, sillä moni vastaajista mainitsi keskeyttämiseen useamman syyn, jotka kaikki on otettu huomioon samanarvoisina. Keskimäärin mainittiin 1,34 syytä per henkilö. Vastauksista erottui 35 erilaista syytä, joista muodostettiin 25 eri syyluokkaa siten, että samankaltaisista useammin toistuvista syistä muodostettiin aina oma luokkansa ja yksittäisistä toisistaan erottuvista syistä muodostettiin "Muu syy" -luokka. Tulokset keskeyttämisen syistä on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4. Opintojen keskeyttämisen syyt.

	Keskeyttämisen syy	Kpl	%
1	Vääräksi osoittautunut alan valinta	53	27,3
2	Sai koulutusta vastaavan työpaikan	16	8,3
3	Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus	14	7,2
4	Motivaation puute	9	4,6
5	Halusi yliopistoon	8	4,1
6	Lopetti taloudellisista syistä	8	4,1
7	Perhe-/elämäntilanteen muutokset	8	4,1
8	Siirtyi työelämään muusta syystä	7	3,6
9	Halusi toiselle alalle	7	3,6
10	Ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin	6	3,1
11	Muutto toiselle paikkakunnalle	5	2,6
12	Terveydelliset syyt	5	2,6
13	Henkilökohtaiset syyt	5	2,6
14	Opetuksen huono taso	4	2,1
15	Välivuosi johtanut lopettamiseen	4	2,1
16	Opiskelu-oikeusaika ehti päättyä	4	2,1
17	Meni töihin taloudellisista syistä	3	1,6
18	Halusi toiseen kouluun	3	1,6
19	Päättötyöhön liittyvät ongelmat	3	1,6
20	Ala liian tekninen	3	1,6
21	Opiskelu liian helppoa	2	1,0
22	Joku/jotkut kurssit liian vaativia	2	1,0
23	Oma laiskuus	2	1,0
24	Halusi alun perin toiseen kouluun tai toiselle alalle	2	1,0
25	Muu syy	11	5,7
	Yhteensä	194	100

Ylivoimaisesti yleisimmäksi keskeyttämisen syyksi nousi vääräksi osoittautunut alan valinta, jonka mainitsi jopa 37 % vastaajista (53 kpl). Tämän jälkeen yleisimmät syyt olivat koulutusta vastaavan työpaikan saaminen sekä työn ja opiskelun yhteensovitta-

misen vaikeus. Koulutusta vastaavan työpaikan saaminen johti keskeyttämiseen 11 %:lla vastaajista (16 kpl) ja työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus 10 %:lla vastaajista (14 kpl). Nämä kolme yleisintä syytä yhdessä kattoivat noin 43 % kaikista esiin tulleista keskeyttämiseen vaikuttaneista syistä.

Vääräksi osoittautuneella alan valinnalla tarkoitettiin lähinnä kyseistä koulutusohjelmaa, joka ei joko vastannut odotuksia, ei kiinnostanutkaan tai ei muuten tuntunut omalta. Joissain tapauksissa kyse oli siitä, että koulutusohjelmasta oli saatu erilainen kuva ha-kiessa eikä se ollutkaan sitä mitä luultiin. Osa taas sanoi, että jotkut kurssit eivät kiin-nostaneet yhtään eikä kiinnostavia kursseja ollut tarpeeksi tarjolla. Toiseksi yleisin syy liittyi siihen, että tavallisesti opintojen loppupuolella olevat olivat jo saaneet koulutus-taan vastaavan työpaikan, joka sitten oli vienyttä mennessään, ja opinnot olivat jääneet. Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeudessa oli kyse siitä, että opiskelijat tekivät myös töitä opintojen ohella, mikä vei aikaa opiskelulta. Jotkut mainitsivat, että opetus-järjestelyiden joustamattomuuden, esimerkiksi läsnäolopakon, takia työn ja opintojen yhteensovittaminen oli miltei mahdotonta.

Neljänneksi yleisin keskeyttämisen syy oli motivaation puute, jonka mainitsi 6 % vas-taajista (9 kpl). Motivaation alenemiseen kerrottiin vaikuttaneen muun muassa heikosta tiedotustoiminnasta johtuva opiskeluajan alun sekavuus, opetuksen huono taso, huono luokkahenki sekä ala, joka ei tuntunutkaan mielenkiintoiselta tai oli liian tekninen. Näitä ei kuitenkaan laskettu omiksi syikseen, sillä vastaajat näissä tapauksissa ilmoittivat keskeyttämisen syyksi motivaation puutteen, mikä johtui monesta asiasta ja mainitsivat niistä vain osan. Joissain tapauksissa vastaaja ei osannut sanoa selkeää syytä moti-vaation laskulle ja kertoi motivaation puutteen liittyneen sekä yleisesti opiskeluun että kyseiseen alaankin. Motivaation puutteeseen voi vaikuttaa suuri määrä erilaisia asioita, mukaan lukien opiskelusta täysin ulkoisetkin seikat, eikä niitä keskeyttäjä itseään pys-ty aina tunnistamaan tai tiedostamaan.

Vastaajista yhteensä 20 eli noin 14 % ilmoitti keskeyttämisen syyksi halun päästä toi-seen kouluun tai toiselle alalle. Vastaajista kahdeksan halusi yliopistoon, kolme samalle ja kolme eri alalle, kahden osalta tämä jäi epäselväksi. Seitsemän ilmoitti halunneensa toiselle alalle (kaikki koulut mukaan luettuna) ja kolme ilmoitti halunneensa toiseen kouluun. Vastaajista lisäksi kaksi kertoi eron syyksi sen, että halusi alun perin toiseen

kouluun tai toiselle alalle, mikä näissä tapauksissa tarkoitti, että keskeytetyt opinnot olivat olleet vasta toissijaisena vaihtoehtona yhteishaussa.

Vastaajista 11 eli 8 % kertoi suoraan taloudellisten ja toimeentuloon liittyvien syiden vaikuttaneen heidän opintojensa keskeytymiseen. Kolme sanoi lopettaneensa sen takia, että oma taloudellinen tilanne pakotti menemään töihin. Muut kertoivat, että joutuivat lopettamaan taloudellisista syistä, muun muassa suurten asumiskulujen ja kertyneen opintolainan takia. Osa viittasi opintotukeen, joka yksinään on täysin riittämätön kattamaan opiskelijan elämisen kustannukset. Vastaajista seitsemän lopetti opintonsa, kun siirtyi työelämään muusta syystä. Nämä olivat tavallisesti tapauksia, joita työelämä houkutteli enemmän kuin opiskelu ja tekivät valinnan siirtyä työelämään. Jotkut ilmoittivat saaneensa hyvän, vakituisen työpaikan (ei koulutukseen liittyvän), ja toiset sanoivat rahan menneen silloin niin paljon opiskelun edelle, että halusivat ansaita mieluummin kuin istua koulun penkillä. Joitakin työelämä houkutteli muuten vain enemmän, esimerkiksi sen takia, ettei vain löytynyt motivaatiota opiskella.

Osa vastaajista (6 %) koki opintonsa liian vaikeiksi, mikä johti niiden keskeyttämiseen. Kuusi eli yli 4 % haastateltavista kertoi, ettei heillä ollut riittävästi pohjaa insinööriopintoihin. Suurin osa näistä oli sellaisia, joilla varsinkin matematiikan opinnot tuottivat vaikeuksia. Toinen osa kertoi, että yleensäkin luonnontieteelliset aineet eli nimenomaan matematiikan ja fysiikan opinnot tuottivat vaikeuksia. Lähes kaikki näistä olivat ammattikoulupohjalta tulleita opiskelijoita. Kaksi vastaajista kertoi keskeyttämiseen vaikuttaneen sen, että joku tai jotkut kurssit olivat liian vaativia. Tasapainoksi tälle kaksi vastaajista kertoi lopettaneensa opinnot, koska opiskelu oli liian helppoa ja siksi turhauttavaa.

Opiskelijan muuhun elämään liittyviä syitä opintojen keskeytymiseen olivat muun muassa perhe- ja elämäntilanteen muutokset, muutto toiselle paikkakunnalle, terveydelliset syyt sekä henkilökohtaiset syyt. Nämä syyt yhdessä kattoivat lähes 12 % kaikista keskeyttämisen syistä. Suurimpana näistä oli muutokset perhe- ja elämäntilanteessa, jonka mainitsi 6 % vastaajista (8 kpl). Nämä tapaukset liittyivät usein lapsen saamiseen. Muutto oli keskeyttämisen syynä viidellä haastateltavalla samoin kuin terveydelliset syyt eli tavallisesti sairastuminen. Henkilökohtaiset syyt olivat sellaisia, joita vastaa-

ja ei halunnut tuoda esiin ja ilmoitti syyksi vain henkilökohtaiset syyt. Näitä oli myös viisi kappaletta.

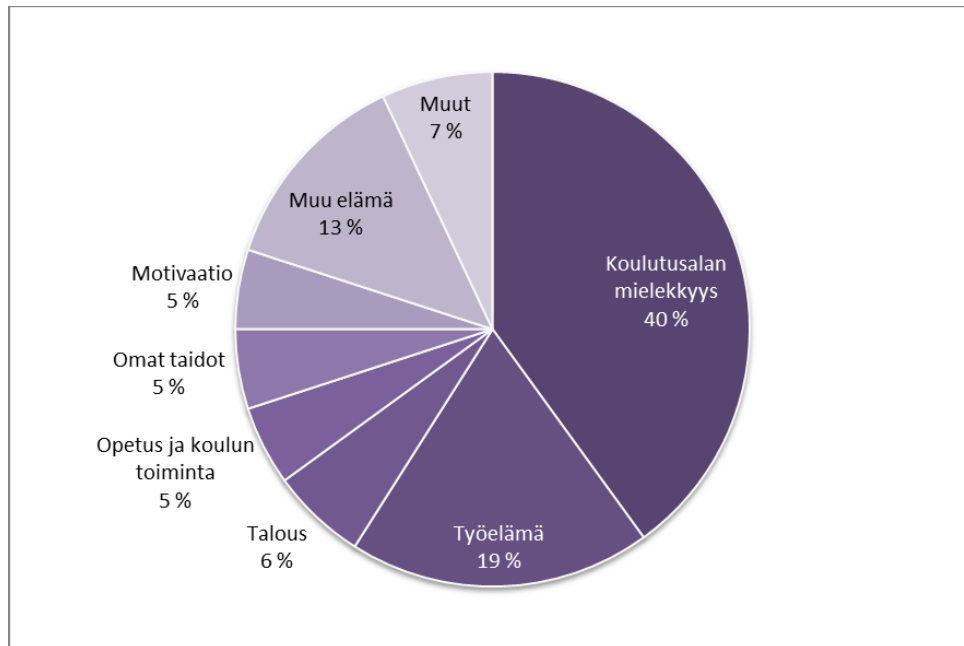
Neljä vastaajaa ilmoitti keskeyttämisen syyksi opetuksen huonon tason. Mielenkiintoista on, että vaikka vain neljä haastateltavaa kertoi tämän johtaneen opintojen keskeyttämiseen, suuri osa opiskelijoiden palautteista Metropoliasissa opiskelusta koski juuri heikkoa opetusta. Esille tuli erityisesti, että opettajat saattoivat olla asiantuntijoita, mutta eivät osanneet opettaa tai opetus ei ollut ajan tasalla. Näitä tarkastellaan myöhemmin palauteosiossa.

Välivuosi oli johtanut opintojen keskeyttämiseen neljällä haastateltavalla. Kolme näistä liittyi armeijaan lähtöön ja yksi työhön. Joku oli jäänyt työelämään kiinni, mutta tavallisemmin kyse oli siitä, ettei enää välivuoden jälkeen päässyt kiinni opintoihin. Yhtä moni kertoi opiskeluoikeusajan päättymisen johtaneen puhtaasti opintojen keskeyttämiseen. Opiskeluoikeusaika ehti siis loppua ennen kuin opinnot oli saatu suoritettua kokonaan loppuun. Heidän opintonsa olivat siis edenneet jo pitkälle ennen niiden keskeyttämistä. Yksi sanoi esimerkiksi, että opinnot ovat vain insinööriä vaille valmiit. Kolme vastaajista ilmoitti keskeyttäneensä opinnot päättötyöhön liittyvien ongelmien takia. Joku ei keksinyt lopputyölleen aihetta, toinen ei saanut kirjoitettua omasta aiheestaan juuri mitään ja kolmas oli sitä mieltä, että lopputyön tekemiseen liittyi liikaa kirjoittamista ja liian vähän käytännön tekemistä ja koulun pitäisi olla sen suhteen joustavampi.

Vastaajista kolme koki alan liian tekniseksi, ja tämä vaikutti opintojen keskeyttämispäätökseen. Insinöörimäisyys ei ollut heidän juttunsa. Kahdessa tapauksessa myönnettiin pelkästään tai osittain oman laiskuuden vaikuttaneen lopettamiseen.

Muu syy -ryhmä sisälsi opintojen keskeyttämiseen yksittäisiä syitä, jotka eivät kuuluneet mihinkään muuhun syyryhmään. Näitä olivat muun muassa tylsät perusopinnot, ohjauksen tai tuen puuttuminen opiskelussa, huono työllisyystilanne kyseiseltä alalta, lähiopetuksen vähäisyys, liian rankka opiskelutahti, opiskelurutiinien uudelleen opettelu, ihmissuhdeongelmat, unihäiriöt sekä opintojen poisjääminen jostakin syystä, niiden loppuun suorittaminen nähtiin esimerkiksi turhana omassa tapauksessa. Ohjauksen ja lähiopetuksen määrään liittyen kommentteja saatiin enemmänkin palautteissa.

Keskeytyssyiden jaottelu eri osa-alueisiin on esitetty kuviossa 10. Jaottelu on vain arvio ja suuntaa antava, sillä aina ei ole täysin selvää, mihin mikäkin syy liittyy. Tuloksista huomataan, että suuri osa, noin 40 % keskeyttämisen syistä liittyy suoraan kyseiseen opiskeltuun alaan ja koulutusohjelmaan kyseisen tason oppilaitoksessa eli kyseessä olevan koulutuksen mielekkyyteen opiskelijalle.

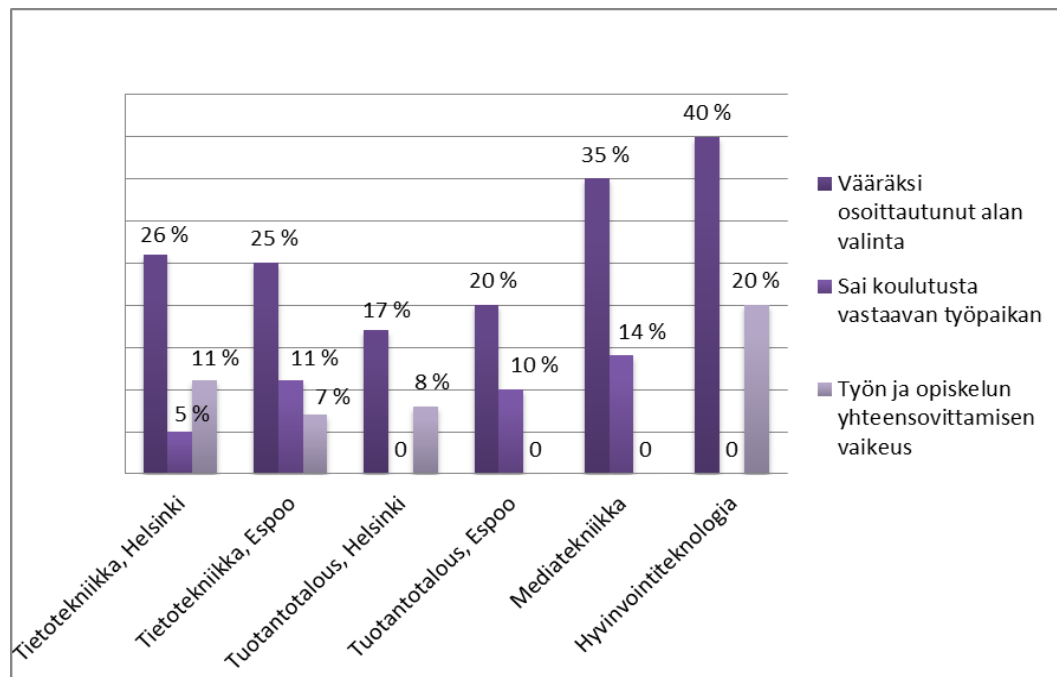
Kuvio 10. Keskeytyssyiden jaottelu eri osa-alueisiin.

Työelämään liittyviä keskeyttämissyitä oli noin 19 %. Suoraan taloudellisiin syihin liittyviä keskeytyksiä oli noin 6 % kaikista syistä. Taloudellisiin syihin ja työelämään liittyvät keskeytykset ovat yhteydessä toisiinsa, ja yhdessä ne muodostavat 25 % keskeyttämisen syistä. Noin 5 % keskeyttämisen syistä liittyi opetukseen ja oppilaitoksen toimintaan. Yhtä paljon syyt liittyivät opiskelijan omiin taitoihin pärjätä opinnoissa sekä motivaatio-ongelmiin. Noin 13 % syistä kaiken kaikkiaan liittyi opiskelijan muussa elämässä tapahtuneisiin asioihin. Loput liittyivät muihin asioihin. Osa syistä on sellaisia, joihin koulu mahdollisesti voi vaikuttaa, osaan voi vaikuttaa yhteiskunta ja osaan vain opiskelija itse. Näitä tarkastellaan myöhemmin Johtopäätökset-luvussa.

8.2.2 Syyt koulutusohjelmittain

Koulutusohjelmittain tarkasteltaessa keskeytyssyyt jakautuvat jonkin verran eri tavalla. Yleisin keskeytyssyy, vääräksi osoittautunut alan valinta, oli kaikissa muissa koulutusohjelmissa yleisin syy keskeyttämiselle paitsi Helsingin tuotantotalouden koulutusohjelmassa, jossa yleisin syy oli yliopistoon haluaminen. Vääräksi osoittautunut alan valinta oli Helsingin tuotantotalouden koulutusohjelmassa toiseksi yleisin syy.

Koko tutkimuksen toiseksi yleisin syy, koulutusta vastaavan työpaikan saaminen, oli myös mediatekniikan, Espoon tietotekniikan ja Espoon tuotantotalouden koulutusohjelmassa toiseksi yleisin keskeytyssyy. Helsingin tietotekniikan koulutusohjelmassa tämä syy ei sijoittunut edes kärkijoukkoon, missä paikan veivät yleisimmän syyn jälkeen työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus, taloudelliset syyt sekä perhe- ja elämäntilanteen muutokset. Hyvinvointiteknologian ja Helsingin tuotantotalouden koulutusohjelmassa kyseistä syytä ei ollut mainittu ollenkaan. Tässä kohdin ja aina koulutusohjelmittain tarkasteltaessa täytyy kuitenkin muistaa, että tapausten määrä tuotantotalouden koulutusohjelmissa oli pieni, alle 10, ja vielä pienempi hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa. Koko tutkimuksen kolmen yleisimmän keskeytyssyyän yleisyys eri koulutusohjelmissa on esitetty kuviossa 11.

Kuvio 11. Koko tutkimuksen kolmen yleisimmän keskeytyssyyän osuudet koulutusohjelmissa.

Kuviossa 11 ei siis ole esitetty koulutusohjelmien yleisimpiä syitä, sillä monissa koulutusohjelmissa jo toiseksi tai kolmanneksi yleisimpiä syitä oli useita johtuen syiden yhtä suurista osuuksista, jolloin niitä ei olisi saatu kuvioon. Esimerkiksi hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa, jossa syitä oli lueteltu yhteensä vain viisi, yleisin syy oli vääräksi osoittautunut alan valinta (2 kpl), mutta loput kolme syytä jakautuivat tasaisesti (1 kpl).

Kuviosta 11 nähdään heti, että vääräksi osoittautunut alan valinta oli yleinen syy kaikissa koulutusohjelmissa ja aina yleisempi kuin kaksi muuta kuviossa esitettyä keskeytyssyytä. Koulutusta vastaavan työpaikan saaminen oli vain kolmessa koulutusohjelmassa yleisempi syy kuin työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus. Nämä kaksi syytä olivat kylläkin lähes yhtä yleisiä koko tutkimuksessa, joten tulos ei ole yllätys. Kuviosta myös nähdään, että joissakin koulutusohjelmissa ei toiseksi ja kolmanneksi yleisimpiä syitä ollut mainittu ollenkaan. Näistä ehkä yllättävin oli mediatekniikan koulutusohjelma, jossa ei tullut ilmi yhtäkään keskeytystä työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeudesta johtuen, vaikka tapausten määrä oli melko suuri.

Espoon tietotekniikan koulutusohjelman osuudet näissä kolmessa syyssä olivat lähimpänä koko tutkimuksen kyseisiä osuuksia. Todellisuudessa Espoon tietotekniikassa kolmanneksi yleisin keskeytyssyy oli yliopistoon haluaminen eikä työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus, mikä tuli vasta neljänneksi motivaation puutteen ja toiseen kouluun haluamisen kanssa.

Kuviosta 11 nähdään myös, että Espoon yksikön koulutusohjelmissa koulutusta vastaavan työpaikan saaminen ilmaantuu selvästi useammin kuin Helsingin yksikön koulutusohjelmissa. Päinvastoin taas työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus esiintyy Helsingin yksikön koulutusohjelmissa selvästi useammin kuin Espoon yksikön.

Jotkut keskeytyssyyt korostuivat jonkin verran tietyissä koulutusohjelmissa verrattuna muihin. Muun muassa yliopistoon haluaminen korostui Espoon tietotekniikassa ja Helsingin tuotantotaloudessa. Työelämään siirtyminen muusta syystä sekä halu vaihtaa alaa tai koulutusohjelmaa korostui mediatekniikan opiskelijoilla. Insinööriopintoihin riittämätön pohja keskeyttämisen syynä oli selvästi eniten Helsingin tietotekniikan opis-

kelijoilla, joilla myös korostui taloudellisista syistä lopettaminen sekä perhe- ja elämäntilanteen muutokset muihin nähden. Opetuksen huonon tason keskeyttämisen syynä, samoin kuin henkilökohtaiset syyt, oli maininnut vain Helsingin tietotekniikan ja mediatekniikan opiskelijat. Taloudellisista syistä töihin menneet ja sen takia lopettaneet olivat kaikki Helsingin tietotekniikan opiskelijoita, kun taas toiseen kouluun halunneet olivat kaikki Espoon tietotekniikasta. Päättyöhön liittyvien ongelmien takia keskeyttäneet olivat mediatekniikan ja Espoon tietotekniikan opiskelijoita. Keskeytysyyden osuudet koulutusohjelmissa on taulukoitu liitteessä 8. Vertailtavuus koulutusohjelmien välillä ei tässä tutkimuksessa ole kovin mielekästä tapausten määrän vaihdellessa suuresti eri koulutusohjelmissa ja ollessa hyvin pieni osassa koulutusohjelmissa.

8.2.3 Syiden yhteys opintopisteisiin ja AMKOTA-syihin

Opintopisteittäin tarkasteltuna hyvin yleinen keskeyttämisen syy opintojen alkuvaiheessa oli vääräksi osoittautunut alan valinta. Haastatelluista 53 %, joilla oli kertynyt 1–49 opintopistettä, ilmoittivat tämän keskeyttämisen syyksi. Myös syyt, kuten ”halusi yliopistoon”, ”halusi toiselle alalle”, ”motivaation puute”, ”ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin” ja ”ala liian tekninen”, olivat yleisempiä syitä opintojen alkuvaiheessa kuin loppuvaiheessa keskeyttäneille.

Yli 100 opintopistettä suorittaneilla taas työelämään siirtyminen oli yleisimpänä syynä keskeyttämiselle. Kaksi yleisintä syytä yli 100 opintopistettä suorittaneiden keskuudessa olivat ”sai koulutusta vastaavan työpaikan” ja ”työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus”. Puolet yli 100 opintopistettä suorittaneista ilmoitti jommankumman syyn keskeyttämiseensä, kukaan ei kuitenkaan molempia.

Haastattelujen tuloksia verrattaessa AMKOTA:n tietoihin havaittiin, kuinka puutteellista ja virheellistä tietoa ammattikorkeakoulujen toimintaa kuvaava päätös- ja tilastotietokanta keskeyttämisten syistä antaa. Tilastoiduista työhön siirtyneistä (E6) keskeyttäjistään ainoastaan 25 % kertoi keskeyttäneensä töihin menon tai taloudellisten ongelmien takia. Tämän ryhmän yleisin keskeyttämisen syy sen sijaan oli vääräksi osoittautunut alan valinta, mikä esiintyi 44 %:ssa vastauksista. Myös ryhmässä eronnut/ muu syy (E7) ja ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöneet (E8) yleisin keskeyttämisen syy oli vääräksi osoittautunut alan valinta. Haastatelluista ilmoittautumisvelvollisuuden laimin-

lyönyt tilastoiduista kukaan ei kertonut unohtaneen ilmoittautua lukuvuodelle, vaan opiskelun keskeyttämisspätös oli jo tehty aiemmin. Opiskelu-oikeusaika päätynyt -ryhmään (E9) tilastoiduista haastatelluista keskeyttäjästä vain neljä (8 %) ilmoitti syyksi opiskelu-oikeuden päättymisen. Sen sijaan tällä ryhmällä yleisin syy oli töihin meno. Keskeytyssyyt on taulukoitu AMKOTA-syittäin ja opintopisteittäin liitteissä 9 ja 10.

8.3 Opintojen jatkaminen

Kaiken kaikkiaan 4 % haastatelluista keskeyttäneistä oli jo uudelleen kirjoilla Metropolissa jatkamassa keskeytetyn tutkinnon suorittamista. Tutkimuksessa käytetyt tiedot keskeyttäneistä saatiin marraskuussa 2010 ja haastattelut aloitettiin tammikuussa 2011, joten osa keskeyttäneistä oli ehtinyt juuri aloittaa opinnot uudestaan kevätlukukaudella 2011 ja siksi tietoa heidän jatkamisestaan ei ollut niin kuin muista jatkaneista (joita ei otettu tukittavaksi). Keskeyttäneistä 14 % ilmoitti aikovansa jatkaa keskenjääneitä opintoja tulevaisuudessa, 18 % ei tiennyt jatkaako ja 63 % ei aikonut jatkaa.

Opintopisteittäin tarkasteltuna on huomattavissa, että mitä pidemmällä keskeyttäjä on opinnoissaan ollut, sitä todennäköisemmin hän tulee joskus jatkamaan keskenjääneitä opintojaan. Vähintään 200 opintopistettä suorittaneista keskeyttäjästä 62 % aikoi jatkaa opintoja tai oli jo jatkanut ja 38 % ei aikonut tai ei tiennyt jatkaako. 150–199 opintopistettä suorittaneista vastaavat lukemat olivat 60 % ja 40 % ja 100–149 opintopistettä suorittaneista 29 % ja 71 %. Alle 100 opintopistettä suorittaneista vain 6 % kertoi aikovansa jatkaa opintoja, 79 % ei aikonut jatkaa ja 15 % ei tiennyt.

Väärän alan valinnan takia keskeyttäneistä 92 % ei aikonut jatkaa enää keskeytettyjä opintoja ja loput 8 % ei osannut sanoa, jatkaako niitä joskus. Koulutusohjelman, alan tai koulun vaihdon takia keskeyttäneistä vain yksi kertoi aikovansa jatkaa opintojaan tulevaisuudessa, muut 17 henkilöä eivät aikoneet jatkaa. Myös syyt ”siirtyi työelämään muusta syystä”, ”halusi alun perin toiseen kouluun tai toiselle alalle”, ”opetuksen huono taso”, ”perhe-/elämäntilanteen muutokset”, ”lopetti taloudellisista syistä”, ”muutto toiselle paikkakunnalle”, ”terveydelliset syyt”, ”motivaation puute”, ”välivuosi johtanut lopettamiseen”, ”ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin”, ”jotkut kurssit liian vaativia”, ”opiskelu liian helppoa”, ”ala liian tekninen” ja ”muu syy” ilmoittaneista keskimäärin vain 12 % kertoi aikovansa jatkaa joskus opintoja.

Syyntä ”sai koulutusta vastaavan työpaikan”, ”meni töihin taloudellisista syistä” tai ”päättötyöhön liittyvät ongelmat” ilmoittaneista keskimäärin 36 % kertoi aikovansa jatkaa tai oli jo jatkamassa keskenjääneitä opintojaan. Syyntä ”työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus”, ”henkilökohtaiset syyt”, ”opiskeluoikeusaika ehti päättyä” tai ”oma laisuuus” ilmoittaneista keskimäärin noin 68 % aikoo jatkaa tai oli jo jatkamassa opintojaan.

Opintojen jatkamista syittäin tarkasteltaessa prosenttiosuuksissa ei ole huomioitu syiden päällekkäisyyksiä, eli jos keskeyttänyt oli ilmoittanut useamman syyn keskeyttämiselle, on hän tullut laskuihin mukaan useammin. Opintojen jatkaminen syittäin ja opin-
topisteittäin on taulukoitu liitteessä 11.

8.4 Tilanne keskeyttämisen jälkeen

Haastatteluissa tuli ilmi myös vastaajien tilanne keskeyttämisen jälkeen: olivatko he ajautuneet työelämään, toiseen kouluun, armeijaan tai takaisin Metropoliaan. Tämä tieto oli saatavilla kuitenkin vain 105 haastateltavan osalta. Heidän tilanteensa keskeyttämisen jälkeen on esitetty taulukossa 6. Taulukosta nähdään, että melkein puolet haastateltavista (joilta tieto saatiin) oli siirtynyt työelämään keskeyttämisen jälkeen. Yrittäjäksi eri alalle oli ryhtynyt kolme henkilöä.

Taulukko 5. Haastateltavien tilanne keskeyttämisen jälkeen.

	Sama ala	Toinen ala		Yhteensä
Työelämä			46	46
Yrittäjä		3		3
Yliopisto	3	8	2	13
Toinen AMK	3	11		14
Toinen oppilaitos		7	7	14
Metropolia AMK	6	3		9
Toisen asteen koulu			4	4
Armeija			2	2
Yhteensä	12	32	61	105

Lähes saman verran kuin haastateltuja siirtyi työelämään, oli heitä mennyt johonkin toiseen kouluun. Eniten ilmoitettiin menneen toiseen oppilaitokseen, toiseen ammattikorkeakouluun ja yliopistoon. Yliopistoon esimerkiksi oli mennyt ainakin 13 henkilöä, kolme samalle, kahdeksan toiselle ja kaksi joko samalle tai toiselle alalle. Tässä huomataan taas se, että vaikka siirryttäisiin yliopistoon, se ei aina ole syynä opintojen keskeyttämiseen sieltä mistä lähdetään. Se voi olla vaan seuraus siitä. Vaikka keskeyttämisen syissä halu yliopistoon mainittiin kahdeksan kertaa, todellisuudessa yliopistoon oli päätyneet ainakin 13 haastateltavaa. Keskeyttäessä ei aina edes vielä tiedetä, että opintoja jatketaan yliopistossa, mikä myös vaikuttaa tulokseen.

Täytyy muistaa, että nämä luvut koskevat pelkästään haastattelututkimuksen tutkittavia henkilöitä, eikä TiVi-klusterin kohderyhmää kokonaisuutena, jossa yliopistoon siirtyneitä tiedettiin heti lähtötietojen perusteella olevan ainakin 18 kappaletta ja joita ei otettu mukaan haastattelututkimukseen. Luvut eivät myöskään sisällä mahdollisia muita tapauksia, joilta tietoa ei tähän saatu, tai niitä, joita ei saatu haastateltua. Metropoliaan oli palannut yhdeksän haastateltua, kuusi heistä jatkamaan keskenjääneitä opintojaan ja kolme toisen alan opintoja. Armeijaan oli mennyt vastanneista ainakin kaksi.

8.5 Palautteet Metropoliaassa opiskelusta

Haastatteluissa annettiin palautetta Metropoliaassa opiskelusta melko paljon. Palautteita tarkasteltaessa on huomioitava, että osa niistä koskee aikaa, kun Metropoliaa ei vielä ollut, sillä osa haastatelluista oli aloittanut opiskelut jo 2000-luvun alkupuolella. Osa palautteista koskee pelkästään Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiaa siltä ajalta ja osa Evtek-ammattikorkeakoulua. Tämän takia niitä ei voida pitää palautteina pelkästään Metropoliaasta. Suurin osa palautteista koski opetusta ja sen tasoa. Osa moitti opetuksen tasoa heikoksi, osa sanoi sen vaihdelleen paljon ja osa taas kehui sitä.

Kritiikit *opetuksesta* koskivat pääasiassa opettajien huonoja opetustaitoja. Opettajat saatettiin nähdä oman alansa ammattilaisina ja pätevinä siinä, mutta ei niin sopivina opettajiksi. Joistakin tuntui, että oppilaat opettivat opettajia, eikä toisin päin niin kuin pitäisi ja kritisoivat, etteivät opettajat olleet aina valmiita auttamaan, kun apua tarvittiin esimerkiksi joissain tehtävissä. Joku taas kertoi, etteivät opettajat tuntuneet olevan kiinnostuneita opettamaan tai itse kiinnostuneita opettamastaan aineesta; opettaja oli

saattanut heittää materiaalit taululle ja lähtenyt itse kahville, mikä ei motivoi opiskelemaan eikä läsnäoloon tunneilla. Yksi mainitsi joillain opettajilla kommunikoinnin tuottavan vaikeuksia ja kertoi yhden opettajan olleen humalassa joillain luennoilla. Joidenkin mukaan opettajat saattoivat olla jopa töykeitä ja joidenkin opettajien pitävän tunteja silloin kun heitä huvitti. Opetusta kritisoitiin välinpitämättömäksi ja motivoimattomaksi. Opetusta kritisoitiin myös useamman kerran siitä, ettei se ollut ihan ajan tasalla. Joidenkin opettajien väitettiin jääneen opetuksessa parille edelliselle vuosikymmenelle. Asiakkaiden tarpeita ei tiedetty, ja tämän takia työelämässä saattoi oppia enemmän. Opettajista sanottiin, että he ovat kangistuneita vanhoihin kaavoihin eivätkä halua kehittää itseään. Myös isoja ryhmäkokoja kritisoitiin. Opetus oli tuntunut etäiseltä, ja olisi toivottu henkilökohtaisempaa opetusta ja ohjausta.

Opetuksen tason sanottiin myös vaihtelevan paljon. Oli todella hyviä opettajia ja todella huonoja. Sanottiin, että saman aineen opetuksessa saattoi olla suuri ero riippuen pelkästään opettajasta. Hyvien opettajien tunneilla jaksettiin kuunnella, ja se näkyi arvosanoissa, kun taas huonojen opettajien kurseista oli vaikeuksia päästä läpi muun muassa hyvin massiivisten kotitehtävien takia. Joidenkin opettajien sanottiin olevan ammattitaidottomia ja saattoivat laittaa opiskelijat lukemaan, kun itse näppäilivät kännykkää koko luennon ajan.

Opetus sai myös paljon kehuja. Suunnilleen yhtä paljon opetusta keuhuttiin laadukkaaksi, kuin sitä kritisoitiinkin ja opettajia pidettiin hyvinä ja asiansa osaavina. Sanottiin, että asiat jäivät päähänkin laadukkaan opetuksen ansiosta. Joku kehui opetusta siitä, ettei se ollut niin teoreettista vaan käytännönläheistä. Joku kertoi opetuksen tason menneen parempaan suuntaan ammattikorkeakoulujen yhdistyttyä Metropoliksi. Jotkut suorastaan ylistivät opettajia, kun toiset kertoivat olleensa tyytyväisiä heihin.

Lähiopetus sai kahdenlaista kritiikkiä, sitä oli joko liikaa tai liian vähän. Ne, joiden mielestä sitä oli liikaa, kritisoivat läsnäolopakkoa. Läsnäolopakkoa kritisoitiin varsinkin siitä, että vaikka osasi jo asiat, niin tunneilla piti vastentahtoisesti istua läsnäolopakon takia tai muuten poissaolo näkyi heti lopullisessa kurssin arvosanassa. Läsnäolopakko vaikeutti myös työn tekoa opintojen ohessa. Pitkän koulumatkan omaaville oli hyvin turhauttavaa tulla kouluun läsnäolopakon takia vaikka vain pariaksi tunniksi ja vaikka tunneilla ei tulisi mitään uutta asiaa. Turhauttavaa se oli myös sellaiselle, jolle opiskelu oli liian

helppoa ja josta tuntui, ettei tunneilla mikään edennyt mihinkään. Joku mainitsi, että koulutusohjelma tuntui lukion jatkeelta, kun tiedotustoiminta ja koulutus oli rakennettu liikaa läsnäolon ympärille. Tämä pakotti olemaan koulussa läsnä eikä töissä pystynyt käymään. Toisaalta taas kritisoitiin lähiopetuksen vähäisyyttä, jota olisi saanut olla joidenkin mielestä enemmän. Lähiopetuksen tuntimäärän supistamisesta ei pidetty ollenkaan, ja tämä laski opetuksen tasoa. Jostakin tuntui, että lähes kaikki piti opetella itse.

Opinto-ohjauksesta annettiin myös melko paljon palautetta, niin hyvää kuin huonoakin. Kritiikki koski opintojen ohjauksen määrää ja laatua. Opinto-ohjausta ei koettu olleen tarpeeksi vaan sitä pitäisi olla enemmän. Opintojen ohjauksesta toivottiin myös henkilökohtaisempaa. Joku oli tuntenut jääneensä heitteille ja olisi kaivannut enemmän ohjeistusta opiskelun tueksi, minkä olisi uskonut auttavan häntä opintojen loppuun suorittamisessa. Opinto-ohjaukseen ehdotettiin henkilökohtaisia tapaamisia opinto-ohjaajan kanssa, joissa kartoitettaisiin opiskelijan tilanne ja keskusteltaisiin opinnoista, eikä tarvitsisi itse ehdottaa tapaamista. Joku totesi informaation kulkevan huonosti opintojen ohjaukseen liittyvissä asioissa. Kritiikkiä tasapainottamaan opinto-ohjaus sai myös kehuja. Opinon ohjauksen kerrottiin olevan hyvää tai jopa loistavaa ja ohjausta keuhuttiin saaneen hyvin.

Informaation kulkua kritisoitiin siitä, että se kulki osittain hyvin huonosti. Aina ei esimerkiksi tiedetty onko tunteja. Opintojen ohjaukseen liittyvissä asioissa informaation sanottiin kulkevan huonosti, ja eräs kuvaili koulutusohjelmaansa hallitsemattomaksi kaaokseksi huonon tiedotustoiminnan takia, mikä oli rakennettu liikaa läsnäolon ympärille. Informaation kulkuun liittyen palautteita saatiin myös koulun tietojärjestelmistä. Suurin osa näistä palautteista koski koulujen fuusion sekavaa aikaa, jolloin tietojärjestelmissä koettiin paljon ongelmia. Mainittiin muun muassa, että koulun Tuubi-portaali ei toiminut kunnolla ja arvosanoja katosi ja piti juosta eri henkilöiden luona selvittelemässä asiaa.

Kurssitarjontaan ja lukujärjestyksiin liittyen palautetta tuli siitä, että koulutusohjelman rakenne ja kurssitarjonta olivat huonoja itselle tai eivät vastanneet odotuksia. Nämä kaikki olisivat toivoneet enemmän vapautta käydä juuri haluamiaan, tietynlaisia kursseja, kun silloin piti käydä liikaa erilaisia kursseja, jotka eivät kiinnostaneet yhtään. Joku vielä mainitsi, että kurssitarjonta oli huono, se ei ollut alaan liittyvää ja olisi halunnut

opiskella toisenlaisia asioita sillä alalla. Kritiikkiä tuli myös valmiiksi tehdyistä lukujärjestyksistä. Haluttiin vapautta valita kurssit. Yksi ei tykännyt valmiista lukujärjestyksistä, joissa saattoi olla jopa kahdentoista tunnin mittaisia päiviä ja keskittymiskyky viimeisillä tunneilla kärsi. Olisi toivonut valinnanvapautta käytävien kurssien valitsemiseen ja tätä kautta lukujärjestyksen tekemiseen. Yksi taas päinvastoin sanoi palautteeksi, että piti vapaudesta valita kurseja ja päättää omista opinnoistaan. Pari kritiikkiä tuli myös kurssien päällekkäisyyksistä ja väärästä järjestyksestä. Johonkin kurssiin vaadittiin toinen kurssi, jota ei vielä ollut mahdollista käydä, lähtötiedoksi, eikä siitä ymmärtänyt mitään, jos sitä ei ollut käynyt.

Muita palautteita tuli muun muassa *matematiikan opintoihin* liittyen. Niihin kaivattiin lisäapua. Vaikka apukurseja oli järjestetty, vauhdin kerrottiin silti olevan liian kova eikä ammattikoulututkinnolla päässyt niihin kiinni. Nämä palautteet tulivat vastaajilta, joiden keskeyttämissyy oli riittämätön pohja insinööriopintoihin. Pari palautetta tuli *läksyistä*, joita oli aivan liikaa. *Ilmapiiriä* keuhuttiin muuten, mutta luokkahenki sai yhden ihmisen kritiikin. *Kansainvälisyydestä* ja asioiden hoitumisesta tuli kehuja. Hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa sanottiin olevan joitain ongelmia, jotka johtuivat vain siitä, että se oli vasta perustettu. Joku toivoi päättötöyön suhteen koulun olevan joustavampi. Joku taas sanoi, että opintojen jatkamista helpottaisi asia, ettei hakuprosessia täytyisi käydä kokonaan uudestaan läpi jatkaakseen keskenjääneitä opintojaan ja ettei yleensäkin opiskeluoikeusaika päättyisi noin vain. Pari vastaajaa antoi ymmärtää heillä olevan negatiivista palautetta koulusta, mutta eivät halunneet kertoa siitä. Muut, jotka eivät sen kummemmin osanneet antaa palautetta Metropoliasa opiskelusta, olivat pääasiassa tyytyväisiä kouluun.

8.6 Yli 100 opintopistettä suorittaneet keskeyttäjät

Kohderyhmän yli 100 opintopistettä suorittaneista saatiin haastattelu 42 henkilöltä. Näistä 28 (67 %) oli tietotekniikan, yhdeksän (21 %) mediatekniikan ja viisi (12 %) tuotantotalouden koulutusohjelmista. Hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa ei ollut yhtään keskeyttänyttä, jolle olisi kertynyt yli 100 opintopistettä. Yli 100 opintopistettä suorittaneiden haastateltujen opintopisteiden mediaani oli 178. Haastatelluista kuusi (14 %) oli jo palannut Metropoliaan jatkamaan keskenjääneitä opintojaan ja 15

(36 %) kertoi aikovansa jatkaa niitä tulevaisuudessa. Keskeyttäneistä 11 (26 %) ei aikonut jatkaa opintoja ja 10 (24 %) ei tiennyt jatkaako.

Haastatteluissa saatiin yhteensä 56 syytä. Vastajista 12 mainitsi kaksi syytä keskeyttämiseen, yksi kolme ja loput yhden syyn. Kuten taulukosta 5 nähdään, yleisimmin esiintynyt syy opintojen keskeyttämiseen oli "sai koulutusta vastaavan työpaikan", mikä ilmoitti 31 % vastanneista. Toiseksi yleisin syy oli "työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus" (19 %). Nämä yhdessä muodostavat lähes 38 % yli 100 opintopistettä suorittaneiden keskeyttäneiden syistä. Keskeyttäneistä puolet ilmoitti jommankumman edellä mainituista syistä keskeyttämiseen. Kaikkiaan työelämään siirtyminen ja taloudelliset ongelmat muodostivat noin 47 % keskeyttämisten syistä tässä ryhmässä. Vastanneista 57 % ilmoitti keskeyttäneensä kyseisistä syistä.

Taulukko 6. Yli 100 opintopistettä suorittaneiden syyt keskeyttämisille.

	Keskeyttämisen syy	Kpl	%
1	Sai koulutusta vastaavan työpaikan	13	23,2
2	Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus	8	14,3
3	Vääräksi osoittautunut alan valinta	4	7,1
4	Opiskeluoikeusaika ehti päättyä	4	7,1
5	Lopetti taloudellisista syistä	3	5,4
6	Henkilökohtaiset syyt	3	5,4
7	Siirtyi työelämään muusta syystä	2	3,6
8	Perhe-/elämäntilanteen muutokset	2	3,6
9	Terveydelliset syyt	2	3,6
10	Päättötyöhön liittyvät ongelmat	2	3,6
11	Opetuksen huono taso	1	1,8
12	Motivaation puute	1	1,8
13	Välivuosi johtanut lopettamiseen	1	1,8
14	Ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin	1	1,8
15	Joku/jotkut kurssit liian vaativia	1	1,8
16	Tylsät perusopinnot	1	1,8
17	Oma laiskuus	1	1,8
18	Unihäiriöt	1	1,8
19	Opintojen loppuunsaattaminen turhaa	1	1,8
20	Opiskelurutiinien opettelu	1	1,8
21	Halusi yliopistoon	1	1,8
22	Halusi toiseen kouluun	1	1,8
23	Halusi toiselle alalle	1	1,8
	Yhteensä	56	100

”Vääräksi osoittautunut alan valinta” esiintyi neljä kertaa (10 % vastaajista) keskeyttämisen syynä. Tämän syyn suhteellinen osuus oli huomattavasti pienempi yli 100 opintopistettä suorittaneiden keskuudessa kuin vähemmän suorittaneiden. Tämä yhdessä syyn ”halusi toiselle alalle” kanssa muodosti yhdeksän prosenttia syistä. Tästä ryhmästä kolme ei aikonut jatkaa opintoja ja kaksi ei osannut sanoa jatkosta.

Syy ”Opiskelu-oikeusaika ehti päättyä” esiintyi neljä kertaa vastauksissa. Kahdessa tapauksessa se esiintyi yksin haastateltavan vastauksessa ja kahdessa tapauksessa yhdessä syiden kanssa, jotka selittävät syyn (”työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus” ja ”halusi vaihtaa alaa”). Keskeyttäjät, joilla se esiintyi ainoana keskeytys-syynä, olivat hakeutuneet jo jatkamaan opintojaan.

Kahdeksalla (19 %) esiintyi myös vaikeasta tai muuttuneesta elämäntilanteesta johtuvia syitä (”henkilökohtaiset syyt”, ”perhe-/elämäntilanteen muutokset”, ”terveydelliset syyt” ja ”unihäiriöt”). Nämä ovat syitä, joihin koulu ei luultavimmin pysty toimillaan vaikuttamaan. Näiden syiden takia keskeyttäneistä yksi oli jo palannut jatkamaan opintoja, neljä aikoi jatkaa tulevaisuudessa, kaksi ei tiennyt ja yksi ei aikonut suorittaa tutkintoa loppuun.

Valitettavimmat tapaukset ovat ne, joilla ainoana syynä keskeyttämiselle oli ”päättötyöhön liittyvät ongelmat” tai ”välivuosi johtanut lopettamiseen”. Molemmissa tapauksissa keskeyttäneet olivat lähes lopputyötä vaille valmistuneita, eivätkä he silti tieneet, jatkavatko opintoja tulevaisuudessa.

8.7 Yhteenveto

Haastatteluja saatiin yhteensä 145 kappaletta vastausprosentin ollessa 65, mikä edustaa hyvin perusjoukkoa. Haastatteluista saatiin yhteensä 194 keskeytys-syytä, joista erottui 35 erilaista syytä. Näistä muodostettiin 25 eri syyluokkaa. *Vääräksi osoittautunut alan valinta* oli selvästi yleisin syy, jonka mainitsi yhteensä 37 % vastaajista. *Sai koulutusta vastaavan työpaikan* (11 %) ja *työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus* (10 %) esiintyivät toiseksi ja kolmanneksi useimmin keskeyttämisen syinä. Kaikista syistä yhteensä 43 % oli edellä mainittuja syitä. Muita yleisimpiä syitä olivat:

- *motivaation puute* (6 %)
- *halusi yliopistoon* (6 %)
- *lopetti taloudellisista syistä* (6 %)
- *perhe-/elämäntilanteen muutokset* (6 %)
- *siirtyi työelämään muusta syystä* (5 %)

- *halusi toiselle alalle (5 %)*
- *ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin (4 %).*

Keskeyttämisen syitä kokonaisuutena tarkasteltuna ne voitiin jaotella eri osa-alueisiin liittyviksi syyryhmiksi seuraavasti:

- Koulutusalan mielekkyys opiskelijalle (40 %)
- Työelämä (19 %)
- Taloudellisuus ja toimeentulo (6 %)
- Opetus ja koulun toiminta (5 %)
- Opiskelijan omat taidot (5 %)
- Motivaatio-ongelmat (5 %)
- Opiskelijan muun elämän tapahtumat (13 %)
- Muut (7 %).

Keskeyttämisten syyt eroavat jonkin verran koulutusohjelmakohtaisesti. Koko tutkimuksen yleisin syy, *vääräksi osoittautunut alan valinta*, oli kaikissa koulutusohjelmissa useimmin esiintynyt syy, paitsi Helsingin tuotantotalouden koulutusohjelmassa, jossa se tuli vasta *halusi yliopistoon* -syyän jälkeen. Myös Espoon ja Helsingin yksiköiden välillä huomattiin selviä eroavaisuuksia tutkimuksen yleisimmissä keskeyttämiseen johtavien syiden esiintymisissä. Espoon yksikön koulutusohjelmissa koulutusta vastaavan työpaikan saaminen ilmaantuu selvästi useammin kuin Helsingin yksikön koulutusohjelmassa. Päinvastoin taas työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus esiintyvät Helsingin yksikön koulutusohjelmissa selvästi useammin kuin Espoon yksikön.

Opintopisteittäin tarkasteltuna *vääräksi osoittautunut alan valinta* esiintyi useammin vähän opintopisteitä suorittaneilla kuin opintojen loppuvaiheessa olevilla. Useimmiten pidemmälle opinnoissa edenneet keskeyttivät opinnot työn takia.

Haastatteluilla saatujen keskeyttämisen syitä tarkasteltaessa syykoodeittain huomattiin, kuinka virheellistä ja puutteellista tietoa AMKOTA keskeyttäneistä antaa. Eronnut/työhön siirtynyt -ryhmään (E6) kuuluneista haastatelluista vain 25 % kertoi keskeyttäneensä opinnot töihin menon tai taloudellisten syiden takia. Ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyönti ei esiintynyt kertaakaan syynä tämän ryhmän (E8) keskeyttäneiden

vastauksissa, ja syy *opiskelu-oikeusaika ehti päättyä*, esiintyi vain neljä kertaa (8 %) ryhmässä opiskelu-oikeusaika päätynyt (E9). Eronnut/ muu syy -ryhmässä (E7) yleisin syy keskeyttämiseen oli *vääräksi osoittautunut alan valinta*, kuten myös ryhmässä E6 ja E8. E9-ryhmässä yleisimmin syynä esiintyi töihin siirtyminen.

Haastatelluista 4 % oli aloittanut opinnot uudestaan Metropolissa samassa koulutusohjelmassa, 14 % kertoi aikovansa jatkaa keskenjääneitä opintojaan, 18 % ei tiennyt jatkaako ja 63 % ei aikonut jatkaa. Saatujen tulosten valossa näyttäisi, että mitä enemmän keskeyttänyt on suorittanut opintopisteitä ennen keskeyttämistä, sitä todennäköisemmin opintoja tultaisiin tulevaisuudessa jatkamaan.

Haastatteluissa tuli ilmi myös usean keskeyttäjän (72 %) tilanne keskeyttämisen jälkeen. Nämä jakaantuivat karkeasti noin 50/50 opiskeluun ja työelämään. Huomion arvoista on, ettei kukaan kertonut olevansa työtön. Toisaalta tutkimuksessa ei ollut alun perin tarkoituksena kartoittaa keskeyttäneiden nykytilannetta, joten ehkä keskeyttäneet, jotka olivat toimeettomana sillä hetkellä, välttelivät asian esille nostamista.

Haastatteluissa keskeyttäneiltä kysyttiin myös palautetta opiskeluajan kokemuksista Metropolissa. Tavallisesti haastattelussa kysyttiin erikseen mielipidettä opetuksen tasosta ja opintojen ohjauksesta, jos haastateltava ei muuten osannut sanoa mitään. Tämä varmasti myötävaikutti kyseisten asioiden esiintymiseen palautteissa. Kokonaisuutena tarkasteltaessa palautteet kuvaavat hyvin opiskelijoiden keskenään eroavia yksilöllisiä tarpeita. Joku olisi toivonut enemmän lähiopetusta, kun taas joku kritisoi läsnäolopakkoa. Opetusta ylistettiin ja haukuttiin. Keskeyttäjälle tärkeäksi tekijäksi nousi usein opettajan oma suhtautuminen opettamiseen; jos opetuksesta ei heijastunut opettajan motivaatio, ei se jaksanut innostaa opiskelijaakaan. Toisten mielestä opinto-ohjausta olisi saanut olla enemmän ja siitä haluttiin henkilökohtaisempaa, kun taas toiset olivat saaneet hyvin ohjausta aina tarvittaessa. Joidenkin oli vaikea antaa palautetta Metropolista, koska opiskelusta oli ehtinyt kulua aikaa tai koska kokemuksia Metropolista oli kertynyt vain vähän lyhyestä opiskeluajasta johtuen. Myös itse puhelinkaustattelu ei välttämättä jätä haastateltavalle tarpeeksi aikaa miettiä vastausta kysymykseen. Usein saatiin vastaus ”ei tässä äkkiseltään tule mitään mieleen”.

9 Johtopäätökset

9.1 Opintojen keskeyttämisen syyt

Haastattelututkimuksen tulokset edustavat vain tiettyä osaa TiVi-klusterin keskeyttäneistä. Ennen koko tutkimuksen suunnittelua oli päätetty tutkia vain TiVi-klusterin suomenkielisten koulutusohjelmien keskeyttäneitä nuorten koulutuksessa. Tätä ryhmää tarkastelemalla huomattiin, että osa keskeyttäneistä oli alan tai koulutusohjelman vaihtaja Metropolian sisällä ja osa ei ollut edes aloittanut opintoja. Näitä koulu ei laske eronneiksi, joten nämä jäivät automaattisesti tutkimuksen ulkopuolelle, kun tarkoituksena oli selvittää keskeyttäneiden opiskelijoiden erojen syitä. Toisen tutkimuksen ulkopuolelle jääneen ryhmän muodostivat ne keskeyttäneet, jotka olivat vaihtaneet koulua yliopistoon, toiseen ammattikorkeakouluun, toisen asteen oppilaitokseen, ulkomaille tai muuhun oppilaitokseen (syyt E1–E5). Näitä keskeyttäneitä ei pidetty koulun kannalta niin oleellisina, sillä heidän keskeytyssyytään voitiin pitää jo lähtötietojen perusteella melko selkeänä, ja kyseisistä syistä keskeyttäneisiin koulun on vaikea vaikuttaa.

Jäljelle jäävät syistä E6–E9 (työhön siirtynyt, muu syy, ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnöt ja opiskeluoikeusaika päättynyt) keskeyttäneet muodostivat siis sen ryhmän, jossa oletettiin olevan ne keskeyttäneet, joihin koululla on parhaat vaikutusmahdollisuudet keskeyttämisen vähentämisessä. Jotta pystyttiin varmistumaan siitä, että tutkituksi tulevat (ehditään tutkia) koulun kannalta tärkeimmät tapaukset, tästä ryhmästä karsittiin pois ne, jolle ei ollut kertynyt opintoja ennen keskeyttämistä ja joiden tiedettiin jatkaneen opintoja Metropoliasa. Nämä 252 keskeyttänyttä muodostivat sen joukon alkuperäisestä 598 keskeyttäneen ryhmästä, johon koulun oletettavasti kannattaa resurssinsa ensisijaisesti kohdentaa, jos sillä on mahdollisuuksia näihin keskeyttäneisiin vaikuttaa. Kyseisen ryhmän keskeyttämisen syyt selvittämällä tähän asiaan saatiin vastauksia.

Vastausprosentiksi muodostui 65 %, mikä tarkoittaa, että tulokset kuvaavat hyvin tätä kyseistä ryhmää ja niitä voidaan pitää luotettavina. Keskeyttämisen syyt liittyivät suurimmilta osin siihen, miten opiskelija koki kyseisen opiskelemaansa koulutusalan. Opinnot keskeytettiin, kun ala ei tuntunut omalta, se ei kiinnostanutkaan, haluttiinkin yliopistoon, toiseen kouluun tai toiselle alalle. Suuri osa keskeyttämisistä liittyi myös työ-

elämään, joka vei kaiken ajan opiskelulta. Tähän liittyy olennaisesti myös opiskelijoiden taloudellinen tilanne, mikä näkyi myös keskeyttäneiden vastauksissa keskeyttämisen syynä. Koulutusalan mielekkyyden sekä työn ja rahan aiheuttamien ongelmien jälkeen keskeytyssyyt liittyivät useimmiten opiskelijan muuhun elämään, johon ulkopuoliset tahot eivät juuri voi vaikuttaa. Näitä olivat muun muassa muutto, terveydelliset syyt ja elämäntilanteen muutokset, kuten lapsen saaminen. Jonkin verran keskeytyssyyt liittyivät opiskelijan omiin taitoihin pärjätä opinnoissa ja saman verran opetukseen ja koulun toimintaan sekä motivaatio-ongelmiin. Motivaatio-ongelmat liittyivät sekä yleisesti opiskeluun, että kyseiseen opiskeltuun alaan. Loput syyt liittyivät johonkin muuhun ja olivat yksittäisiä tai ei niin yleisiä.

Huomioitaessa näiden lisäksi myös tutkimuksen ulkopuolelle jätetyt koulua vaihtaneet keskeyttäneet (syyt E1–E5) TiVin tarkasteluryhmässä tietoon tulleet syyt keskeyttämiseen olivat osittain samansuuntaisia muiden samankaltaisten tutkimusten kanssa. Vertaattaessa tuloksia työssä aiemmin esitettyihin tutkimuksiin opintojen keskeyttämisestä tekniikan alalla huomattiin tuloksissa paljon samankaltaisuuksia, mutta myös eroavaisuuksia.

Honkosen vuonna 1994 tekemässä tutkimuksessa Tampereen ammattikorkeakoulussa kahden ensimmäisen lukuvuoden aikana keskeyttäneistä insinööriopiskelijoista on pieniä eroavaisuuksia tutkimuksemme tuloksiin. Honkosen tutkimuksessa yleisin keskeyttämisen syy oli toiseen oppilaitokseen siirtyminen. Seuraavaksi yleisimmät syyt olivat tyytymättömyys opetukseen ja oppilaitoksen toimintatapoihin sekä kiinnostuksen puute alaa kohtaan. Tulokset tukevat tutkimuksemme tuloksia oppilaitoksen vaihtamiseen ja alan kiinnostavuuteen liittyen. Opetukseen ja oppilaitoksen toimintatapoihin liittyvät syyt eivät olleet yleisimpien syiden joukossa omassa tutkimuksessamme. Honkosen tutkimuksessa ilmi tulleista keskeytyssyistä töihin meno tai työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus ei ollut yleisimpien syiden joukossa. Vaikka tutkimuksemme käsitteli niin alku- kuin loppuvaiheessakin opintonsa keskeyttäneitä, havaittiin, että työelämään ja yleisesti talouteen liittyvät syyt olivat yleisiä myös opintojen alkuvaiheessa keskeyttäneillä.

Myöhemmin vuonna 2002 Honkonen on vielä todennut, että opintojen keskeyttämistä edeltänyt opiskeluaika on selvästi pidentynyt, mikä Honkosen mukaan kertoo siitä, että

opintojen sujumiseen liittyvät ongelmat ovat yhä merkittävämpiä keskeyttämisen syitä. Uskomme, että opiskelijoiden lisääntynyt työssä käynti opiskelujen ohella on opintojen sujumisen ongelmia kasvattanut. Viime aikoina mediassa on paljon käsitelty opiskelijoiden pitkittyneitä opintoaikoja, jotka johtuvat nimenomaan työnteosta opintojen ohella. Muun muassa Iltalehden verkkosivuilla on kirjoitettu Otuksen (Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö) toteuttamaan tutkimukseen perustuen siitä, että toimeentulon takia opiskelijan on pakko käydä töissä, mikä häiritsee opiskelua. Kursseja voi helposti jäädä suorittamatta työnteon ja kurssien läsnäolopakkojen ristiriitaisuuden takia. (Opiskelija ei selviä ilman palkkatyötä 2011.) Myös Kauppalehden blogissa on ihmetelty sitä, että opiskelijat tekevät opiskelun sijaan töitä, minkä johdosta opiskeluaajat pitenevät, vaikka heidän päätehtävänsä pitäisi olla nimenomaan opiskelu (Niemelä 2011).

Tutkimuksessaan Honkonen esittää lisäksi, että opintojen alkuvaiheessa keskeyttäneet ovat tavallisesti hyvällä lukion päättötodistuksella kouluun tulleita. Tutkimuksessamme Metropolian TiVi-klusterissa keskeyttäneiden syistä ei opiskelijoiden aiempaa koulumestystä mitattu, mutta keskeyttämisen syissä esiintyi niin opintojen helppous kuin niiden vaikeuskin. Tuloksista myös nähtiin, että yliopistoon haluamisen takia keskeyttäneet ovat keskeyttäneet opintonsa useimmin juuri opintojen alkuvaiheessa (1–49 op). Myös lähtötiedoissa AMKOTA-syyn E1 eli ”siirtyi yliopistoon” vuoksi keskeyttäneet olivat lähes kaikki keskeyttäneet opintonsa opintojen alkuvaiheessa ja nimenomaan 1–49 kertyneen opintopisteen luokassa.

Raimo Hyvösen jakaa yhdessä Insinööriliiton kanssa vuonna 2001 tekemässään tutkimuksessa insinööriopintojen keskeyttäjät karkeasti neljään ryhmään: alun perin muualle halunneet, pettyneet, välivaihetta pitävät sekä taloudellisista syistä keskeyttäneet. Tutkimuksemme tulokset olivat samansuuntaisia, vaikka hyvin harva kertoi keskeyttäneensä pitääkseen välivaihetta. Keskeyttäneet, jotka kertoivat aikovansa jatkaa opintojaan tulevaisuudessa, voidaan kuitenkin tulkita tähän ryhmään kuuluviksi. Lisäksi ”pettyneet” olivat tutkimuksessamme lähinnä alaan pettyneitä, ei oppilaitokseen.

Hyvösen (2002) tutkimuksessa matematiikan taitojen vaikutuksesta tekniikan opintojen keskeyttämiseen tutkimuskohteena olivat Turun ammattikorkeakoulun matematiikan taitoja mittaavat lähtötasotestit, joita oli suoritettu tutkimuksen aikaan noin 1500. Vertaessa keskeyttämissyitä lähtötasotestissä saavutettuihin pistemääriin havaittiin, että

lähtötasotestin pistekeskisarvo oli selkeästi koko ryhmän keskiarvoa korkeampi yliopistoon siirtyneillä keskeyttäjäillä. Testissä muita selvästi heikommin olivat taas menestyneet työhön menneet ja ne, joiden keskeyttämissyy ei ollut tiedossa. Hyvösen toteaa, että oletettavasti ainakin osalla eronneista opintojen keskeyttäminen on johtunut heikosta matematiikan lähtötasosta ja siitä seuranneista oppimisvaikeuksista. Tutkimuksemme tulokset tukevat Hyvösen tutkimustuloksia siinä, että matematiikan heikoilla taidoilla on opintojen keskeyttämistä lisäävä vaikutus. Kaikki, joiden keskeyttämiseen oli vaikuttanut syy ”ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin”, mainitsivat vaikeuksista nimenomaan matematiikan opinnoissa. Myös palautteissa ongelmat matematiikassa tulivat esille, kun matematiikan opintoihin toivottiin lisäopetusta ja ohjausta.

Vuonna 2000 toteutetussa tutkimuksessa opintojen keskeyttämisestä ammattikorkeakoulussa oppilaitoksen näkökulmasta tutkimusaineisto kerättiin lomakekyselyllä ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmajohtajilta. Tutkimuksessa yleisimmiksi keskeytyssyiksi muodostui työhön meno, yliopistoon hakeutuminen, vääräksi osoittautunut alan valinta ja motivaation puute. Vastaajat ilmoittivat tavallisesti useampia syitä keskeyttämiseen. Tavallisia esille nostettuja syitä olivat myös opinnoissa menestymiseen liittyvät vaikeudet ja opiskelijoiden siirtyminen toiselle paikkakunnalle. Tekniikan alalla esille nousivat erityisesti motivaatio-ongelmat. Tutkimuksessa tämä selitetään sillä, että tekniikan alan koulutuspaikkojen määrä on nopeasti kasvanut, minkä vuoksi alalle tulee paljon sinne toissijaisena vaihtoehtona hakeneita. Myös työhön meno ja vääräksi osoittautunut alan valinta olivat yleisiä keskeyttämissyitä tekniikan alalla. Opinnoissa menestymiseen liittyvät vaikeudet erityisesti matemaattisissa aineissa mainittiin tekniikan alalla useammin kuin muilla aloilla. Menestymisvaikeudet saattavat selittää tekniikan alan motivaatio-ongelmia. Tutkimuksemme tulokset olivat samansuuntaisia kaikkien näiden tulosten kanssa.

Savonia-ammattikorkeakoulussa vuonna 2005 keskeyttäneitä koskevan tutkimuksen ensisijaisiksi keskeyttämisen syiksi avointen kysymysten perusteella saatiin opettajien huono ammattitaito, tyytymättömyys opetuksen laatuun ja sisältöön, muutto toiselle paikkakunnalle, väärä alan valinta sekä työn, opiskelun, perheen ja vapaa-ajan yhteensovittamisen vaikeus. Tekniikan alalla korostui väärä alan valinta sekä tyytymättömyys opetukseen ja opettajien ammattitaitoon, nimenomaan opetustaitoihin. Opinnoissa koettiin myös jääneen heitteille ja saaneen epätasa-arvoista kohtelua. Työn, opiskelun,

perheen ja vapaa-ajan yhteensovittamisen vaikeus keskeyttämissyynä oli myös useasti mainittu tekniikan alalla. Väärän alan valinnan sekä työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeuden kannalta tutkimuksemme tulokset ovat samankaltaiset. Tutkimuksemme palautteissa esiintyi myös tyytymättömyys opettajien opetustaitoihin, mutta vain muutama sanoi sen suoraan johtaneen keskeyttämiseen. Palautteissa kritisoitiin myös opinto-ohjauksen vähäisyyttä, minkä takia joku oli tuntenut jääneensä heitteille, mutta keskeytyksen syynä ohjauksen puute tuli esiin vain kerran.

Tulosten vertailuun täytyy suhtautua kriittisesti, sillä tässä työssä ei esimerkiksi selvitetty ollenkaan ryhmään E6–E9 kuuluvien keskeytyssyitä, joille ei ollut kertynyt opintopisteitä, eivätkä he tule silloin keskeytyssyissä ja vertailuissa huomioiduksi ollenkaan. Vertailua ei ole mielekästä suorittaa, kun tutkittavana on ollut erilainen joukko. Kuitenkin voidaan todeta joidenkin samankaltaisten keskeytyssyiden esiintyvyyttä tutkimuksissa.

9.2 Vaikutusmahdollisuudet keskeyttämisen ehkäisemiseksi

Saadut tulokset osoittavat, että keskeyttämisiin vaikuttaa selvästi eniten väärä alan valinta tutkittujen kaltaisissa tapauksissa. Myös koulua tai alaa vaihtaneet voidaan suurimmilta osin laskea tähän joukkoon kuuluviksi, jolloin myös haastattelututkimuksesta pois jätettyjä TiVin keskeyttäneitä tulee huomioiduksi. Kun vielä selvisi, että tämän syyn takia keskeyttäneet tulevat epätodennäköisemmin takaisin jatkamaan keskenjätettyjä opintoja, voidaan todeta, että näihin opiskelijoihin kohdistetut panostukset ovat menneet hukkaan. Tyypillisesti tämän syyn takia eronneet keskeyttävät opiskelut jo ensimmäisen vuoden aikana. Ongelman ehkäisyä voi harjoittaa kahdella tavalla: yrittää estää näiden opiskelijoiden hakeutuminen heille väärälle alalle tai saada heidät kiinnostamaan alasta, jolloin ala ei tuntuisikaan väärältä.

Ammattikorkeakoulujen tulisi tarjota mahdollisimman realistista kuvaa opinnoista ja opiskelusta kyseisellä alalla (mitä ja miksi tehdään, opiskelijalta toivotut ominaisuudet, työelämän tehtävät, opetusmenetelmät, kurssitarjonta ym.), jotta opiskelija olisi mahdollisimman valmistautunut oikeanlaiseen oppimisympäristöön ja tietoinen alaan liittyvistä opintoaiheista. Keskeyttäneiden palautteista kävi ilmi, että osa on tyytymätön loppujen lopuksi alan kurssitarjontaan, kun sellaisia kursseja ei löydy tai ei ole tarpeeksi, jotka opiskelijaa todella kiinnostaisivat.

Opiskelija saattaa nykyään kokea pettymyksen aloittaessaan opiskelut ammattikorkeakoulussa, koska odotukset ovat saattaneet nousta epärealistisiksi johtuen ammattikorkeakoulujen mielikuvamarkkinoinnista ja lupauksista työelämälähtöisestä ja käytännönläheisestä opetuksesta. Toisin sanoen ja kärjistettynä, opiskelija saattaa tulla ensimmäisenä päivänä kouluun odottaen, että pääsisi rakentamaan sähköautoa, mutta joutuukin nyhjäyttämään luokkahuoneessa matematiikan kirja kädessä. Yksi mahdollisuus myös on, että varsinkin opintojen alussa tarjotaan monipuolisia ja jännittäviä kursseja toivoen, että opiskelija innostuu alasta. Opetuksen on tärkeää olla innostavaa ja tarjota opiskelijalle ahaa-elämyksiä. Opettajilla ja koulutusohjelmakohtaisilla opetussuunnitelmillä on tässä suuri rooli.

Mediassa on viime aikoina ollut paljon esillä myös ammattikorkeakoulujen harjoittama mielikuvamarkkinointi. Vuoden 2011 yhteishakua ammattikorkeakoulut ovat mainostaneet yhteensä 2,5 miljoonalla eurolla, mikä tekee noin 137 euroa mainoskuluja aloittavaa opiskelijaa kohden. Sen lisäksi, että kilpailu opiskelijoista rahoitetaan viime kädessä veronmaksajien rahoilla, voi myös mielikuvien perusteella tehty alan valinta osoittautua vääräksi. (Peltomäki 2011: A 5; Tyynysniemi 2011.) Minkä takia ammattikorkeakoulut sitten harjoittavat mielikuvamainontaa? Mainonnalla ammattikorkeakoulut pyrkivät kasvattamaan hakijamääriään ja nimenomaan ensisijaisten hakijoiden määriä. Tällä tavalla koulu kasvattaa vetovoimaisuuttaan, joka on myös tunnusluku, jota ammattikorkeakoulukohtaisesti voidaan tarkastella, kun mahdollisista koulujen lakkauttamisista päätetään. Koulut mainostavat itseään ja pyrkivät lisäämään hakijamääriään myös siitä syystä, että niille myönnettävän perusrahoituksen määrä pienenee, jos sovittuja aloituspaikkoja ei saada täytettyä.

Tutkimuksessa toiseksi yleisin opintojen keskeyttämisen syy "sai koulutusta vastaavan työpaikan" oli yli 100 opintopistettä suorittaneiden keskeyttäneiden yleisin syy. Syyn ilmoitti yhteensä 16 keskeyttänyttä, joista kuusi kertoi aikovansa jatkaa keskeytettyjä opintoja tulevaisuudessa, kuusi ei aikonut jatkaa ja neljä ei osannut sanoa jatkaako. Ne, jotka eivät aio jatkaa keskenjääneitä opintojaan, ovat ilmeisesti mielestään saavuttaneet sen, mitä koulutuksella hakivat eli hyvän työpaikan. He eivät luultavasti usko tutkinnon suorittamisesta koituvan mitään hyötyä enää, sillä heillä on jo työpaikka, jossa he luultavasti jatkaisivat tutkinnon suoritettuaan. Ammattikorkeakoulujen tulisi

pyrkii estämään tällainen ajattelutapa korostamalla tutkinnon tärkeyttä työmarkkinoilla. Ammattikorkeakouluissa opintojen alettua voitaisiin ryhmäkohtaisesti pitää erikseen yleissivistäviä tilaisuuksia niin kyseisen tutkinnon, koulutusohjelman kuin alankin nykytilanteesta ja tulevaisuudesta. Elämme alati muuttuvassa maailmassa, joka on tärkeää iskostaa opiskelijan päähän. Voihan olla, että edellinen työpaikka lähtee alta, jos vaikka yritys menee konkurssiin. Bisnes, joka on tänä päivänä kovassa huudossa, ei välttämättä viiden vuoden päästä ole enää edes olemassa. Tutkinnon suorittamisesta on pakko olla hyötyä uutta työpaikkaa etsittäessä. Työnantajien tulisi tehdä tässä yhteistyötä ja kannustaa työssäkäyviä opintojen loppuun suorittamisessa.

Kolmanneksi yleisin syy ”työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus” esiintyi niin opintonsa alku- kuin loppuvaiheessakin keskeyttäneillä. Näistä keskeyttäneistä noin 70 % aikoi jatkaa opintoja tulevaisuudessa. Näitä tapauksia pystyttäisiin varmasti karsimaan lisäämällä opetusjärjestelyn joustavuutta ja poistamalla läsnäolopakkoja. Opinnoissa nimenomaan tulisi olla mahdollisuutena valita, onko tunneilla läsnä vai ei. Jos ei ole läsnä, olisi opiskelijan omalla vastuulla opetella asiat muulla tavoin ja selvittää vaadittavasta tentistä ja harjoitustöistä. Myös mahdollisuus suorittaa kursseja enemmän esimerkiksi verkossa lisäisi opintojen joustavuutta. Opiskelijoille pitäisi siis antaa enemmän vapautta ja vastuuta itse valita, millä tavoin suorittaa opintojaan sekä erilaisia mahdollisia tapoja suorittaa opintoja. Joustavilla opetusjärjestelyillä ei kuitenkaan saisi karsia lähiopetusta, sillä jokunen opiskelija kritisoi jo sen vähyyttä haastatteluissa.

Opiskelijat eivät selviä pelkän opintotuen turvin eikä opintolainaa haluta ottaa, joten töiden teko opintojen ohella on ainoa vaihtoehto. Näin ei pitäisi olla. Nuorten koulutuksen tarkoituksena on nimenomaan kokopäiväopiskelu eikä työnteko. Jotain on pielessä, jos suurin osa nuoriso-opiskelijoista joutuu käymään töissä niin, että opinnot kärsivät. Tähän ei juuri voi vaikuttaa kuin valtio tarjoamalla opiskelijalle lisää opintotukea tai vaihtoehtoisesti koulu tarjoamalla joustavia opetusjärjestelyjä. Valtio tuskin pystyy kuitenkaan radikaalisti opintotuen määrää nostamaan. Ei ole myöskään oikein joustaa opetusjärjestelyissä niin paljoa, ettei koulussa tarvitse enää käydä työntekoa takia. Siksi tähän pitäisikin löytää tasapaino näiden kahden välillä. Olisikin siis hyvä, että valtio pystyisi tarjoamaan opiskelijoille korkeampaa tukea opiskeluun sen mukaan, miten opinnoissa edistyy, ja koulu puolestaan jonkin verran joustavampia opetusjärjestelyjä, jolloin opiskelija tarvittaessa pystyisi käymään töissä, mutta hänen tarvitsisi käydä siellä

harvemmin, kun valtiolta saisi enemmän tukea suoritettuaan enemmän opintoja. Työelämässä tällainen tuloksellisuuteen perustuva palkkaus on ollut pitkään hyvin yleisessä käytössä.

Tutkimuksen neljänneksi yleisin syy ”motivaation puute” liittyi joko yleisesti opiskeluun, kyseiseen opiskeltuun alaan tai näihin molempiin. Tämän syyn ilmoittaneet kertoivat, etteivät meinaa jatkaa keskenjääneitä opintojaan tai eivät tiedä jatkaako. Koulu voi yrittää vaikuttaa opiskelijan motivaation puutteeseen, jos kyse on yleisesti opiskelusta tekemällä siitä mielenkiintoista ja laadukasta, panostamalla hyviin ja innostaviin opettajiin ja tukemalla opiskelijaa opiskelussa aina tarvittavalla tavalla. Motivaation puutteen ilmoittaneet keskeyttäjät keskeyttivät opintonsa useimmiten opintojen alkuvaiheessa. Tästä syystä olisi tärkeää panostaa juuri opintojen alkuvaiheen innostavuuteen tarjoamalla aluksi myös mielenkiintoisia ammattiopintoja tylsempien perusopintojen lisäksi.

Jos motivaation puute liittyy pelkästään alan kiinnostavuuteen, on koulun tähän vaikeampi vaikuttaa. Kuitenkin yksi keino koettaa välttää niin sanottujen väärin opiskelijoiden tuloa alalle, ovat pääsykokeet. Myös tekniikan alan pääsykokeisiin voisi miettiä osiota, jossa myös opiskelijan motivaatio ja sitoutuneisuus alaa ja opiskelua kohtaan tulisi esiin. Tämä voisi auttaa karsimaan niiden opiskelijoiden tuloa alalle ja keskeyttämistä, jotka ovat vasta etsimässä omaa alaansa eivätkä tiedä kunnolla mitä haluavat. Tällaisia motivaatiota mittaavia pääsykokeita järjestetään muun muassa sosiaalialalla. Toisaalta on väärin ajatella, että estetään hakijoiden, jotka eivät ole varmoja alastaan, tulo alalle, sillä nuorilla täytyy olla oikeus kokeilla erilaisia asioita ja sitä kautta löytää oma juttunsa. Motivaatiota mittaavilla pääsykokeilla voitaisiin kuitenkin yrittää estää niiden hakijoiden sijoittumista alalle, joiden ei alun perinkään ollut tarkoitus tulla alalle tai suorittaa tutkintoa siellä loppuun, sekä niiden, joilla ei ole motivaatiota yleensäkin opiskella tai jotka eivät näytä olevan alasta millään tavoin kiinnostuneita.

Muita vähemmän yleisiä keskeyttämiseen vaikuttaneita syitä, joihin koululla voi olla vaikutusmahdollisuuksia ja jotka yhdessä muodostavat melko suuren keskeyttäneiden joukon, olivat muun muassa vaikeudet opinnoissa, opetuksen huono taso, päättötöyhön liittyvät ongelmat ja opiskelun liika helppous. Näihin koulu voi koettaa vaikuttaa tarjoamalla laadukasta ja innostavaa opetusta, riittävää ohjausta, lisäopetusta erityisesti matemaattisiin aineisiin ja haasteita edistyneimmille.

Koulun pitäisi siis pystyä ottamaan opiskelijoiden eri lähtökohdat huomioon entistä tehokkaammin ja tarjota kaikille sopivaa tasoa opetuksessa. Ryhmäkoot olisi tärkeää pitää tarpeeksi pieninä, jotta opettaja pystyy antamaan kaikille tarvittavan yksityiskoh- taista opetusta. Ensimmäisen vuoden opintojaksot eivät saisi olla liian rankkoja, jotta matemaattisiin aineisiin voitaisiin kunnolla keskittyä. Lisäopetusta tulisi tarjota pienem- pinä kokonaisuuksina ja useammin, jolloin opiskelijan olisi helpompi pysyä perässä. Palautteissakin tuli ilmi, että vaikka tarjolla oli tukikursseja matematiikassa, ei niissä pysynyt perässä tahdin ollessa liian kova. Edistyneimmille taas voisi antaa vapautta käydä kurssin asioita enemmän omaan tahtiin joustamalla läsnäolopakoissa.

Opetuksen huonon tason yhteydessä viitattiin usein opettajien ammattitaitoon. Opetta- jien sanottiin monesti osaavan asiansa hyvin, mutta opetustaidoissa nähtiin parantami- sen varaa. Opetusta ei nähty motivoivana. Tästä syystä olisi tärkeää kiinnittää huomio- ta myös opettajien opetustaitoihin ja panostaa innostavaan opetukseen ja uusiin ope- tusmenetelmiin. Opetus olisi myös hyvä pitää käytännönläheisenä ja uudistumiskykyi- senä. Jotkut näkivät, ettei opetus ollut ajan tasalla. Päättötyöhön liittyviä ongelmia voi- taisiin vähentää päättötyön edistymisen aktiivisella seurannalla ja kattavalla ohjauksella työn alusta loppuun saakka.

Yleisesti ajatellen ammattikorkeakoulujen pitäisi pelkän hakijamäärän lisäksi keskittyä kilpailemaan *oikeista* hakijoista, jotka suorittavat tutkinnon loppuun. Yksi strategia on koettaa karsia niin sanotusti liian hyvät (yliopistoon vaihtavat) ja liian huonot opiskelijat (jotka eivät pärjää) pois ja mitata jäljelle jäävien motivaatiota kyseiseen alaan. Näin koulu voisi löytää sopivimmat opiskelijat, jotka suorittaisivat opintonsa loppuun eivätkä koulun resurssit menisi hukkaan. Kysymys kuuluukin, haluavatko ammattikorkeakoulut kuitenkin kilpailla parhaista opiskelijoista yliopistojen kanssa, esimerkiksi imagosyistä, vaikka niin moni keskeyttää halutessaan yliopistoon. Vaihtoehtona on keskittyä vain opiskelijoihin, jotka parhaiten sopivat ammattikorkeao- pintoihin.

Mediassa esillä ollut ammattikorkeakoulujen mielikuvamarkkinointi on noussut joissain kouluissa huomattaviin summiin. Vaasan ammattikorkeakoulu maksoi jokaista tulevana syksynä koulunkäyntinsä aloittavaa oppilasta kohden pelkkiä mainoskuluja yli 455 eu- roa (Peltomäki 2011). Tänä keväänä nähdyt mainokset eivät kerro ammattikorkeakou-

lussa opiskelusta mitään, joten herää kysymys, tälläkö tavalla niitä tutkinnon suorittavia opiskelijoita ammattikorkeakouluun saadaan. Varmasti hakijoiden määrä saattaa nousta aggressiivisen mainonnan siivittämänä, mutta ovatko he niitä, jotka suorittavat tutkinnon loppuun. Pitäisikö mainosrahat käyttää enemmän opetuksen laadun, koulun toiminnan ja yleisen viihtyvyyden parantamiseen kouluissa? Tai vähintäänkin sellaiseen mainontaan, josta hakijalle syntyy realistinen kuva opinnoista.

Kokonaisuutena katsottuna näyttää siltä, että Tivi-klusterin opiskelijat keskeyttävät suurimmaksi osaksi väärän alan valinnan, toiseen kouluun haluamisen ja työelämän takia. Ensimmäisinä mainittuihin syihin koulu voi suurimmaksi osaksi vaikuttaa vain ennaltaehkäisevästi yrittämällä estää tällaisten hakijoiden tulon alalle realistisella ja kattavalla markkinoinnilla tai pääsykokeilla, jotka mittaavat myös motivaatiota ja sitoutumista alaa ja opiskelua kohtaan. Työelämän takia keskeyttäneisiin koulu voi yrittää vaikuttaa joustavimmilla opetusjärjestelyillä, painottamalla opiskelijoille tutkinnon tärkeyttä ja ryhtymällä yhteistyöhön työelämän vaikuttajien kanssa siitä, että työnantajat kannustavat työntekijöitään suorittamaan tutkintonsa loppuun esimerkiksi lupaamalla parempaa asemaa tai palkkaa työssä tai joustamalla työajoissa niin, että opiskelija pystyy suorittamaan tutkintonsa loppuun.

Surullisimmat keskeyttäjät ovat niitä, jotka ovat keskeyttäneet opintojen ollessa jo pitkällä tai melkein lopussa, yli 100 opintopisteen keskeyttäjiä. He ovat kuluttaneet koulun resursseja paljon ja turhaan, mistä on aiheutunut koululle vain lisää kustannuksia ja tulojen menetyksiä. Jos nämä opiskelijat saataisiin suorittamaan opintonsa loppuun, hyöty koululle olisi suurin ja panostus pienin, sillä koulun resursseja ei tarvita enää paljoa opintojen loppuun suorittamisessa, kun suoritettavia opintoja on niin vähän jäljellä. Lisäksi nämä opiskelijat oletettavasti ovat kykeneväisiä suorittamaan AMK-tutkinnon, sillä he ovat jo edenneet opinnoissa hyvin pitkälle. Edellä mainituista syistä nämä yli 100 opintopistettä suorittaneet opiskelijat ovat ensisijainen ryhmä, johon koulun kannattaa panostaa opintojen loppuun suorittamisessa. Näistä suurin osa oli keskeyttänyt sen takia, että sai koulutusta vastaavan työpaikan. Koulun pitäisi pystyä kannustamaan opiskelija suorittamaan opintonsa loppuun hyvästä työpaikasta huolimatta ja tukea heitä kaikin mahdollisin keinoin muun muassa lopputyön kanssa. Heille voitaisiin esimerkiksi ehdottaa keskustelutuokioita, joissa motivoitaisiin opintojen loppuun suorittamiseen.

Tutkimuksessa esiin tulleita toisistaan eroavia syitä opintojen keskeyttämiseen oli jopa 35, mikä kertoo, kuinka moniulotteista ongelmaa käsitellään. Keskimäärin syitä oli 1,34 per keskeyttäjä. Muissakin keskeyttämistutkimuksissa, joita tässä työssä tarkasteltiin, havaittiin sama asia. Tämä kertoo siitä, ettei keskeyttämiselle ole löydettävissä mitään tiettyä yksittäistä syytä eikä näin myöskään ratkaisua. Vaikka tutkimuksessa saatiin selvitettyä usean opiskelijan syyt keskeyttämiseen, ei kuitenkaan ole tutkittu, miten ja kuinka paljon oppilaitos voi näihin tapauksiin vaikuttaa. Toisin sanoen voi vain tutkimuksesta saatujen tulosten pohjalta miettiä kehitystoimenpiteitä, kokeilla niitä ja seurata tilastojen kehitystä. Tärkeää on havaita kehityskohteet, joiden taloudelliset panostukset ovat minimissään suhteessa niistä saatavaan hyötyyn ja karsittava kuluja, jotka eivät luo arvoa niin opiskelijalle kuin veronmaksajallekaan, joka viime kädessä ammattikorkeakoulun toiminnan rahoittaa.

Ammattikorkeakoulujen nykyinen kustannuspohjainen yksikköhintarahoitus -järjestelmä mahdollistaa ammattikorkeakoulun ja valtion välisen eturistiriidan. Oletettavasti ammattikorkeakoulut pyrkivät ottamaan opiskelijoita yli sovitun aloituspaikkamäärän, jotta asetetut tutkintomäärä tavoitteet täyttyvät opiskelijoiden keskeyttäessä, silläkin uhalla, että keskeyttämistase kasvaa. Toisin sanoen, jos ammattikorkeakoulujen keskeyttämistase vähenisi radikaalisti, tutkintoja tuotettaisiin liikaa. Tämän kaltainen toiminta ei ole nykyaikaisen ja laadukkaan yrityksen tapaista. Lisäksi viime kädessä ammattikorkeakoulun asiakas eli valtio kärsii siitä, että koulut ottavat opiskelijoita sisään enemmän paikatukseen keskeyttäjien suorittamatta jääviä tutkintoja, sillä keskeyttäjät voisivat tämän hukkaan heitetyn ajan opiskella sitä oikeaa alaa tai tehdä työtä, josta kertyisi valtiolle verotuloja. Yrityksen ja sen toiminnan rahoittavan asiakkaan edut kuuluisivat olla linjassa keskenään.

Kaikkien kannalta paras vaihtoehto olisi se, että keskeyttämiä vähennettäisiin yhteistyössä, eikä niihin pyrittäisi vaan varautumaan toimilla, jotka aiheuttavat harmia sidosryhmille. Toimintatapa, jossa tutkintotavoitteet pyritään saavuttamaan suuremmilla opiskelijamäärillä paikkaamalla keskeyttäneiden suorittamatta jääneitä tutkintoja, saattaa kääntyä myös koulua itseään vastaan, jos juuri ylimääräiset sisään otetut opiskelijat ovatkin niitä keskeyttäjiä. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2010 julkaisemassa selvityshenkilöiden raportissa ehdotetaan nykyisen rahoitusmallin muuttamista yhdeksi,

tuloksellisuuteen perustuvaksi rahoitukseksi (Ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistaminen 2010). Muun muassa korkeasti koulutettujen työmarkkinajärjestö Akava ja elinkeinoelämän keskusliitto ovat ilmoittaneet kannattavansa raportissa esitettyjä ehdotuksia (Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto selvityshenkilöiden raporttiin 2011; Akavan lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistamisesta 2011).

9.3 Tutkimuksen luotettavuuden arviointia

Tutkimuksen tavoitteena tulee olla tulosten ja todellisuuden mahdollisimman hyvä vastaavuus. Tulosten luotettavuutta arvioitaessa tarkastellaan sekä reliabiliteettia eli tulosten pysyvyyttä että validiteettia eli pätevyyttä, jotka molemmat tarkoittavat luotettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2004: 216.)

Tutkimuksen reliabiliteetti tarkoittaa mittaustulosten pysyvyyttä. Toistettaessa tutkimus käytetty mittari tuottaa samat tulokset tai kaksi eri tutkijaa päätyy samanlaiseen tulokseen, eivätkä saadut tulokset johdu sattumasta. Validiteetti tarkoittaa tutkimusmenetelmän pätevyyttä eli mittarin kykyä mitata juuri sitä, mitä on ollut tarkoituskin mitata. Validiteetti voidaan jakaa edelleen sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin, joiden summasta syntyy kokonaisvalidius. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan tutkimusprosessin toteutuksen systemaattista luotettavuutta, kun taas ulkoisella validiteetilla viitataan tutkimustulosten yleistettävyyteen, missä määrin otoksen perusteella tehdyt johtopäätökset kuvaavat perusjoukkoa. Sisäistä validiteettia pyritään vahvistamaan dokumentoimalla tutkimusprosessi ja määrittelemällä kaikki käsitteet tarkasti. (Hirsjärvi & Hurme 2008: 186–187; Hirsjärvi ym. 2004: 216–218.)

Tutkimuksen validiteetti on saattanut kärsiä jonkin verran siitä, että haastattelua ei varsinaisesti esitestattu ollenkaan vaan ensimmäiset haastateltavat toimivat ikään kuin testeinä. Tällöin kaikkia kysymyksiä ei välttämättä osattu tarkentaa alussa tarvittavalla tavalla ja tämä näkyi myös tuloksissa jonkin verran esimerkiksi siten, että kaikilta vastanneilta ei ollut tiedossa samoja asioita, kuten tilannetta keskeyttämisen jälkeen. Esitestaus olisi ollut hyvä suorittaa myös muun muassa siitä syystä, että suuremmat väärinkäsitykset kysymyksissä olisi saatu oikaistua ennen todellisia haastatteluja. Esimerkiksi kysymys opintojen jatkamisesta Metropoliassa voitiin alussa ymmärtää toisin eli

opintojen jatkamisena yleensä eikä juuri keskeytettyjen, kun ei osattu vielä painottaa nimenomaan keskeytettyjä opintoja.

Tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa, että jotkin kysytyt asiat ovat luonteeltaan hyvin subjektiivisia, kuten haastateltavan näkemys siitä, onko hän saanut koulutusta vastaavaa työtä. Tämä perustuu täysin vastaajan omiin mielikuviin koulutuksen jälkeisestä työelämästä, eikä välttämättä vastaa todellisuutta. Lisäksi insinöörin koulutusta vastaavaa työtä ei tiettävästi ole tarkasti edes määritelty.

Tutkimuksen luotettavuutta paransi se, että se toteutettiin kokonaistutkimuksena. Haastattelut kohdistettiin siis koko perusjoukolle tarkoituksena tutkia kaikki tapaukset. Toteutunut otoskoko oli 145 vastaajaa, joten vastausprosentti nousi melko korkeaksi, kun 65 prosenttia kaikkiaan 224:lta perusjoukkoon kuuluvilta keskeyttäneeltä saatiin haastattelu. Vastausprosentin ollessa näinkin korkea tulokset edustavat hyvin perusjoukkoa ja ovat luotettavat. Tutkimuksen kato on kuitenkin saattanut aiheuttaa virheellisiä tuloksia, mikäli haastateltujen keskeyttämistapaukset poikkeavat niistä, joilta haastattelua ei saatu.

Tutkimuksen reliabiliteettia vahvisti erityisesti se, että tutkijoita oli kaksi. Tätä voidaan pitää tutkimuksen ehkä suurimpana luotettavuustekijänä, sillä haastattelututkimuksissa kriittinen tekijä tulosten luotettavuuden kannalta on vastausten tulkitseminen. Haastatteluista saatu aineisto on yleensä massiivinen ja sekava ja niiden läpikäyminen, oikeiden asioiden tunnistaminen tekstistä ja kokonaisuuden hahmottaminen vaatii paljon työtä. Vastaukset pitää saada numeeriseen muotoon niiden tilastollista analyysiä varten, jolloin vastausten tulkinnalla on oleellinen vaikutus. Tulkinnassa esiintyy väistämättäkin eroavaisuuksia eri henkilöiden kesken jokaisen ainutlaatuisesta ajatusmaailmasta johtuen. Kun kaksi eri henkilöä on käynyt vastaukset läpi ja päässyt aineiston luokittelussa yhteisymmärrykseen, voidaan vastausten luotettavuuden ajatella tässä kohdin kaksinkertaistuneen.

Kahden tutkijan ansiosta saatiin myös enemmän haastatteluja, kun ehdittiin soittaa useammalle ja useamman kerran. Tämä nosti vastausprosenttia ja täten myös tulosten luotettavuutta ja yleistettävyyttä perusjoukkoon eli vahvasti tutkimuksen ulkoista validiteettia. Tulosten luotettavuutta lisäsi osaltaan myös se, että niissä esiintyi samankaltai-

suutta aiempien samankaltaisten tutkimusten tulosten kanssa. Tulosten analysoinnissa ei myöskään havaittu ristiriitaisuuksia tai epäjohtonmukaisuutta, jotka olisivat antaneet aiheita epäillä tulosten oikeellisuutta.

Haastattelujen aikana havaittiin, että koulun rekisteristä saaduissa lähtötiedoissa keskeyttäjästä oli muutamia virheitä, mikä vääristää tietysti aina lopullisia tuloksia. Muun muassa se, että jotkut haastateltavista olivat jo jatkaneet opintojaan Metropoliasa, vaikka tällaiset tapaukset jätettiin lähtötietojen perusteella pois tutkittavasta perusjoukosta. Tämä johtui vain siitä, että lähtötiedot olivat osittain ehtineet vanhentua ennen haastatteluita. Jotkut olivat siis ehtineet aloittaa opinnot uudelleen Metropoliasa lähtötietojen saannin jälkeen ennen haastattelujen toteutusta. Nämä tapaukset päätettiin silti huomioida tuloksissa normaaliin tapaan, vaikka eivät sillä hetkellä olisikaan kuuluneet tutkittavaan perusjoukkoon. Kuitenkin perusjoukko perustui senhetkisiin tietoihin keskeyttäneistä, jolloin tiedot on saatu ja tällä ajattelulla heidät pidettiin mukana perusjoukossa. Heidän keskeytyssyynsä on lähtötietoihin perustuen yhtä tärkeä selvityksen kohde kuin muidenkin. Ilmi tuli myös yksi tapaus, jossa haastateltava kertoi ilmoittaneensa koululle keskeyttämissyyksi yliopistoon siirtymisen, mutta koulun tietoihin se oli merkitty ilmoittautumisvelvollisuuden laiminlyöntinä. Tämä tapaus korjattiin lähtötietoihin ja karsittiin pois tutkittavasta perusjoukosta.

Työssä täytyy huomioida manuaalisen kirjaamisen suuri määrä, jossa on aina riski näppäilyvirheisiin. Tulokset analysoitiin Excel-ohjelmalla manuaalisesti, ja käsiteltäviä lukuja oli paljon. Virheen syntymistä pyrittiin kuitenkin minimoimaan sillä, että tulokset kerättiin ja laskettiin useampaan kertaan eri henkilöiden toimesta ja niin usein, että päästiin samaan tulokseen. Virheitä pyrittiin vähentämään myös muun muassa tarkistamalla aina, että prosenttilukujen summaksi tuli 100. Saadut lähtötiedot keskeyttäneiden opintopisteistä oli myös kerätty käsin, jolloin virheiden mahdollisuus niissäkin on suuri. Pari mahdollista virhettä niissä havaittiinkin, muun muassa, kun yhdelle ”ei aloittaneelle” oli merkitty kertyneeksi opintopisteitä. Näitä oli kuitenkin siinä vaiheessa, kun virheet huomattiin, mahdotonta enää lähteä selvittämään ja kaikki kirjattiin lähtötietojen mukaan.

Haastattelutilanne on osaltaan saattanut vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Haastattelupuheluita soitettiin eri kellonaikoina noin klo 11–20 välillä, ihmisten erilaisista

aikatauluista johtuen. Haastattelun ajankohta ei aina ollut kaikille sopiva, jolloin useimmiten haastattelulle sovittiin toinen ajankohta. Tässä saattoi käydä niin, ettei haastateltavaa kuitenkaan enää myöhemmin tavoitettu sovituksista ajankohdasta huolimatta. Kiire tai huono paikka haastattelutilanteessa (mm. julkinen paikka, jossa paljon ihmisiä ympärillä) ovat voineet vaikuttaa haastateltavien vastauksiin. Kiireestä ja paikasta johtuen haastateltavan keskittyminen itse haastatteluun on voinut kärsiä.

Haastattelu ja kysymykset pyrittiin pitämään lyhyinä ja selkeinä, jolloin tavoitettu henkilö helpommin osallistui haastatteluun sekä jaksoi vastata kaikkiin kysymyksiin yhtä täsmällisesti eikä esimerkiksi kysymysten ymmärrettävyydestä koitunut ongelmia haastateltavalle. Haastattelun alussa vastaajille koetettiin tuoda esiin haastattelun lyhyt luonne kertomalla sen sisältävän vain pari nopeata kysymystä. Haastatteluissa ei noudatettu orjallisesti mitään tiettyä mallia, vaan annettiin vastaajille kerronnan vapaus ja edettiin sen mukaan esittämällä tarpeen tullen lisäkysymyksiä. Lisäkysymysten esittämisessä on aina se vaara, että se johdattelee haastateltavan vastauksia. Tästä esimerkkinä on se, että jos vastaaja ei aluksi osannut antaa palautetta Metropoliasa opiskelusta, häneltä kysyttiin erikseen kommentteja muun muassa opetuksesta, opettajista ja opinto-ohjauksesta, mikä johti siihen, että tuloksissa korostuvat juuri kyseiset asiat. Se, että haastattelun alussa tutkijat kertoivat olevansa Metropolia Ammattikorkeakoulusta, mutta eivät sen tarkemmin, on voinut vaikuttaa vastauksiin niin, että haastateltava on halunnut miellyttää tutkijaa vastauksillaan ("Ei koulussa mitään vikaa ollut, ihan oma syy oli").

Tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa on tärkeää huomioida, että jotkin keskeyttäneiden kokemukset koskevat opiskelua Stadiassa tai Evtekissä, eikä Metropoliasa. Vaikka käytännön toiminnassa tuskin mitään radikaaleja muutoksia on tapahtunut koulujen yhdistyttyä, olisi haastatteluissa ollut hyvä erikseen kysyä haastateltavilta, miltä ajanjaksolta kokemukset tulevat.

Tulosten luotettavuus on jonkin verran saattanut kärsiä siitä, ettei käytössä ollut nauhuria haastatteluiden tallentamiseksi vaan ne kirjattiin puheluiden jälkeen ylös muistista ja puhelujen aikana tehdyistä muistiinpanoista mahdollisimman tarkasti. Tällöin vastauksista on saattanut jäädä jotain pois tai ne ovat saattaneet vääristyä haastattelijan kirjoittaessa ne omalla tavallaan niin kuin asian näki. Haastattelut olivat kuitenkin niin

lyhyitä ja yksinkertaisia, että niiden kirjoittaminen ulkomuistista ja haastattelujen aikana tehdyistä muistiinpanoista nähtiin mahdolliseksi ja riittäväksi. Kirjaaminen tapahtui välittömästi puhelun jälkeen, millä varmistettiin haastattelun mahdollisimman virheetön kirjaaminen. Haastattelujen nauhoittaminen ei ehkä olisi ollut edes mielekästä haastattelujen suuren määrän ja lyhyen luonteen takia.

Tutkimuksen tulosten keräämisessä ja analysoinnissa pyrittiin rehellisyyteen, huolellisuuteen, tarkkuuteen ja johdonmukaisuuteen. Tutkimuksen ongelma, kysymykset ja tavoitteet pyrittiin pitämään mielessä läpi koko tutkimusprosessin ja analysoida tulokset ja tehdä johtopäätökset johdonmukaisesti niiden pohjalta.

Se, että tutkimus tehtiin parityönä, on nostanut sen laatua ja luotettavuutta koko tutkimuksen ajalta. Asioiden käyminen niin ikään kahteen kertaan läpi eri näkökulmista pohdittuina lisää työn monipuolisuutta ja syvyyttä ja johtaa laadukkaampaan lopputulokseen. Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on kuitenkin huomioitava tutkimuksen tekijöiden kokemattomuus haastattelututkimusten tekemisestä.

10 Yhteenveto

Tutkimus tehtiin Metropolia Ammattikorkeakoulun toimeksiannosta, TiVi-klusterin johtajan Seija Ristimäen tilaamana. Tehtävänä oli lähteä tutkimaan TiVi-klusterissa keskeyttäneiden opiskelijoiden erojen syitä osana insinööriyötä. Tarkoituksena oli auttaa löytämään keinoja keskeyttämisen ehkäisemiseksi ja tunnistamaan opiskelijat, joiden keskeyttäminen voitaisiin mahdollisesti estää. Työn tavoitteena oli saada selville niitä todellisia syitä, jotka johtavat opintojen keskeyttämiseen. Lopussa palattiin siihen, mitä saadut tulokset merkitsevät lähtöongelman kannalta. Tutkimustulosten pohjalta pyrittiin tekemään johtopäätöksiä siitä, millä keinoin opintojen esteitä ja keskeyttämistä voidaan vähentää sekä tukea opintojen etenemistä. Tarkoitus oli antaa koululle tarkempaa tietoa siitä, voiko se todella vaikuttaa ja millä tavalla opintojen keskeyttämisiin ja siihen, mihin resursseja kannattaisi kohdentaa, jotta opiskelijoiden läpäisyaste parani.

Tutkimus päätettiin toteuttaa haastattelemalla koulusta eronneita opiskelijoita puhelimitse. Tähän päädyttiin puhelinhaastattelun joustavuuden takia. Tulokset tarvittiin nopeasti ja niitä haluttiin saada paljon, jolloin muut haastattelutavat eivät olisi tulleet kyseeseen. Vastajille haluttiin antaa kerronnan vapaus avoimilla kysymyksillä, mutta kuitenkin niin, että pysyttiin tutkimuksen tavoitteiden kannalta oleellisissa asioissa. Parhaana menetelmänä tähän nähtiin teemahaastattelu, missä haastattelu tapahtuu tiettyjen teemojen piirissä, mutta kuitenkin melko vapaasti ilman tarkasti säädeltyä haastattelurunkoa.

Keskeytyssyiden selvittämisessä onnistuttiin hyvin. Vastauksia saatiin yllättävän paljon ja niiden luotettavuuskin todettiin hyväksi vastausprosentin noustessa 65 prosenttiin. Vastauksia saatiin asioihin, joita haettiin, eli tutkimusongelmaan vastattiin. Tulokset osoittivat, että TiVi-klusterin suomenkielisissä koulutusohjelmissa nuorten koulutuksessa keskeytetään yleisimmin koulutusalan mielekkyyteen ja kiinnostavuuteen liittyvistä syistä sekä työelämän takia. Tämä tarkoittaa, että koulun täytyisi siirtyä ennaltaehkäisemään opiskelijoita ajautumasta heille väärään koulutukseen esimerkiksi realismiin perustuvalla markkinoinnilla tai motivaatiota ja sitoutuneisuutta mittaavilla pääsykokeilla. Se voi myös yrittää saada opiskelijan innostumaan koulutusalaan esimerkiksi tarjoamalla koulutuksen alkuun enemmän innostavia ja käytännönläheisiä ammattiopintoja.

Työn viemiä opiskelijoita, varsinkin niitä, jotka ovat ennättäneet opinnoissa jo pitkälle, koulu voi kannustaa opintojen loppuun suorittamisessa tarjoamalla joustavampia opetusjärjestelyjä sekä auttaa ymmärtämään tutkinnon suorittamisen tärkeys. Edellä mainitut muodostavat sen ryhmän keskeyttäneistä, johon koulun mielestämme kannattaa resurssinsa ensisijaisesti kohdentaa opintojen loppuun saattamisen edistämiseksi. Vaikka ryhmä ei ole suurin kaikkia keskeyttäneitä ajatellen, se on sellainen, johon koulu voi mahdollisesti vaikuttaa, ja näiden opintojen loppuun saattamisessa hyöty on suurin säästettäessä koulun hukkaan heitettyt panostukset ilman suuria investointeja.

Koululla todettiin olevan vaikutusmahdollisuuksia myös muista vähemmän yleisistä syistä keskeyttäneisiin, jotka kuitenkin yhdessä muodostivat melko suuren keskeyttäneiden joukon. Näiden keskeyttämiseen oli vaikuttanut muun muassa motivaation puute, vaikeudet opinnoissa, opetuksen huono taso, päättötyöhön liittyvät ongelmat ja opiskelun liika helppous. Näihin koulu voi koettaa vaikuttaa tarjoamalla laadukasta ja innostavaa opetusta etenkin opintojen alkuvaiheeseen, riittävää ohjausta ja tukea sekä kaikille sopivaa tasoa opetuksessa. Keskeytyssyyt ja toimenpide-ehdotukset niiden ehkäisemiseksi on koottu taulukkoon 7.

Taulukko 7. Keskeytyssyyt ja toimenpide-ehdotukset niiden ehkäisemiseksi TiVi-klusterissa.

Kpl	Keskeyttämisen syy	Ehkäisevä toimenpide-ehdotus
60	E1-E5 (koulun vaihto)	Tosiasioihin pohjautuva markkinointi, motivaatiota ja sitoutuneisuutta mittaava pääsykoe
53	Vääräksi osoittautunut alan valinta	Tosiasioihin pohjautuva markkinointi, motivaatiota ja sitoutuneisuutta mittaava pääsykoe, innostava opetus ja jännittävät opinnot opintojen alkuun
16	Sai koulutusta vastaavan työpaikan	Joustavat opetusjärjestelyt, tutkinnon suorittamisen tärkeyden korostaminen, ohjaus esim. insinööriydessä
14	Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus	Joustavat opetusjärjestelyt
9	Motivaation puute	Innostava opetus ja jännittävät opinnot opintojen alkuun, innovatiiviset opetusmenetelmät
8	Halusi yliopistoon	Korkeatasoinen ja käytännönläheinen opetus, työelämä-lähtöisyys
8	Lopetti taloudellisista syistä	Joustavat opetusjärjestelyt
8	Perhe-/elämäntilanteen muutokset	(Joustavat opetusjärjestelyt)
7	Siirtyi työelämään muusta syystä	Tutkinnon suorittamisen tärkeyden korostaminen, innostava opetus, (joustavat opetusjärjestelyt)
7	Halusi toiselle alalle	Tosiasioihin pohjautuva markkinointi, motivaatiota ja sitoutuneisuutta mittaava pääsykoe, innostava opetus ja jännittävät opinnot opintojen alkuun
6	Ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin	Lisää tukea matemaattisiin opintoihin, tukiovetusta pilkottuna ja useammin, pienet ryhmäkoot, helpotusta 1.lukuvuoteen, tosiasioihin pohjautuva markkinointi
5	Muutto toiselle paikkakunnalle	
5	Terveydelliset syyt	
5	Henkilökohtaiset syyt	
4	Opetuksen huono taso	Opetuksen laadun kehittäminen, opettajien opetustaidot ja opetuksen ajantasaisuus, innostava ja käytännönläheinen opetus, innovatiiviset opetusmenetelmät
4	Välivuosi johtanut lopettamiseen	Tutkinnon suorittamisen tärkeyden korostaminen, yhteydenpito opiskelijaan, ohjaus ja tuki
4	Opiskelu-oikeusaika ehti päättyä	Opiskelijan opintojen edistymisen seuranta, kahdenkeskiset keskustelut
3	Meni töihin taloudellisista syistä	Joustavat opetusjärjestelyt
3	Halusi toiseen kouluun	Tosiasioihin pohjautuva markkinointi, motivaatiota ja sitoutuneisuutta mittaava pääsykoe
3	Päättötyöhön liittyvät ongelmat	Päättötyön edistymisen aktiivinen seuranta ja kattava ohjaus työn alusta loppuun ohjaavan opettajan toimesta
3	Ala liian tekninen	Tosiasioihin pohjautuva markkinointi, innostava opetus
2	Opiskelu liian helppoa	Joustavat opetusjärjestelyt, oma tahti, opetuksen laadun kehittäminen, innovatiiviset opetusmenetelmät
2	Joku/jotkut kurssit liian vaativia	Orientoivia kursseja, tukiovetus, pienet ryhmäkoot
2	Oma laiskuus	Innostava opetus, innovatiiviset opetusmenetelmät
2	Halusi alun perin toiseen kouluun tai toiselle alalle	Motivaatiota ja sitoutuneisuutta mittaava pääsykoe, laadukas ja innostava opetus opintojen alkuun
11	Muu syy	Innostava ja laadukas opetus, tutkinnon suorittamisen tärkeyden korostaminen, ohjaus ja tuki

Tuloksista tehdyt johtopäätökset osoittavat, että koululla on mahdollisuuksia vaikuttaa osaltaan tiettyihin keskeyttämistapauksiin niiden vähentämiseksi. Uskomme kuitenkin, että keskeyttämisten radikaali vähentäminen ammattikorkeakouluissa vaatisi myös rakenteellisia muutoksia. Ammattikorkeakoulujen rahoitus tulisi muuttaa tuloksellisuutta ja valtion etuja seuraavaksi sekä työntajien tulisi hyötyä konkreettisesti työntekijän valmistumisesta. Ammattikorkeakouluilla, valtiolla ja työelämällä tulisi kaikilla olla yhteisenä tavoitteena opintojen keskeyttämisen vähentäminen, mikä vaatii heiltä yhteistyötä ja toisiaan tukevia toimintatapoja.

Tämän tutkimuksen tulokset antavat tietoa TiVi-klusterissa keskeyttäneistä, jotka ovat tekniikan alan opiskelijoita, ja edellä mainitut johtopäätökset nojautuvat näihin tuloksiin. Tärkeää olisikin selvittää myös koulun muiden klustereiden keskeytyssyyt, jotta keskeytyssyyt ja niiden yleisyys koko koulussa saataisiin tietoon ja näin voitaisiin alkaa kehittää toimintaa niiden pohjalta koulutusaloittain, olettaen, että keskeytyssyyt vaihtelevat alakohtaisesti. Uskomme tekniikan alan keskeytyssyiden noudattavan tämän tutkimuksen tuloksia pääpiirteittäin, mutta se olisi syytä tarkistaa. Tämän tutkimuksen tulokset toimivat vertailuna ja vahvistuksena jatkotutkimuksia varten. Jatkossa koulu voisi hyödyntää lähtöhaastattelun tapaista toimintaa opiskelijan erotessa, jolloin saataisiin täsmällistä ja reaaliaikaista tietoa siitä, miksi opinnot keskeytyvät sekä keskeyttäjän opiskelukokemuksista koulussa. Tällöin pystyttäisiin nopeammin reagoimaan ja kehittämään toimintaa keskeyttämisten vähentämiseksi. Lähtöhaastattelut antaisivat koululle myös mahdollisuuden edesauttaa keskeyttäjän opintojen jatkamista tulevaisuudessa.

Lähtöhaastattelujen toteuttamiseen liittyy kuitenkin yksi ongelma. Opiskelija saattaa olla kirjoilla koulussa, vaikka ei enää opiskele siellä. Jos opiskelija ei erikseen ilmoita keskeyttämisestään, ei koulukaan ole siitä tietoinen, kunnes opiskelija jättää ilmoittautumatta lukuvuodelle tai opiskeluoikeusaika päättyy. Samanlainen järjestelmä on kaikissa ammattikorkeakouluissa ja sen muuttaminen vaatisi yhteisiä panostuksia. Metropolia Ammattikorkeakoulu voisi ehdottaa uuden seurantajärjestelmän kehittämistä. Reaaliaikainen opintojen keskeyttämisen seuranta poistaisi myös erilaisten opintoetuksien hyväksikäytön niiltä, jotka eivät enää opiskele. Tällä hetkellä keskeyttäjä voi siirtyä työelämään, mutta jatkaa silti opiskelijan etuuksien käyttöä vain ilmoittautumalla lukuvuosille läsnä olevaksi, kunnes opiskeluoikeusaika viimein päättyy.

Ennen kuin opintojen keskeyttämisen seurantaan tulee kansallinen muutos, Metropolian TiVi-klusterissa voitaisiin lähteä seuraamaan opiskelijoiden opintojen etenemistä esimerkiksi koulutusohjelmakohtaisesti. Tämä voitaisiin toteuttaa ottamalla yhteyttä sellaisiin opiskelijoihin, joille ei ole kertynyt yhtään opintopisteitä esimerkiksi kahden jakson ajalta. Heiltä tiedusteltaisiin, opiskelevatko he vielä ja miksi opinnot eivät etene. Uskomme, että jopa henkilön palkkaaminen tähän työhön maksaisi itsensä takaisin. Liitteessä 2 olevasta esimerkistä yksikköhintarahoituksen muodostumisesta huomataan, miten suurista summista puhutaan.

Lähteet

Akavan lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistamisesta. 2011. Verkkodokumentti. Akava ry.
<http://www.akava.fi/akavan_linjaukset/lausunnot_ja_kannanotot/akavan_viimeaikaiset_lausunnot/2.2.2011_okm_ammattikorkeakoulujen_taloudellisen_ja_hallinnollisen_aseman_uudistaminen>. Päivitetty 2.2.2011. Luettu 21.5.2011.

AMK – Tekniikan ja liikenteenala. 2011. Verkkodokumentti. Opiskelupaikka.
<<http://www.opiskelupaikka.fi/Koulutus/Ammattikorkeakoulu/AMK-Tekniikan-ja-liikenteen-ala>>. Luettu 3.4.2011.

AMK-tietopalvelu (AMKOTA). 2006. Verkkodokumentti. Opetusministeriö.
<http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,1&_dad=portal&_schema=PORTAL>. Luettu 15.3.2011.

Ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistaminen. 2010. Verkkodokumentti.
<<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/okm23.pdf?lang=fi>>. Luettu 25.2.2011.

Ammattikorkeakoululaki. 2009. Verkkodokumentti. Finlex – Valtion säädöstietopankki.
<<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090564>>. Luettu 7.3.2011.

Ammattikorkeakouluopinnot. 2010. Verkkodokumentti. Opetushallitus.
<<http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/Opiskelu/Ammattikorkeakouluopinnot/>>. Päivitetty 18.2.2010. Luettu 7.3.2011.

Ammattikorkeakoulut. 2010. Verkkodokumentti. Opetushallitus.
<http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ja_yliopistot/ammattikorkeakoulut>. Päivitetty 12.7.2010. Luettu 8.3.2011.

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto selvityshenkilöiden raporttiin. 2011. Verkkodokumentti. Elinkeinoelämän keskusliitto.
<http://www.ek.fi/www/fi/koulutus/index.php?we_objectID=12776>. Päivitetty 31.1.2011. Luettu 25.2.2011.

Haverila, M., Uusi-Rauva, E., Kouri, I. & Miettinen A. 2005. Teollisuustalous. Tampere: Infacs Oy.

Heikkinen, Tiina. 2011a. Keskeyttämisen syyt 2008. Tilastot. Tuubi verkkoportaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Heikkinen, Tiina. 2011b. Keskeyttämistä 2009. Tilastot. Tuubi verkkoportaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Heikkinen, Tiina. 2011c. Keskeyttäneet ja keskeyttämisen syyt 2009. Tilastot. Tuubi verkkoportaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Heikkinen, Tiina. 2011d. Keskeyttämisen syyt 2010. Tilastot. Tuubi verkkoportaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Heikkinen, Tiina. 2011e. Keskeyttämistä Kevät 2010 koulutusohjelmittain. Tilastot. Tuubi verkkoportaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Helakorpi, Seppo. 2007. Ammattikorkeakouluinstituutio – historiaa ja siitä opittavaa. Verkkodokumentti. Hämeen ammattikorkeakoulu. <<http://www.kever-osaaja.fi/index.php/kever/article/view/35/69>>. Luettu 8.3.2011.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Honkonen, Risto. 2002. Ammattikorkeakouluopintojen keskeyttäminen ja sen vähentäminen. KeVät-projektin arviointi. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Honkonen, Risto. 1997. Best or second best choice? Polytechnic Education in the Lives of Engineering Students. Tampereen yliopisto. Acta Universitatis Tampereensis 546.

Hyvönen, Raimo. 2001. Miksi tekniikan opinnot keskeytyvät ammattikorkeakoulussa? Teoksessa Kokko, P. & Kolehmainen, S (toim.). 2001. Mutkatonta opiskelua? Puheenvuoroja ammattikorkeakouluopintojen edistämisestä. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Hyvönen, Raimo. 2002. Onko matematiikan taidoilla vaikutusta tekniikan opintojen keskeyttämiseen? Teoksessa Kokko, Piia (toim.). 2002. Kuuluuko keskeyttäminen kenellekään? Opedin K-renkaan loppuraportti. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Ilmoittautuminen ja opiskeluoikeus. 2010. Verkkodokumentti. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <<http://www.jamk.fi/opiskelijoille/opinto-opas/opiskelijana/ilmoittautuminen>>. Päivitetty 2.7.2010. Luettu 6.4.2011.

Järvinen, P., Lemetti, P., Virtanen, T., Lillrank, P. & Malmi, T. 2001. Laatu kustannuslaskenta: käyttötarkoitus ja menetelmät. Espoo: Otamedia Oy.

Laatukustannukset. 2010. Verkkodokumentti. Laatuakatemia. <<http://www.kotiposti.net/tuurala/Laatukustannukset.htm>>. Päivitetty 6.7.2010. Luettu 16.4.2011.

Laitinen, A. & Halonen, M. 2007. Keskeyttämisen syyt selville – opinnot loppuun ammattikorkeassa! Opintojen keskeyttäminen Savonia-ammattikorkeakoulussa vuonna 2005. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu Terveysala Kuopio.

Lecklin, Olli. 1997. Laatu yrityksen menestystekijänä. Yrityksen tietokirjat. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Lerikkanen, Jukka. 2002. Koulutus- ja uravalinnan ongelmat. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Liiten, Marjukka. 2011. Rehtori: Ammattikorkeat mainettaan tehokkaampia. Verkkoartikkeli. Helsingin Sanomat 11.5.2011.
<<http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Rehtori+Ammattikorkeat+mainettaan+tehokkaampia/1135266056958>>. Luettu 11.5.2011.

Lähtöhaastattelu. 2011. Verkkodokumentti. Sercado Group Oy.
<<http://www.mriselect.fi/index.php?id=94>>. Luettu 24.4.2011.

Medialle. 2009. Verkkodokumentti. Suomen ammattikorkeakoulujen portaali.
<<http://www.ammattikorkeakoulut.fi/medialle/?s=amk>>. Päivitetty 18.11.2009. Luettu 7.3.2011.

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n tulos laskuun, vaikka kasvu oli lievää. 2011. Verkkodokumentti. Kauppalehti.
<<http://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/tulostiedote/tiedote.jsp?selected=kaikki&oid=20110401/13039135965780&liikevaihtoluokka=&toimiala=&paikkakunta=>>>. Päivitetty 27.4.2011. Luettu 25.5.2011.

Niemelä, Mikko. 2011. Työelämä vs. opiskelu. Uutisblogi. Verkkodokumentti. Kauppalehti. <<http://uutisblogi.blogit.kauppalehti.fi/blog/23171>>. 6.4.2011. Luettu 6.4.2011.

Nieminen, M. & Ahola, S. 2003. Ammattikorkeakoulun paikka. Koulutussosiologian tutkimuskeskus. Raportti 60. Turku: Digipaino.

Online-tilastot (AMKOTA). 2011. Verkkodokumentti. Opetusministeriö.
<http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,41059&_dad=portal&_schema=PORTAL>. Päivitetty 10.4.2011. Luettu 10.4.2011.

Opetus ja kulttuuritoimen rahoitus. 2011. Verkkodokumentti. Opetushallitus.
<http://www02.oph.fi/asiakkaat/rahoitus/rahjulk11/RAHOITUSJULKAISU_2011.pdf>. Luettu 9.3.2011.

Opinto-ohjaus. 2011. Verkkodokumentti. Opinto-opas, Metropolia ammattikorkeakoulu.
<<http://opinto-opas.metropolia.fi/kaytannon-tietoa-opiskelijoille/opinto-ohjaus/>>. Päivitetty 11.4.2011. Luettu 25.4.2011.

Opiskelija ei selviä ilman palkkatyötä. 2011. Verkkodokumentti. Iltalehti. Kotimaan uutiset. <http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011042613611270_uu.shtml>. 26.4.2011. Luettu 26.4.2011.

Peltomäki, Tuomas. 2011. Ammattikorkeiden kiihtyvä mielikuvamainonta nielee rahaa. Helsingin Sanomat 11.4.2011: A 5 Kotimaa.

Pirinen, K., Koistinen, U., Väistö, M., & Karhu, P. 2009. Korkeakouluopinnot 2009–2011. Helsinki: Opetushallitus.

Puolistrukturoitu haastattelu. 2011. Verkkodokumentti. Tilastokeskus, Virtual Statistics. <<http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/>>. Luettu 23.4.2011.

Routio, Pentti. 2007. Luokittelu. Verkkodokumentti. Tuotetiede. <<http://www2.uiah.fi/projekti/metodi/073.htm>>. Päivitetty 3.8.2007. Luettu 23.4.2011.

Ryynänen-Karjalainen, Lea. 2009. Opettamisesta osaamiseen – kehittämisohjelma Metropolia ammattikorkeakoulu. PowerPoint-esitys.

Sinä lähdit pois. 2008. Verkkodokumentti. Talouselämä-lehti. <<http://www.talouselama.fi/tyoelama/article160393.ece>>. Päivitetty 20.8.2008. Luettu 24.4.2011.

Sopimuskauden 2010–2012 tuloksellisuusmittarit. Verkkodokumentti. AMKOTA. <<http://amkota.csc.fi:8080/>>. Luettu 20.4.2011.

Strategiatyökirja. 2009. Verkkodokumentti. Metropolia ammattikorkeakoulu. <https://wiki.metropolia.fi/download/attachments/15272513/Srategia_tyokirja.pdf>. Luettu 7.4.2011.

Teemahaastattelu. 2011. Verkkodokumentti. Tilastokeskus, Virtual Statistics. <<http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/03/>>. Luettu 23.4.2011.

Tekniikan ja liikenteen ala. 2011. Verkkodokumentti. Opiskelijaksi.net. <<http://www.opiskelijaksi.net/opiskelupaikat/ammattikorkeakoulu/koulutusalat/tekniikan-ja-liikenteen-ala>>. Luettu 3.4.2011.

Tietoa Metropoliasta. 2011. Verkkodokumentti. Metropolia ammattikorkeakoulu. <<http://www.metropolia.fi/tietoa-metropoliasta/>>. Päivitetty 24.3.2010. Luettu 5.4.2011.

Tieto ja rahoitus. Rahoitusjärjestelmän raportit. 2011a. Verkkodokumentti. Opetushallitus. <<http://vos.uta.fi/cgi-bin/tiedot2.cgi?saaja=10651;tnimi=vos/v11/vos6sl11.lis>>. 19.4.2011. Luettu 20.4.2011.

Tieto ja rahoitus. Rahoitusjärjestelmän raportit. 2011b. Verkkodokumentti. Opetushallitus. <<http://vos.uta.fi/cgi-bin/tiedot2.cgi?saaja=25041;tnimi=vos/v11/v04yt7s11.lis>>. 28.3.2011. Luettu 20.4.2011.

Tieto- ja viestintäteknologia. 2011. Verkkodokumentti. Metropolia ammattikorkeakoulu. <<http://www.metropolia.fi/koulutusohjelmat/tieto-ja-viestintateknologia/>>. Päivitetty 18.3.2011. Luettu 10.4.2011.

Tyynysniemi, Matti. 2011. Koulutuksen mielikuvamainonta voi johtaa harhaan. Verkkodokumentti. YLE Uutiset. Kotimaa. <http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2011/04/koulutuksen_mielikuvamainonta_voi_johtaa_harhaan_2492393.html>. 6.4.2011. Päivitetty 7.4.2011. Luettu 7.4.2011.

Työelämäpalvelut. 2009. Verkkodokumentti. Suomen ammattikorkeakoulujen portaali. <<http://www.ammattikorkeakoulut.fi/tyoelamalle/?s=tyoelamapalvelut>>. Päivitetty 22.4.2010. Luettu 7.3.2011.

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet. 2004. Verkkodokumentti. Sisäasiainministeriö. <[http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/683B6F345197DFDFC2256E5A002A6CB1/\\$file/182004.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/683B6F345197DFDFC2256E5A002A6CB1/$file/182004.pdf)>. Luettu 3.4.2011.

Vuorinen, Päivi. 2001. Missä vika, kun AMK-opinnot keskeytyvät? Teoksessa Kokko, P. & Kolehmainen, S (toim.). 2001. Mutkatonta opiskelua? Puheenvuoroja ammattikorkeakouluopintojen edistämisestä. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2003. Ammattikorkeakouluun vai yliopistoon? Korkeakoulutuksen hakeutumisen orientaatiot. Koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän yliopisto. Tutkimuselosteita 18.

Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2001. Opintojen keskeyttäminen ammattikorkeakoulussa oppilaitoksen näkökulmasta. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.

Vuosikertomus. 2009. Verkkodokumentti. Metropolia ammattikorkeakoulu. <http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Yleiset/Vuosikertomukset/metropolia_vuosikertomus_fi_web.pdf>. Luettu 5.4.2011.

Ylemmät AMK-tutkinnot. 2011. Verkkodokumentti. Metropolia ammattikorkeakoulu. <<http://www.metropolia.fi/haku/mika-on-metropolia/yamk/>>. Luettu 5.4.2011.

Metropolialle myönnetty perusrahoitus vuodelle 2011

OPETUSHALLITUS
 Tieto ja rahoitus
 puh: 040 348 7090
 E-mail: laskentapalvelut@oph.fi

VALTIONOSUUS/RAHOITUSOVELLUS 2011 *** OPETUS- JA KULTTUURITOIMI *** FVM: 10.12.2010 ***
 *** RAPORTII: VOS6SL11 ***

YKSITYISKOHTAINEN LASKELMA KÄYTTÖKUSTANNUKSIIN MYÖNNETYSTÄ
 VALTIONOSUDESTA/RAHOITUKSESTA (EUROA) VUODELLE 2011.

Koulutusmuoto	01 Laskennall. perusteen yksiköiden lkm	02 Laskennall. peruste /yksikkö	03 Valtionos. laskennall. peruste	04 Rahoi- tus%	05 Kokonais- rahoitus
010651 Metropolia Ammattikorkeak. Oy					
10065 Metropolia Ammattikorkeakoulu	13.064,0	7.717,35	100.819.460	100	100.819.460
010651 Metropolia Ammattikorkeak. Oy	13.064,0	7.717,35	100.819.460	100	100.819.460

[Takaisin](#)

Kuva 1. Opetusministeriön Metropolia Ammattikorkeakoululle myöntämä perusrahoitus vuodelle 2011 (Tieto ja rahoitus 2011a).

Esimerkki yksikköhinnan muodostumisesta AMK:ssa

		OPETUSHALLITUS Tieto ja rahoitus puh: 040 348 7090 E-mail: laskentapalvelut@oph.fi	
025041 Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy		02504 Jkylän ammattikorkeakoulu	
		RAPORTTI: V04YT7S11 02.11.2010 sivu 6	
Ammattikorkeakoulun yksikköhinnan muodostuminen vuonna 2011 *****			
1. OPISKELIJAMÄÄRÄN MUKAAN MÄÄRÄYTYVÄ OSUUS:			
	Sovittu		70% alan
	opiskelija-	Alan	keski-
	määrä	keskihinta	hinnasta
			1)
			VOS-peruste
			euroa
1 Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	0,0	11.139,30	0,00
2 Kulttuuriala	449,0	11.347,63	7.903,14
3 Yht.k.tiet., liiketal. ja hall. ala	902,0	6.339,50	4.415,19
4 Luonnontieteiden ala	169,0	6.427,46	4.476,45
5 Tekniikan ja liikenteen ala	1.799,0	7.221,19	5.029,25
6 Luonnonvara - ja ympäristöala	169,0	8.780,54	6.115,27
7 Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	1.178,0	8.057,88	5.611,97
8 Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	626,0	7.184,57	5.003,75
Koulutusalat yhteensä	5.292,0		5.312,15
Opettajankoulutus	415,0	8.924,51	6.215,54
Yhteensä	5.707,0	7.681,66	5.377,84
			28.111.880
			2.579.449
			30.691.329
1) sisältää opiskelijaprofiilin muuttumisesta aiheutuvan tasauskertoimen 0,994939 vaikutuksen			
2. SUORITETTujen TUTKINTOJEN MUKAAN MÄÄRÄYTYVÄ OSUUS:			
	Tutkintoja	Tutkintoja	
	vuonna	vuonna	
	2008	2009	
		Kerroin	
			Tutkintojen
			laskenn.
			määrä
			Yksikkö-
			hintaa
			VOS-
			peruste
			euroa
1 Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	0	0	* 3,5 = 0,0
2 Kulttuuriala	79	92	* 4,0 = 342,0
3 Yht.k.tiet., liiketal. ja hall. ala	199	205	* 3,5 = 707,0
4 Luonnontieteiden ala	34	28	* 3,5 = 108,5
5 Tekniikan ja liikenteen ala	373	364	* 4,0 = 1.474,0
6 Luonnonvara - ja ympäristöala	22	20	* 4,0 = 84,0
7 Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	265	279	* 3,5 = 952,0
8 Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	130	108	* 3,5 = 416,5
Koulutusalat yhteensä	1.102	1.096	4.084,0
Opettajankoulutus	372	347	* 1,0 = 359,5
Yhteensä	1.474	1.443	4.443,5
			3.312,64
			13.528.838
			1.190.896
			14.719.734
3. YHTEENSÄ			
			VOS-peruste
			euroa
			/opiskelija
VOS-peruste yhteensä 1. (30.691.329) ja kohdasta 2. (14.719.734)			45.411.063
			7.957,08
Harkinnanvarainen korotus 0,0 % 45.411.063 eurosta			0
			0,00
Vuoden 2011 yksikköhinta harkinnanvaraisten korotusten aiheuttaman tasauksen (0,997156) jälkeen			45.281.914
Vuoden 2011 yksikköhinta arvonnalisäveron osuuden (3,13 %) lisäämisen jälkeen			46.699.240
			7.934,45
			8.182,80
			=====

Kuva 1. Jyväskylän ammattikorkeakoulun yksikköhinnan muodostuminen vuonna 2011 (Tieto ja rahoitus 2011b).

Sopimuskauden 2010–2012 tuloksellisuusmittarit

A) Korkeakoulurakenne (osuus 15 %)

A1) Vetovoimaisten hakukohteiden osuus kaikista hakukohteista.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Vetovoimassa koulutusalan valtakunnallisen keskiarvon yläpuolella olevat hakukohteet}}{\text{Kaikki hakukohteet}}$$

A2) Opiskelijoita toimipistettä kohden.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Läsnä olevat nuorten koulutuksen ammattikorkeakoulututkinto – opiskelijat}}{\text{Ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa nuorten koulutusta järjestävät toimipisteet}}$$

A3) Tutkintotavoitteissa pysyminen.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Koulutusalan 1 tutkintotavoitteen ja toteutuneiden tutkintojen erotus} + \text{Koulutusalan 2 tutkintotavoitteen ja toteutuneiden tutkintojen erotus} + \dots + \text{Koulutusalan N tutkintotavoitteen ja toteutuneiden tutkintojen erotus}}{\text{Kokonaistutkintotavoite}}$$

B) Opiskelijarekrytointi (osuus 10 %)

B1) 2.asteen koulutuksessa tutkinnon suorittaneiden osuus paikan vastaanottaneissa.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Kahtena edeltävänä lukukautena 2.asteen koulutuksessa tutkinnon suorittaneet ammattikorkeakoulussa opiskelupaikan vastaanottaneet}}{\text{Kaikki ammattikorkeakoulussa opiskelupaikan vastaanottaneet}}, \% - \text{osuus}$$

B2) Vain ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osuus aloittaneista.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Pelkän 2.asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ammattikorkeakoulututkinnon nuorten koulutuksessa aloittaneissa}}{\text{Kaikki ammattikorkeakoulututkinnon nuorten koulutuksessa aloittaneet}}$$

C) Opintoprosessin tehokkuus ja laatu (osuus 20 %)

C1) Lukuvuodessa vähintään 45 opintopistettä suorittaneiden osuus AMK- ja YAMK-tutkintoa suorittavissa.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Vähintään 45 opintopistettä suorittaneet AMK – tai YAMK – tutkintoa suorittavat}}{\text{Läsnä olevat AMK – tai YAMK – tutkintoa suorittavat}}, \% - \text{osuus}$$

C2) Opintopisteen hinta: Vuosittaiset käyttökustannukset per lukuvuoden aikana suoritettujen opintopisteiden määrä.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Vuosittaiset käyttökustannukset}}{\text{Lukuvuoden aikana suoritettut opintopisteet}}$$

C3) Tutkinnon suorittaneiden osuus tutkinnon suorittaneiden ja keskeyttäneiden yhteismäärästä lukuvuoden aikana.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Lukuvuoden aikana AMK – tai YAMK – tutkinnon suorittaneet}}{\text{Lukuvuoden aikana AMK – tai YAMK – tutkinnon suorittaneiden ja keskeyttäneiden yhteismäärä}}, \% - \text{osuus}$$

C4) Opetuksesta, ohjauksesta ja harjoittelusta saatu palaute.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Täysin samaa mieltä olevat} * 4 + \text{Osittain samaa mieltä olevat} * 3 + \text{Osittain eri mieltä olevat} * 2 + \text{Täysin eri mieltä olevat} * 1}{\text{Kysymyksiin vastanneet yhteensä}}$$

D) Kansainvälistyminen (osuus 15 %)

D1) Tutkintoon hyväksyttävät vieraskielisessä koulutuksessa suoritettut opintopisteet per läsnä olevat tutkinto-opiskelijat.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Vieraskielisessä opetuksessa suoritettut opintopisteet}}{\text{Läsnäolevat perustutkinto – opiskelijat}}$$

D2) Tutkintoon hyväksyttävien ulkomailla suoritettujen opintopisteiden osuus kaikista suoritetuista opintopisteistä.

Laskukaava:

$$\frac{\text{AMK – ja YAMK – tutkintoon hyväksyttävät ulkomailla suoritettut opintopisteet}}{\text{AMK – ja YAMK – tutkintoon sisältyvät kaikki opintopisteet}}, \% - \text{osuus}$$

D3) Ulkomaalaisten opiskelijoiden tutkinnot suhteessa tutkintojen kokonaismäärään.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Ulkomaalaisten suorittamat perustutkinnot}}{\text{Kaikki suoritettut perustutkinnot}}, \% - \text{osuus}$$

D4) Opettajien ja tutkijoiden liikkuvuus Suomesta ja Suomeen suhteessa päätoimisten opettajien ja T&K -henkilöstön määrään.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Opettajien liikkuvuus Suomesta ja Suomeen (väh. 1 viikkoa kestävät liikkuvuusjaksot)}}{\text{Päätoimisten opettajien ja t&k – henkilöstön määrä}}$$

E) Tutkimus- ja kehittämistoiminta (20 %)

E1) Kilpailtu tutkimusrahoitus suhteessa ammattikorkeakoulun kokonaisrahoitukseen.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Kansallinen kilpailu tutkimusrahoitus}}{\text{Kokonaisrahoitus}}, \% - \text{osuus}$$

E2) Yritysrahoitus ja EU-rahoitus suhteessa ammattikorkeakoulun kokonaisrahoitukseen.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Yritysrahoitus + EU – rahoitus}}{\text{Kokonaisrahoitus}}, \% - \text{osuus}$$

E3) Ammattikorkeakoulujen henkilöstön tuottamien julkaisujen määrä suhteessa päätoimisten opettajien ja T&K-henkilöstön määrään.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Artikkelit + Kirjat * 2 + Elektroniset ja audiovisuaaliset aineistot}}{\text{Päätoimisten opettajien ja tk – henkilöstön lukumäärä}}$$

E4) T&K-hankkeissa suoritettujen opintopisteiden määrä suhteessa läsnä olevien opiskelijoiden määrään.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijoiden tk} - \text{hankkeissa suorittamien opintopisteiden määrä}}{\text{Läsnä olevien tutkinto} - \text{opiskelijoiden määrä}}$$

F) Aluevaikuttavuus ja työelämäyhteistyö (osuus 20%)

F1) Vuonna x tutkinnon suorittaneissa työllisten osuus työvoimaan kuuluvissa seuraavan vuoden lopun tilanteessa.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Työlliset työvoimaan kuuluvista edellisellä vuonna tutkinnon suorittaneista}}{\text{Työvoima edellisellä vuonna tutkinnon suorittaneista}}, \% - \text{osuus}$$

F2) Maksullisen palvelutoiminnan tulojen määrä suhteessa koko tulorahoituksen määrään.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Maksullisen palvelutoiminnan tulot}}{\text{Kokonaisrahoitus}}, \% - \text{osuus}$$

F3) Yrittäjien osuus tutkinnon suorittaneiden kokonaismäärästä.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Yrittäjinä toimivat AMK} - \text{ja YAMK} - \text{tutkinnon suorittaneet (tutkinnot viimeiseltä 5 vuodelta) vuoden lopussa}}{\text{Kaikki viimeisen 5 - vuoden aikana AMK} - \text{ja YAMK} - \text{tutkinnon suorittaneet}}, \% - \text{osuus}$$

F4) Avoimessa AMK:ssa suoritettujen opintopisteiden määrä suhteessa läsnä olevien tutkinto-opiskelijoiden määrään.

Laskukaava:

$$\frac{\text{Avoimessa korkeakouluopetuksessa ja erillisten opinto} - \text{oikeuksien kautta kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden määrä}}{\text{Suoritettut opintopisteet yhteensä}}$$

(Lähde: Sopimuskauden 2010–2012 tuloksellisuusmittarit.)

Haastattelurunko

Hei tässä N.N. Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Teemme tutkimusta opintojen keskeyttämisestä, sopiiko jos kysyn pari kysymystä?

(”Ei”: Voinko siinä tapauksessa soittaa sinulle jonain muuna aikana?)

Olet opiskellut Metropoliaassa, mutta opinnot on sitten keskeytynyt.

1. Oletko joskus vielä jatkamassa opintoja Metropoliaassa?

- Koska ja millä edellytyksillä?
- Mistä se riippuu?

2. Minkä takia opinnot keskeytyivät?

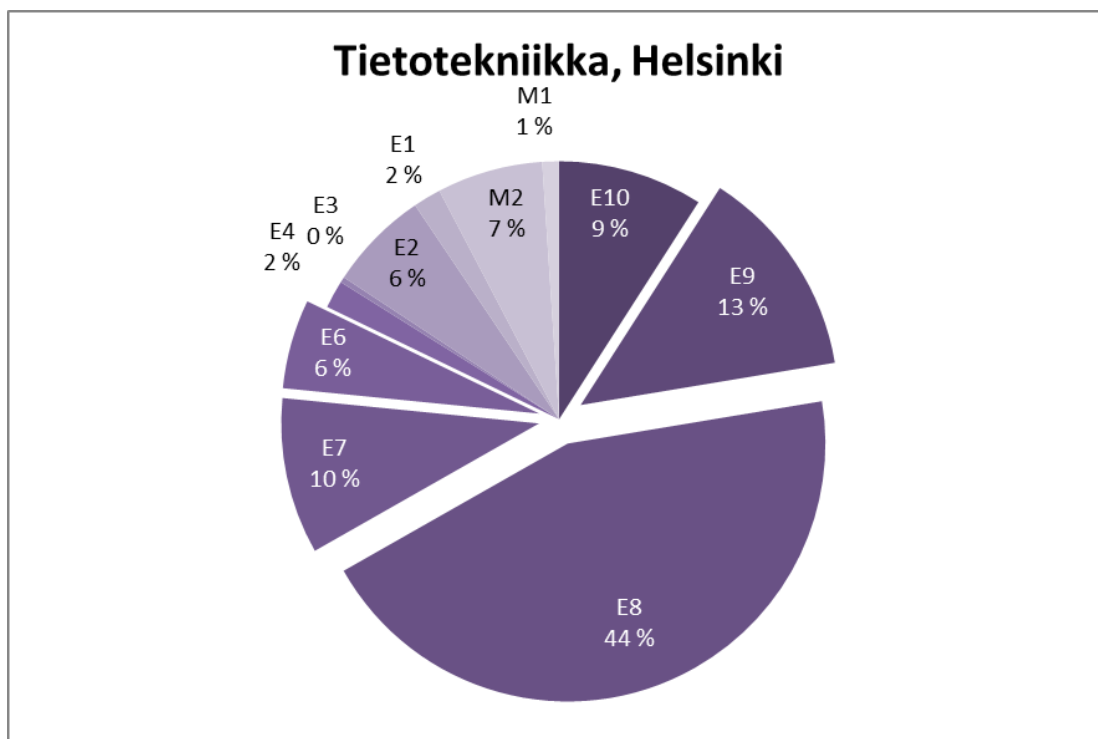
- Mikä saisi jatkamaan?
- Jos töissä, oliko opiskelemansa alan töissä?
- Olisiko opintojen keskeytyminen ollut estettävissä jotenkin?
- Onko jotain ehdotusta miten opintojen loppuun suorittaminen onnistuisi paremmin tällaisessa tapauksessa?

3. Mitä mieltä olit Metropoliaassa opiskelusta, onko antaa palautetta, hyvää tai huonoa?

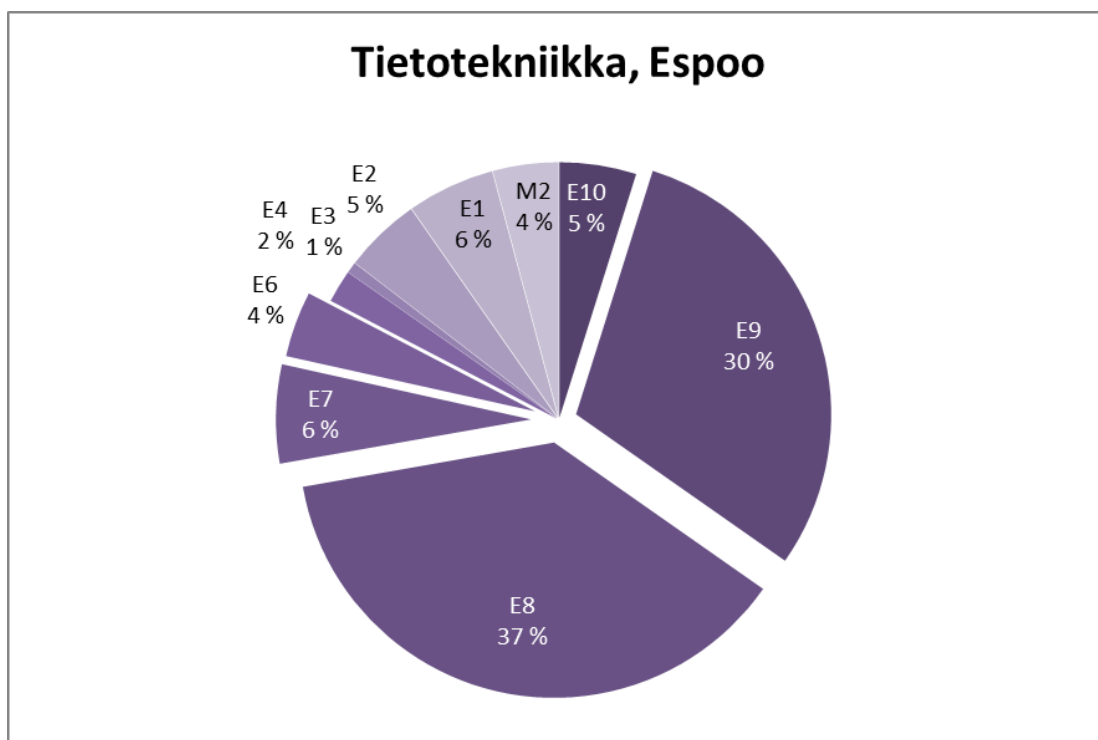
- Esimerkiksi opetuksen tasoon, opinto-ohjaukseen, opettajiin yms. liittyen?
- Miksi ylipäätään tulit Metropoliaan?
- Mitä hyvää siinä oli opiskeluaikana ja toisaalta mitä tulisi parantaa?

Kiitos paljon ja hyvää päivän/illan jatkoa!

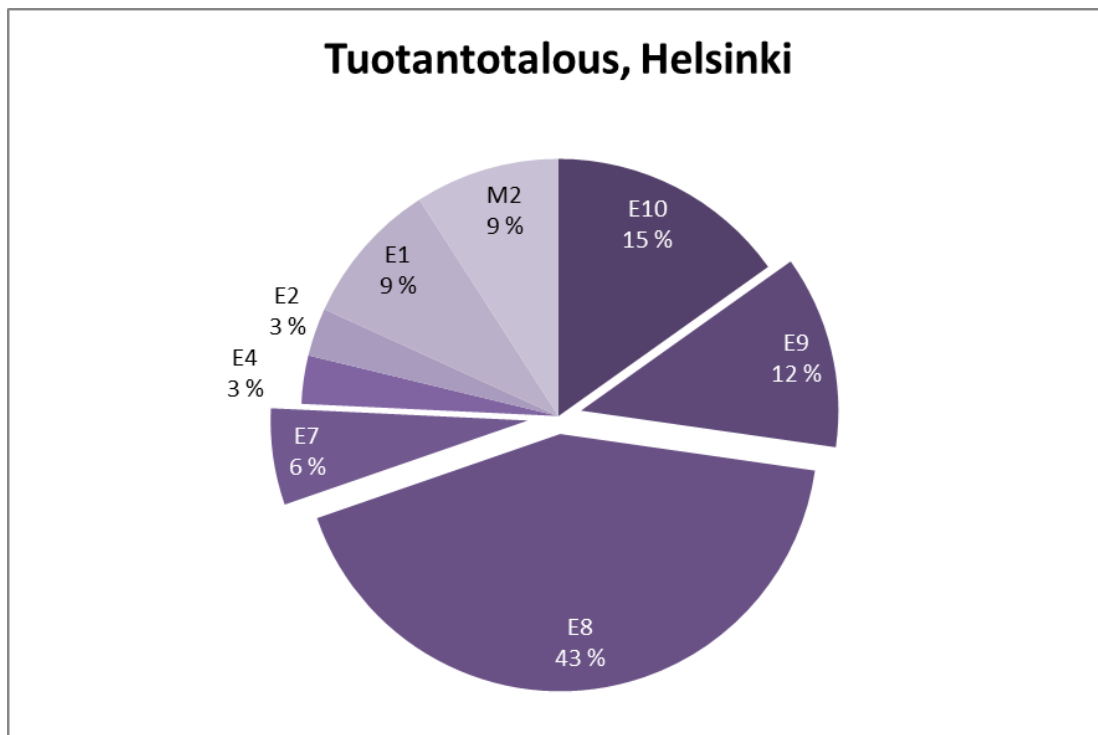
AMKOTA-syiden jakautuminen koulutusohjelmissa

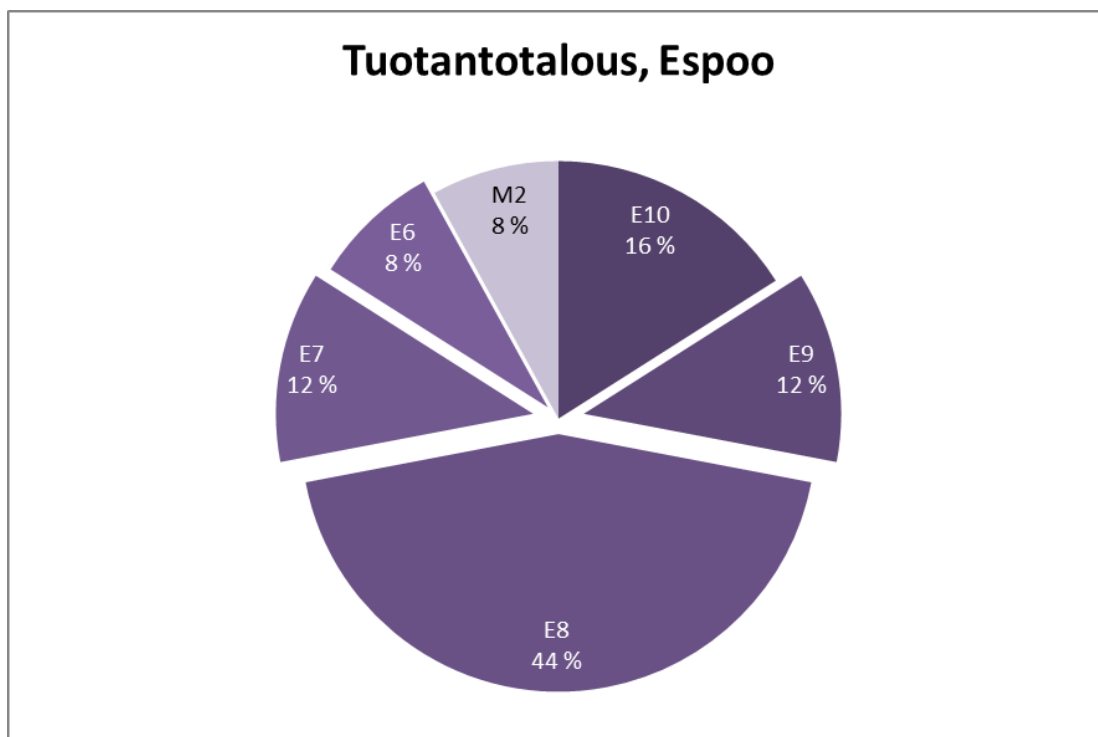
Kuvio 1. AMKOTA-syyt Helsingin tietotekniikan koulutusohjelmassa.

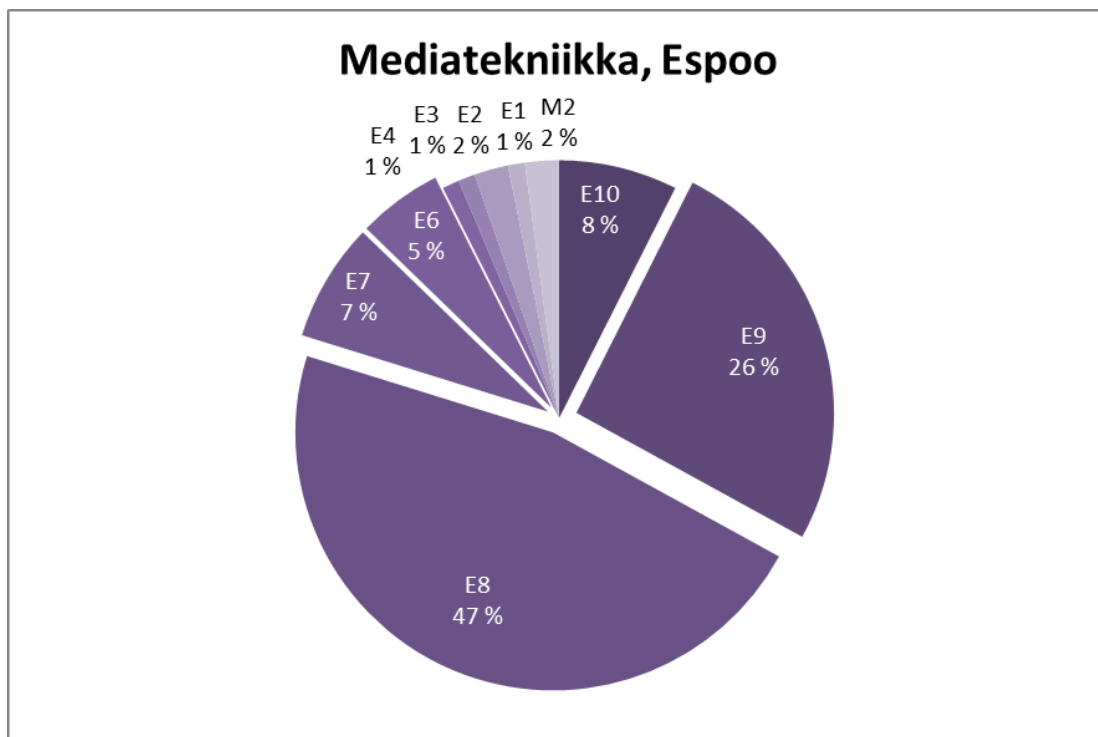
Kuvio 2. AMKOTA-syyt Espoon tietotekniikan koulutusohjelmassa.

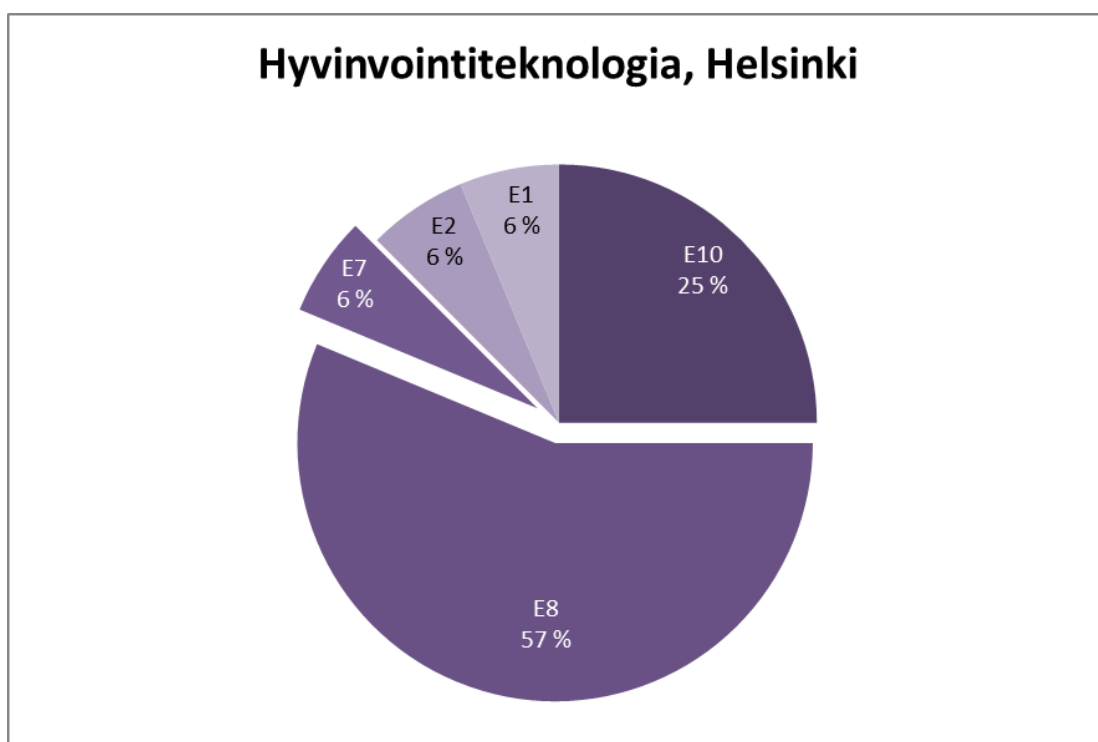
Kuvio 3. AMKOTA-syyt Helsingin tuotantotalouden koulutusohjelmassa.

Kuvio 4. AMKOTA-syyt Espoon tuotantotalouden koulutusohjelmassa.

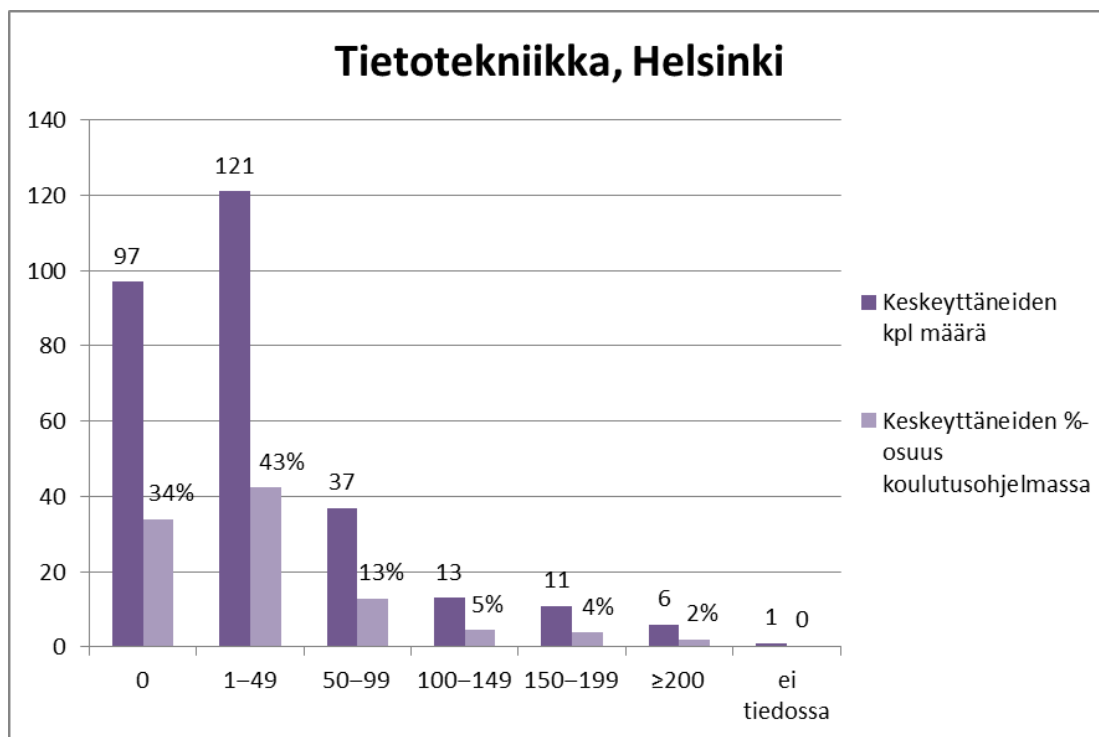

Kuvio 5. AMKOTA-syyt mediatekniikan koulutusohjelmassa.

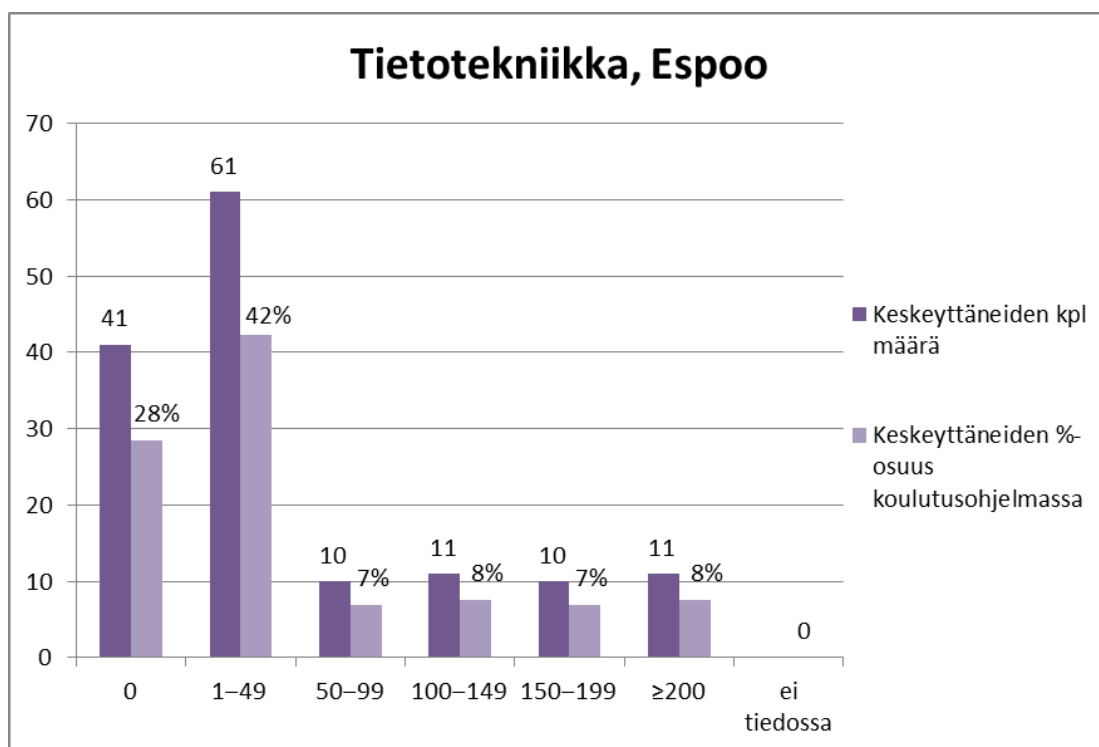

Kuvio 6. AMKOTA-syyt hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa.

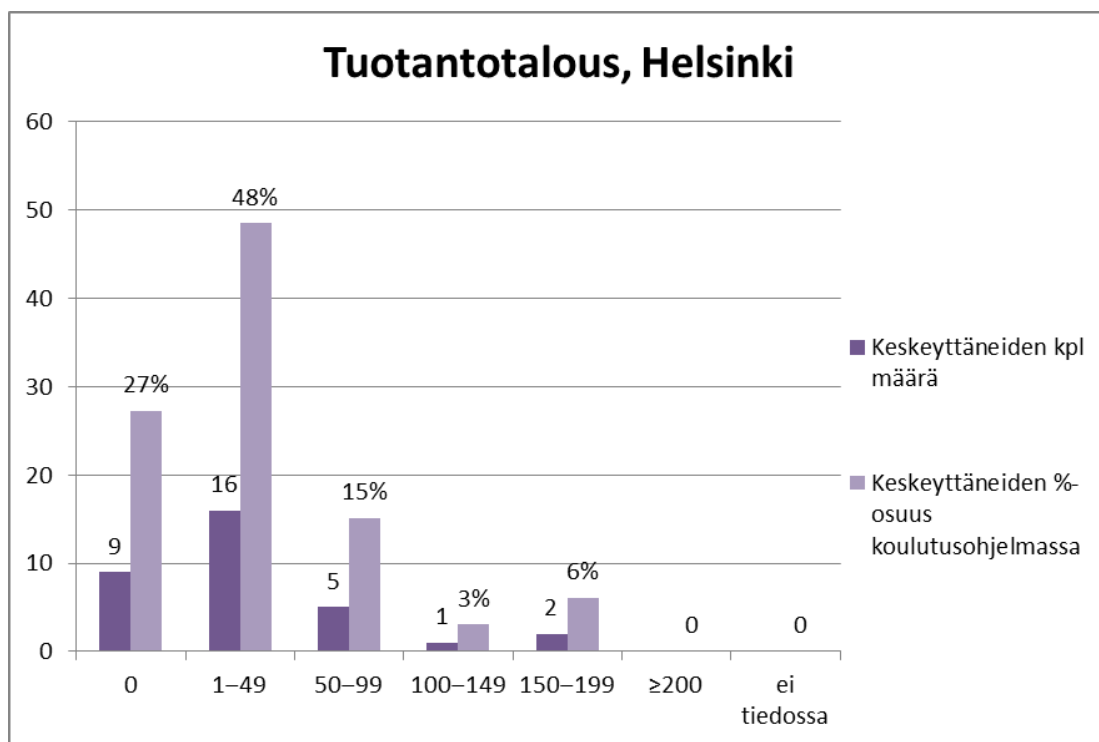
Keskeyttäneiden opintopisteet koulutusohjelmittain

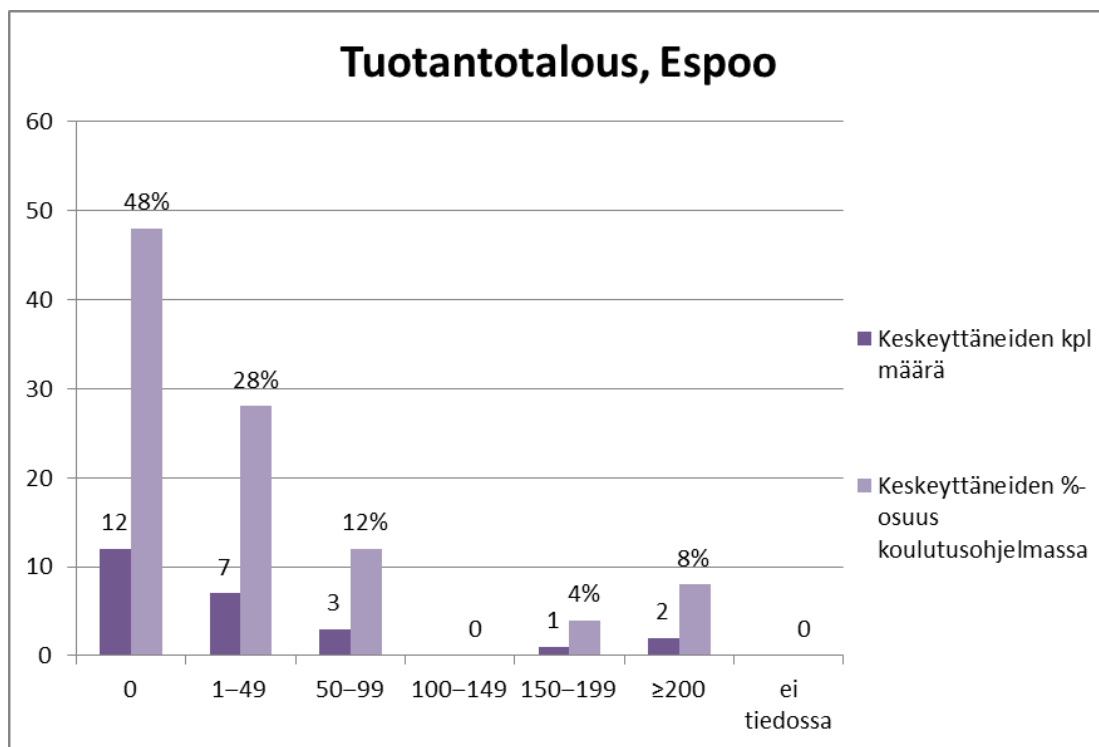
Kuvio 1. Keskeyttäneiden opintopisteet Helsingin tietotekniikan koulutusohjelmassa.

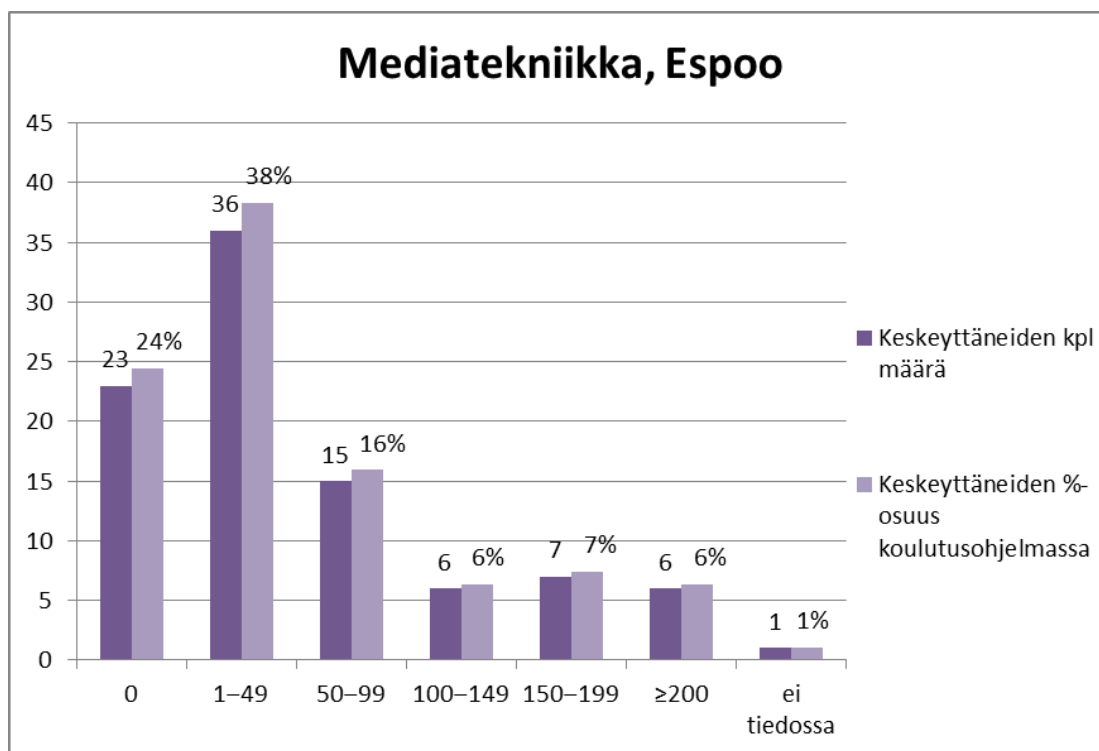
Kuvio 2. Keskeyttäneiden opintopisteet Espoon tietotekniikan koulutusohjelmassa.

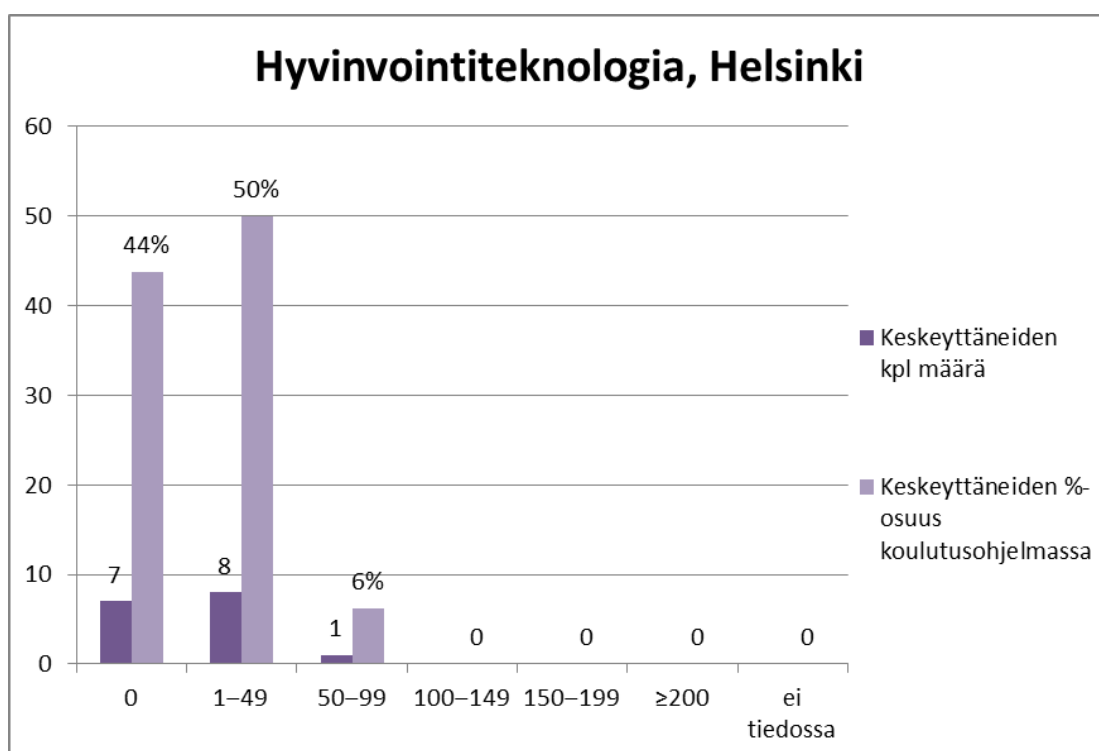
Kuvio 3. Keskeyttäneiden opintopisteet Helsingin tuotantotalouden koulutusohjelmassa.

Kuvio 4. Keskeyttäneiden opintopisteet Espoon tuotantotalouden koulutusohjelmassa.

Kuvio 5. Keskeyttäneiden opintopisteet mediatekniikan koulutusohjelmassa.

Kuvio 6. Keskeyttäneiden opintopisteet hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa.

AMKOTA-syiden ja opintopisteiden ristiintaulukointi

Taulukko 1. AMKOTA-syyt opintopisteittäin.

Syy	0	1 - 49	50 - 99	100 - 149	150 - 199	≥ 200	Yhteensä
E10	52	1	0	0	0	0	53
E9	20	18	12	12	28	22	112
E8	67	148	30	12	0	2	259
E7	20	21	5	0	1	1	48
E6	9	13	2	3	2	0	29
E5	0	0	0	0	0	0	0
E4	1	7	2	0	0	0	10
E3	1	1	1	0	0	0	3
E2	4	14	10	1	0	0	29
E1	3	12	2	1	0	0	18
M2	12	13	6	1	0	0	32
M1	0	1	1	1	0	0	3
Yhteensä	189	249	71	31	31	25	596

Keskeytyssyiden osuudet koulutusohjelmissa

Taulukko 1. Keskeytyssyiden jakautuminen koulutusohjelmissa (%)

	Tiet. H	Tiet. E	Tuot. H	Tuot. E	Mediat.	Hyinv.
Vääräksi osoittautunut alan valinta	26,3	25,0	16,7	20,0	34,9	40,0
Sai koulutusta vastaavan työpaikan	5,0	11,4		10,0	14,0	
Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus	11,3	6,8	8,3			20,0
Motivaation puute	2,5	6,8	8,3	10,0	2,3	20,0
Halusi yliopistoon	1,3	9,1	25,0			
Lopetti taloudellisista syistä	6,3	2,3			4,7	
Perhe-/elämäntilanteen muutokset	6,3	2,3			4,7	
Siirtyi työelämään muusta syystä	2,5	2,3		10,0	7,0	
Halusi toiselle alalle	1,3	2,3	8,3	10,0	7,0	
Ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin	5,0	2,3	8,3			
Muutto toiselle paikkakunnalle	1,3	4,5	8,3		2,3	
Terveydelliset syyt	2,5	2,3		10,0	2,3	
Henkilökohtaiset syyt	3,8				4,7	
Opetuksen huono taso	3,8				2,3	
Välivuosi johtanut lopettamiseen	1,3			10,0	2,3	20,0
Opiskelu-oikeusaika ehti päättyä	2,5	2,3		10,0		
Meni töihin taloudellisista syistä	3,8					
Halusi toiseen kouluun		6,8				
Päättötyöhön liittyvät ongelmat		4,5			2,3	
Ala liian tekninen	1,3	2,3	8,3			
Opiskelu liian helppoa				10,0	2,3	
Joku/jotkut kurssit liian vaativia	1,3	2,3				
Oma laiskuus	2,5					
Halusi alun perin toiseen kouluun/alalle	1,3		8,3			
Muu syy	7,5	4,5			7,0	
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vastaajia	57	33	9	7	35	4
Syitä vastattu	80	44	12	10	43	5

Keskeytyssyyden yhteys AMKOTA-syihin

Taulukko 1. Keskeytyssyyt ja AMKOTA-syyt.

	E9	E8	E7	E6	Yhteensä
Vääräksi osoittautunut alan valinta	3	36	7	7	53
Sai koulutusta vastaavan työpaikan	13	2		1	16
Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus	8	6			14
Motivaation puute	2	5	2		9
Halusi yliopistoon		7		1	8
Lopetti taloudellisista syistä	1	5		2	8
Perhe-/elämäntilanteen muutokset	2	6			8
Siirtyi työelämään muusta syystä	4	2		1	7
Halusi toiselle alalle	1	6			7
Ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin	1	2	1	2	6
Muutto toiselle paikkakunnalle		4	1		5
Terveydelliset syyt	2	2		1	5
Henkilökohtaiset syyt	3	1	1		5
Opetuksen huono taso	1	2	1		4
Välivuosi johtanut lopettamiseen	1	2	1		4
Opiskelu-oikeusaika ehti päättyä	4				4
Meni töihin taloudellisista syistä		2	1		3
Halusi toiseen kouluun		3			3
Päättötyöhön liittyvät ongelmat	2		1		3
Ala liian tekninen		1	1	1	3
Opiskelu liian helppoa		2			2
Joku/jotkut kurssit liian vaativia		2			2
Oma laiskuus	1	1			2
Halusi alun perin toiseen kouluun/alalle		2			2
Muu syy	3	6	2		11
Yhteensä	52	107	19	16	194

Keskeyttämisen syyt ja opintopisteet

Taulukko 1. Keskeytyssyyt opintopisteittäin.

	1 - 49	50 - 99	100 - 149	150 - 199	≥ 200	YHT.
Vääräksi osoittautunut alan valinta	41	8	4			53
Sai koulutusta vastaavan työpaikan		3	4	5	4	16
Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus	6		2	5	1	14
Motivaation puute	5	3	1			9
Halusi yliopistoon	5	2	1			8
Lopetti taloudellisista syistä	4	1	2	1		8
Perhe-/elämäntilanteen muutokset	4	2	1		1	8
Siirtyi työelämään muusta syystä	1	4		1	1	7
Halusi toiselle alalle	4	2		1		7
Ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin	5		1			6
Muutto toiselle paikkakunnalle	4	1				5
Terveydelliset syyt	2	1		2		5
Henkilökohtaiset syyt	2		1		2	5
Opetuksen huono taso	2	1		1		4
Välivuosi johtanut lopettamiseen	2	1			1	4
Opiskelu-oikeusaika ehti päättyä			2	1	1	4
Meni töihin taloudellisista syistä	2	1				3
Halusi toiseen kouluun	2				1	3
Päättötyöhön liittyvät ongelmat		1			2	3
Ala liian tekninen	2	1				3
Opiskelu liian helppoa	1	1				2
Joku/jotkut kurssit liian vaativia		1	1			2
Oma laiskuus	1			1		2
Halusi alun perin toiseen kouluun/alalle	2					2
Muu syy	4	3	3	1		11
Yhteensä	101	37	23	19	14	194

Opintojen jatkaminen syittäin ja opintopisteittäin

Taulukko 1. Keskenjääneiden opintojen jatkaminen keskeytyssyyntä mukaan.

	Kyllä	Jatkanut	Ei	Ei tiedä	YHT.
Vääräksi osoittautunut alan valinta			49	4	53
Sai koulutusta vastaavan työpaikan	6		6	4	16
Työn ja opiskelun yhteensovittamisen vaikeus	6	4	3	1	14
Motivaation puute			5	4	9
Halusi yliopistoon			8		8
Lopetti taloudellisista syistä	1		3	4	8
Perhe-/elämäntilanteen muutokset	2		6		8
Siirtyi työelämään muusta syystä	2		3	2	7
Halusi toiselle alalle			7		7
Ei riittävästi pohjaa insinööriopintoihin			6		6
Muutto toiselle paikkakunnalle			5		5
Terveydelliset syyt	1			4	5
Henkilökohtaiset syyt	2	1	1	1	5
Opetuksen huono taso	1		3		4
Välivuosi johtanut lopettamiseen			2	2	4
Opiskelu-oikeusaika ehti päättyä	1	2	1		4
Meni töihin taloudellisista syistä	1		2		3
Halusi toiseen kouluun	1		2		3
Päättötyöhön liittyvät ongelmat	1			2	3
Ala liian tekninen			3		3
Opiskelu liian helppoa			2		2
Joku/jotkut kurssit liian vaativia			2		2
Oma laiskuus		1		1	2
Halusi alun perin toiseen kouluun/alalle			1	1	2
Muu syy	2		7	2	11
Yhteensä	27	8	127	32	194

Taulukko 2. Keskenjääneiden opintojen jatkaminen opintopisteiden mukaan.

OP:t	Kyllä	Jatkanut	Ei	Ei tiedä	Yhteensä
≥ 200	6	2	2	3	13
150 - 199	7	2	4	2	15
100 - 149	2	2	5	5	14
50 - 99			21	4	25
1 - 49	6		60	12	78
Yhteensä	21	6	92	26	145